

אוגדן ידע והפעלה

תוכנית מגורים עצמאיים בקהילה לאנשים עם מוגבלות דיור נתמך

תודות

אוגדן הידע וההפעלה המוצג לפניכם משקף את העבודה הרבה, המחשבה והשאיפות המשותפות לאנשים רבים שהיו חלק בתכנון ובביצוע הפיילוט במהלך שנותיו, השקיעו מזמנם וממרצם בלב רחב, מתוך אמונה גדולה בדרך.

לשותפים בפיתוח התוכנית

ג'וינט-ישראל מעבר למגבלות: אפרת שטרן, חגית וולף ותמר גבע.
משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות: ויויאן אזרן, ליליאן שפרן, לילי אבירי, נילי דניאל, טלי אלון, הילה רכס מליק, גלית גבע, ענבר זיתון וענבל לוריא.
הקרן למפעלים מיוחדים, המוסד לביטוח לאומי: כרמלה קורש אבלגון ותמי אילון.
קרנות תומכות: קרן ויינברג, קרן עזריאלי וקרן בדר.

לשותפים בהפעלת התוכנית

הארגונים המפעילים: א.ד.ג.מ, אקים ישראל, גוונים, כיוונים, שלו, שק"ל ותגבור.
פיקוח מחוזי, אגף קהילה, מינהל מוגבלויות, משרד הרווחה והביטחון החברתי.
36 הרשויות המקומיות שבהן פעלה התוכנית.

לשותפים בפיתוח המקצועי

פיתוח וליווי מקצועי בנושא אנשים על רצף האוטיזם בשנים הראשונות של הפיילוט: עמותת אפי" ויונתן דרורי.
קורס הכשרה למתאמי הטיפול: בית הספר לשיקום, שילוב והחלמה בקריה האקדמית אונו ואיילת אונגר.
הדרכה שוטפת של כלל מתאמי הטיפול וייעוץ מקצועי לצוות התוכנית: איילת אונגר.
כתיבת כלי העבודה לתוכנית: איילת אונגר ומינה רז.
מחקרים מלווים: מכון ברוקדייל והאגודה לבריאות הציבור.

ולבסוף, תודות לשותפים בהפקת האוגדן

חילוץ ידע וכתבייה: מיכל נועם-אלון, חגית וולף וענבל לוריא.
עיצוב גרפי: סטודיו דנה ציביאק.
עריכה לשונית: אלישבע מאי.
הנגשה: רונן דוד.
צילום: תמיר אלטרמן (שער קדמי ואחורי, עמוד 25), ירון ויינשטיין (עמוד 47), מיה טנר (עמוד 99).

סיוון התשפ"ב / יוני 2022

כל הזכויות שמורות לג'וינט-ישראל מעבר למגבלות ולמשרד הרווחה והביטחון החברתי.
אוגדן זה נכתב בלשון זכר מטעמי נוחות בלבד והוא מיועד לשני המינים במידה שווה.

אם נמשיך לחלום נצליח להגשים חלומות

בשנים האחרונות אנו עדים לשינוי משמעותי שחל בתפיסות העולם והקהילות החברתיות כלפי אנשים עם מוגבלות ובזכותם מן היסוד לחיים שווים ואיכותיים כאחד האדם. אנשים עם מוגבלות מבקשים לחיות בקהילה שאותה הם מכירים, כמהים להשתייך ולהשתלב באוכלוסייה הכללית באופן מלא ומיטבי ולהיות שווים בין שווים.

בעקבות שינוי מגמה זו, מינהל מוגבלויות במשרד הרווחה והביטחון החברתי זיהה את הצורך העולה וגובר בפיתוח תוכניות ומענים מותאמי רצון וצרכי האדם ואימצו את גישת העבודה של שירות מכוון אדם עבור האדם עם המוגבלות ובני משפחתו. המינהל החל בפיתוח מענים ייחודיים לאנשים עם מוגבלות אשר בוחרים להתגורר עצמאית בקהילה.

עם מטרה זו לנגד עינינו יצאנו לדרך - משרד הרווחה והביטחון החברתי, בשותפות אמיצה עם ג'וינט-ישראל מעבר למוגבלות - ונרתמנו במרץ רב לפיתוח ולקידום תוכניות ייחודיות לאנשים עם מוגבלות בקהילה.

שותפות אמיצה זו הביאה לייזום ולפיתוח התוכנית 'מעטפת תמיכה למגורים עצמאיים ואוטונומיים בקהילה' (דיוור נתמך). אשר מסייעת לאנשים עם מוגבלות המבקשים לחיות חיים עצמאיים ואוטונומיים בקהילה ומספקת תמיכה לשילוב מיטבי בקהילה ובחברה הכללית.

תחילתה של התוכנית הייתה בפיילוט מצומצם, אשר עם הזמן פעלנו להרחבתו ולהפעלתו ב-36 רשויות מקומיות, בפריסה ארצית. במסגרת הפיילוט השתתפו בתוכנית כ-400 אנשים ונשים עם מוגבלות, שמימשו את רצונם לחיות בקהילה.

כבר במהלך שנות הפעלת הפיילוט ראינו את חשיבות התוכנית וכיצד היא הופכת למשמעותית יותר ויותר עבור האדם, משפחתו והקהילה שבה הוא חי. לאור זאת, הוחלט על הטמעת התוכנית במשרד הרווחה והביטחון החברתי ברמה ארצית ובאמצעות המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות. אנו רואים בתוכנית זו פריצת דרך ייחודית לתוכניות מעטפת רבות נוספות.

אוגדן הידע וההפעלה, המוגש לכם בזאת, כולל הסבר על התוכנית, ערכיה, נהליה ודרכי עבודתה, תוך דגש על העיקרון של שירות מכוון אדם. האוגדן הוא חלק מסיום הפיילוט, לקראת הטמעת התוכנית במרכז ארצי של המשרד, בכלל הרשויות המקומיות.

האוגדן מרכז את המידע הנדרש לכל בעלי העניין בתוכנית: המשתתפים והמשתתפות, הארגונים המפעילים והעובדים הסוציאליים במחלקות לשירותים חברתיים ובפיקוח המחוזי.

אנו בטוחים כי במהלך הזמן תהפוך התוכנית להיות המענה העיקרי והחשוב שייבחן עבור אדם עם מוגבלות המבקש לחיות בקהילה.

חשוב לציין לשבח את הפועלים והשותפים העיקריים אשר תרמו וסייעו להצלחתה של התוכנית:
למשרד הרווחה והביטחון החברתי בכלל, ולמינהל מוגבלות בפרט, על האפשרות לחלום בגדול, לחשוב, ליזום, לתכנן, לפתח ולעבוד קשה עד לביסוס התוכנית;
לשותפינו החשובים בג'וינט-ישראל מעבר למוגבלות על העבודה הצמודה והמסורה בכל התהליכים המשמעותיים אשר הובילו להקמתה ולפיתוחה של התוכנית;
לקרנות השונות אשר סייעו בהגשמת הרצונות והצרכים ואיפשרו את פיתוחה ועבודתה של התוכנית לאורך שנות הפיילוט.
לפיקוח המחוזי, בארבעת המחוזות;
לעובדים הסוציאליים ברשויות המקומיות ולמפעילים השונים אשר ליווי, עבדו, פעלו ותרמו רבות ללמידת הפיילוט והתוכנית על ידי הפעלתה בפועל ביחד ועם אנשים עם מוגבלות - ניסיון העבודה שלכם סייע מאוד בלמידת התובנות ודרכי העבודה, אשר מופיעים באוגדן זה.

**בברכת המשך עשייה פורייה,
ויואן אזרן
מנהלת אגף בכיר קהילה, מינהל מוגבלויות
משרד הרווחה והביטחון החברתי**

"מציאות חדשה עבור אנשים עם מוגבלות ובני משפחותיהם"

"ישראל מעבר למוגבלות" היא שותפות של ג'וינט ישראל, ממשלת ישראל וקרן משפחת רודרמן, ומטרתה מיצוי אחוד ואפקטיבי של מכלול המשאבים והיכולות הקיימים בשטח וכן פיתוח מענים לשיפור ולקידום חייהם של אנשים עם מוגבלות.

השותפות שואפת לקדם השפעה חברתית כדי להביא למקסום חיים עצמאיים לאנשים עם מוגבלות באמצעות הגדלת השוויון בהשתתפות חברתית וכלכלית. זאת, על פי תפיסת עולם הרואה את האדם עצמו ולא רק את האילוצים בחייו וצופה קדימה אל תמורות משמעותיות במודעות הציבורית ובתשתית הפיזית והחברתית הסובבת אותו.

בישראל חיים כיום כ-22,000 אנשים עם מוגבלות במוסדות, ועוד עשרות אלפים חיים בקהילה ללא שירותים מותאמים. זאת, על אף שמדינת ישראל חתומה על אמנה בינלאומית בדבר זכותם של אנשים עם מוגבלות לחיות בקהילה עם תמיכות מותאמות לצרכיהם. "ג'וינט-ישראל מעבר למוגבלות" מוביל את מהלך הדיור העצמאי בשיתוף עם משרדי ממשלה ובעלי עניין נוספים. מטרת מהלך הדיור העצמאי היא הגדלת מספר האנשים עם מוגבלות המתגוררים באופן עצמאי בקהילה באיכות ראויה על ידי מתן מענה לשלושה אתגרים מרכזיים: (1) דיור בר-השגה ובר-קיימא; (2) שירותים תומכי דיור; (3) קהילה מכלילה.

המענה הנרחב ביותר שפותח כשירות תומך דיור עצמאי היא תוכנית "דיור נתמך".

התוכנית מיועדת ללוות את תהליך המעבר למגורים עצמאיים של אנשים עם מוגבלות הגרים בבית הוריהם או במסגרות חוץ-ביתיות ומעוניינים לחיות באופן עצמאי בקהילה וכן אנשים הגרים בקהילה באופן עצמאי, אך נמצאים במצב המצריך התערבות מקצועית וסיוע.

התוכנית מעניקה ליווי אישי ופועלת בגישת העבודה "שירות מוכוון אדם", תוך מימוש מרבי של אפשרויות בחירה ואוטונומיה של האנשים עם מוגבלות. עקרונות אלה מתבטאים בכל רובדי השירות שהתוכנית מעניקה.

מודל התוכנית פועל באוריינטציה של צמיחה אישית בכל תחומי החיים, תוך חתירה לקיום חיים עצמאיים ואיכותיים. חברי התוכנית מנהלים, כפי בחירתם, חיים הכוללים תעסוקה, לימודים, חברה, זוגיות ופנאי.

במהלך שנות הפעלתה יצרה התוכנית מהפכה של ממש עבור אנשים עם מוגבלות ועבור בני משפחותיהם וחוללה שינוי עמדות בקרב אנשי מקצוע, מתכנני וספקי שירותים ובקרב כלל הקהילה. בזכות התוכנית עברו יותר מ-400 אנשים מבית ההורים או ממסגרות דיור חוץ-ביתיות למגורים עצמאיים.

כתוצאה מכך, היום כבר לא נשאלת השאלה האם אנשים עם מוגבלות יכולים לחיות באופן אוטונומי ועצמאי, אלא לאילו תמיכות הם זקוקים כדי להצליח ולממש את בחירתם.

אני גאה בנקודת הזמן שבה אנו נמצאים כעת. התוכנית ועקרונותיה נמצאים בתהליכי הטמעה על ידי משרד הרווחה והביטחון החברתי כשירות ארצי במדינת ישראל. כיום, תהליך ליווי למגורים עצמאיים היא אפשרות הפתוחה בפני כל אדם המוכר במינהל המוגבלויות בישראל.

על אף ההישגים, לפנינו עוד דרך ארוכה כדי לאפשר לכלל האנשים עם מוגבלות לחיות באופן עצמאי ואוטונומי ולממש את זכותם הבסיסית למגורים בקהילה. נושאים כמו: עלות ונגישות הדיור, העמקה והרחבה של השירותים הניתנים והתאמה למגוון צרכים ותמיכות, ביסוס תהליכים עם המשפחות והקהילה, הם חלק מהנושאים שיש לקדם כדי להשלים את המהלך בצורה מיטבית. אך מחוג השינוי כבר זז, המצפן כבר מצביע על הכיוון, כוחות השינוי מתלכדים - ואנו ממשיכים קדימה!

הבטחה להשתתפותם של אנשים עם מוגבלות בחברה אינה רק עניין של צדק אנושי בסיסי, אלא תנאי חיוני לקידום ולפיתוח כלכלי-חברתי. זוהי השקעה בעתיד של כל אחד ואחת ובחברה כולה.

ולסיום, שלמי תודה:

לחברי ולחברות התוכנית, אנשים ונשים עם מוגבלות ובני משפחותיהם, שהאמינו, חלמו, לא התפשרו, צעדו וצועדים עמנו יד ביד ביצירת המודל;

לשותפים במינהל המוגבלויות, שביחד איתם הפכנו חלום למציאות;

לאנשי המקצוע שהצטרפו לפיילוט, גם כשהיה מאתגר והצריך קשב, אמון, אומץ וגמישות מקצועית ואישית משמעותית; לחברי המטה, לממונות המחוזיות ולמפקחים המחוזיים במשרד הרווחה והביטחון החברתי;

לשותפים בקרן למפעלים מיוחדים של המוסד לביטוח לאומי ובקרנות שתמכו בנו לאורך הדרך: קרן רודרמן, קרן ויינברג, קרן עזריאלי וקרן בדר;

לארגונים המפעילים, שקפצו איתנו למים בתחילת הדרך ובשותפות מקצועית סייעו לנו ליצור ולממש את המודל;

לאילת אונגר, שהדריכה את הצוותים ופיתחה כלי עבודה אשר מממשים ומאפשרים את ערכי התוכנית לצד ביסוס פרקטיקה מקצועית מובנית;

למינה רז, שפיתחה חלק מכלי העבודה;

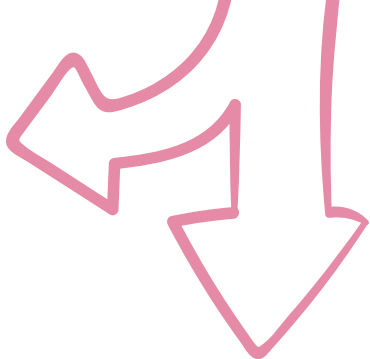
לחגית וולף ולתמר גבע, על שותפות בהובלה מקצועית של הפיילוט וביסוס כל תהליכי העבודה עד להטמעה.

לכולכם שלוחות תודותינו והוקרתנו!

אפרת שטרן

מנהלת ישראל מעבר למגבלות

ג'וינט ישראל

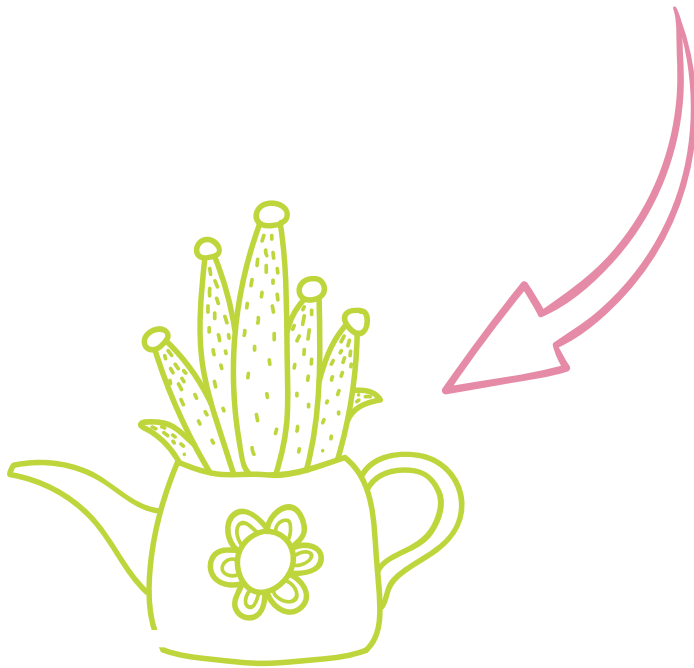

תוכן העניינים

9	פרק 1: היכרות עם התוכנית
11	מבוא
13	עיקרי התוכנית
15	רצינות וגישות התוכנית
18	עקרונות העבודה
21	פרק 2: יציאה לדרך ברשות חדשה
23	פגישת התנעה ברשות חדשה
25	מפגש חשיפה לעובדים הסוציאליים ברשות
26	הפניות ראשונות לתוכנית
27	פרק 3: עבודת הארגון המפעיל
29	התארגנות לקראת הפעלת התוכנית
32	מיפוי מענים אזוריים
32	הדרכת הצוות והכשרתו
33	עבודה משותפת עם המחלקות לשירותים חברתיים ברשות
33	דיווחים רבעוניים
34	ניהול ועדות
34	פעילות פנאי
35	פרק 4: נהלים וסדרי עבודה בתוכנית
37	עבודה משותפת עם המחלקה לשירותים חברתיים
38	ועדות התוכנית
41	הפעלה שוטפת
48	אירועים חריגים ומצבי חירום
49	פרק 5: תהליך העבודה עם משתתף בתוכנית
51	גישות ועקרונות בבסיס התוכנית
54	שותפים בתהליך הליווי
56	עבודת הליווי האישי במסגרת התוכנית
73	פרק 6: מיצוי זכויות
75	שירותים מטעם משרד הרווחה והביטחון החברתי
77	זכויות בנושא דיור ציבורי וסיוע בשכר דירה
77	הנחות בעלויות מגורים
78	קצבאות וזכויות נוספות מהביטוח הלאומי
80	זכויות נוספות

81	פרק 7: הדרכות והכשרות לצוותים המקצועיים
83	מטרות מערך ההדרכה וההכשרה לצוותי התוכנית
83	מבנה ההדרכה לצוותים המקצועיים
85	נושאים להכשרות
89	פרק 8: השתלבות בקהילה ובפעילות פנאי
91	בירור מונחי יסוד
94	היערכות הארגון המפעיל למתן מענה וליווי בתחומי הפנאי, החברה והקהילה
96	ליווי להשתלבות בקהילה בפעילויות חברתיות ופנאי
101	פרק 9: כלי עבודה וטפסים
103	רצף תהליך הליווי והשימוש בכלי העבודה
104	שאלון התאמה לתוכנית
104	טופסי הצטרפות לתוכנית
105	שאלון 'ציאה לדרך'
105	גיבוש תוכנית אישית
145	פרק 10: נספחים
167	פרק 11: שאלות ותשובות

היכרות עם התוכנית

1

מה בפרק?

מבוא
עיקרי התוכנית
רציונל וגישות התוכנית
עקרונות העבודה

מבוא

תוכנית 'דיור נתמך' נוסדה ביזמה משותפת של ג'וינט-ישראל מעבר למגבלות (שותפות אסטרטגית בין ג'וינט-ישראל, ממשלת ישראל וקרן משפחת רודרמן), מינהל מוגבלויות במשרד הרווחה והביטחון החברתי והקרן למפעלים מיוחדים של הביטוח הלאומי.

התוכנית מיועדת ללוות את תהליך המעבר למגורים עצמאיים עבור אנשים עם מוגבלות שגרים בבית הוריהם או במסגרות חוץ-ביתיות ומעוניינים לחיות באופן עצמאי בקהילה וכן, במקרים מסוימים, לאנשים הגרים בקהילה במצב המצריך התערבות מקצועית, ליווי, תיווך והכוונה.

במסגרת התוכנית מקבלים החברים תמיכה וסיוע המאפשרים חיים עצמאיים בקהילה: מציאת דירה והתאמתה לצרכים שונים (מגורים לבד או עם שותף - לפי בחירת החבר), רכישת כישורי חיים כולל הכשרה בניהול משק הבית, תיווך לשירותים קהילתיים ולתעסוקה, פעילויות פנאי וחברה, מוקד מצוקה, תיקונים קלים בבית, ועוד.

המערך התומך אינו מהווה שירות דיור. חברי התוכנית אחראים על מימון הוצאות מחייתם.

התוכנית תופעל על ידי ארגונים מפעילים שיזכו במכרז ארצי של משרד הרווחה והביטחון החברתי ותמומן על ידי המשרד בשיתוף עם הרשויות המקומיות.

אוגדן זה, המונח לפניכם, הוא תוצר של למידה רבת שנים מהפעלת הפיילוט של התוכנית בכ-36 רשויות מהצפון ועד הדרום.

מטרות האוגדן

אוגדן ההדרכה נכתב במטרה לאפשר לגורמים הרלוונטיים היכרות מעמיקה עם התוכנית, רכיביה, נהליה ודרכי יישומה. האוגדן מפרט את:

- דרכי העבודה בתוכנית, כולל נוהלי עבודה משותפים עם המחלקות לשירותים חברתיים.
- תהליך העבודה עם משתתף בתוכנית תוך שמירה על עקרונות התפיסה הדוגלת בשירות מכוון אדם.
- מתן ידע וכלי עבודה מונגשים לצוותי העבודה בתוכנית.

למי מיועד האוגדן?

בעלי עניין המעוניינים להכיר את התוכנית: רשויות מקומיות, מפקחים במשרד הרווחה והביטחון החברתי, עובדים סוציאליים, ארגונים מפעילים, אנשים עם מוגבלות ובני משפחותיהם, אנשי חינוך, ועוד.

פרקי האוגדן והמלצות לשימוש

באוגדן 10 פרקים:

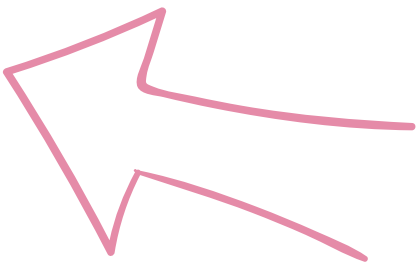
1. רקע והיכרות עם התוכנית וערכיה
2. יוצאים לדרך ברשות חדשה
3. עבודת הארגון המפעיל
4. נהלים וסדרי עבודה בתוכנית
5. תהליך העבודה עם משתתף בתוכנית
6. מיצוי זכויות
7. הדרכות והכשרות לצוותים המקצועיים
8. השתלבות בקהילה ובפעילות פנאי
9. כלי עבודה וטפסים
10. נספחים (מסמכים שימושיים לעבודת הצוותים)

האוגדן מלווה בקישורים לנספחים היכולים לשמש ככלי עזר לקוראים.

ניתן לקרוא את האוגדן ברצף או על פי פרקים לפי העניין.

אנו ממליצים לא לוותר על הפרק הראשון הכולל את הגישות שעליהן מושתתת התוכנית, זהו בסיס הכרחי להנחות

העבודה בתוכנית.

עיקרי התוכנית

מטרת תוכנית 'דיור נתמך' היא ללוות את תהליך המעבר למגורים עצמאיים לאנשים עם מוגבלות שגרים בבית הוריהם או במסגרות חוץ-ביתיות ומעוניינים לגור באופן עצמאי בקהילה וכן, במקרים מסוימים, לאנשים הגרים בקהילה במצב המצריך התערבות מקצועית, ליווי, תיווך והכוונה.

המשתתפים בתוכנית מקבלים ליווי בהכנה וביישום של תוכנית אישית למעבר לדיור עצמאי וניהול החיים בבית ובקהילה. הליווי מותאם לצרכים להם זקוק כל אדם המשתתף בתוכנית, לרצונות וליכולות שלו והוא כולל סיוע בהיבטים שונים:

- הכנה לחיים עצמאיים (כגון: חיפוש דירה, מיצוי זכויות, הכנה ורכישת מיומנויות בתחומים שונים על פי צורך).
- קידום חיים עצמאיים (כגון: ניהול משק בית, ניהול תקציב, בניית רשתות חברתיות ומעגלי תמיכה).
- תיווך לשירותים בקהילה (כגון: תעסוקה, פנאי, טיפול רגשי, טיפול רפואי).
- שירותים נלווים לתוכנית: חיבור למוקד חירום, סיוע בשירותי תחזוקת הבית.

* **המערך התומך אינו מהווה שירות דיור. חברי התוכנית אחראים על מימון הוצאות מחייתם.**

פירוט של המענים בתוכנית

1. **ליווי מקצועי:** משתתף בתוכנית מלווה על ידי מתאם טיפול ומדריך המסייעים בכתיבת תוכנית אישית ועדכונה, מימוש מטרת אישיות לקידום חיים עצמאיים ולחיבור לשירותים בקהילה. התוכנית האישית תעסוק בסיוע בלמידת מיומנויות ADL - IADL, לרבות ניהול תקציב, ניהול משק הבית, מיצוי זכויות, סיוע במציאת דירה ושותפים, קידום מיומנויות בין-אישיות וחברתיות, קידום מיומנויות תקשורת, בטיחות בבית, ליווי לטיפולים רפואיים וסיוע במצבי חירום ומשבר.
2. **שירותי מוקד מצוקה ושירותים רפואיים בבית:** כל משתתף ב'דיור נתמך' זכאי לחיבור למוקד מצוקה באמצעות לחצן, המספק מענה אנושי 24 שעות ביממה. החיג למוקד הוא חינם. מוקד המצוקה מציע מספר שירותים: **שירותים רפואיים** - ביקור רופא, הזמנת אמבולנס ויעוץ רפואי טלפוני. **שירותי חילוץ** - למשתתפים המתניידים באמצעות כיסא גלגלים יינתן שירותי חילוץ במקרה של תקלה טכנית המונעת מהמשתתף להגיע ליעדו. השירות ללא תשלום נוסף. **שירותי תיקונים** - במקרה של תקלה בכיסא הגלגלים המשתתף יכול להזמין שירותי תיקונים. המשתתף ישלם עבור החומרים וחלקי החילוף. **סיוע במקרה של נפילה** - משתתף שנפל בביתו ואינו מסוגל לקום בכוחות עצמו יכול להתקשר למוקד המצוקה. המוקד ישלח כונן לסייע למשתתף.
3. **תחזוקת בית:** הארגון המפעיל יסייע בתיקונים קלים בבית בהתאם לצורך.
4. **פעילות פנאי:** המשתתפים זכאים לפעילות חברתית. על הארגון המפעיל להציע למשתתפים להשתלב בפעילות חברתית שהוא מקיים אחת לחודש (ייעודית למשתתפי 'דיור נתמך' או כל פעילות מתאימה אחרת) ולסייע בהשתלבות בפעילויות חברתיות אחרות המתקיימות ברשות. לקריאה נוספת בנושא מומלץ לעיין בפרק המארז **"השתלבות בקהילה ובפעילות פנאי"**.

אוכלוסיית היעד

אנשים המוכרים במינהל מוגבלויות במשרד הרווחה והביטחון החברתי בגילאי 21-55 המתגוררים בבית ההורים או בדיוור חוץ-ביתי ומעוניינים לחיות בדיוור עצמאי בקהילה ולקבל סיוע במסגרת התוכנית. כמו כן, במצבים מסוימים יכולים להשתלב בתוכנית גם אנשים שכבר מתגוררים בקהילה. זאת כאשר אדם מתמודד עם משבר ו/או חסרות לו מיומנויות חיים עצמאיות ובסיוע התוכנית יוכל לרכוש אותן ולקבל תמיכה מתאימה. במקרים שבהם ישנו ספק, ניתן לפנות לפיקוח לשם התייעצות.

ההחלטה על קבלה לתוכנית של משתתפים המתגוררים כבר בקהילה תתקבל בשותפות עם הפיקוח המחוזי באגף בכיר קהילה במינהל מוגבלויות של משרד הרווחה והביטחון החברתי.

צוות התוכנית

מתאם טיפול: אחראי הן על ליווי המשתתף והן על היבטים מערכתיים של התוכנית. מתאם הטיפול מבצע אינטייק למשתתפים חדשים, מלווה את האדם בבניית תוכנית קידום אישית וביישומה, מעדכן ומתייעץ עם העובדים הסוציאליים המלווים את המשתתפים מטעם המחלקה לשירותים חברתיים ויוצר קשר עם גורמים בקהילה לקידום שילוב חברתי ולמיצוי זכויות של האדם.

לצד העבודה עם האדם, מתאם הטיפול יעסוק בשיווק התוכנית ברשות ויהיה בקשר עם המחלקה לשירותים חברתיים ועם הרפרנט מטעמה. כמו כן, באחריותו של מתאם הטיפול: קיום וניהול ועדות ההפעלה, דיווח ותיעוד הישיבות, דיווח רבעוני-פרטני על הליווי במסגרת התוכנית והדרכה שוטפת של המדריכים לקיום חיים עצמאיים.

מדריך לקידום חיים עצמאיים: מלווה ומדריך את המשתתף ביישום התוכנית האישית בתחומי החיים השונים, תוך עדכון, דיווח והתייעצות שוטפים עם מתאם הטיפול.

להשתלבות בתוכנית יש לפנות למחלקה לשירותים חברתיים ברשות המקומית שבה מתגוררים.

רציונל וגישות התוכנית

רציונל התוכנית

מרבית האנשים עם מוגבלות בישראל מתגוררים בקהילה או מעוניינים בכך. כדי לעבור מבית המשפחה או ממסגרת דיור חוץ-ביתית למגורים עצמאיים ולניהול אורח חיים עצמאי, האדם עם המוגבלות צריך להתגבר על אתגרים רבים, כגון: מחסור במיומנויות הנדרשות למגורים עצמאיים, היסטוריה של מגורים בדיור חוץ-ביתי, היעדר רשת תמיכה משפחתית, חברתית או קהילתית, קושי במיצוי זכויות ובמימון המגורים העצמאיים, ועוד. מול אתגרים רבים אלו ניכר מחסור בשירותים תומכים במציאת דירה ובהכשרה לחיים עצמאיים.

תוכנית 'דיור נתמך' הוקמה כדי לענות על צורך שעלה מהשטח והיא פועלת כדי להבטיח רצף שירותים ומענה מיטבי ומותאם אישית לאנשים עם מוגבלות המתגוררים עצמאית בקהילה או מעוניינים בכך.

מטרתה של תוכנית 'דיור נתמך' היא לאפשר לאנשים עם מוגבלות בחירה, מעבר למגורים עצמאיים בקהילה וניהול אורח חיים עצמאי.

רקע היסטורי

כדי להכיר ולהבין את תוכנית 'דיור נתמך' צריך להתחיל מהתשתית הרעיונית והערכית שעליה היא מבוססת. לשם כך יש לחזור לשנות ה-60 וה-70 (של המאה הקודמת), שבהן רוב האנשים עם מוגבלות התגוררו במוסדות פנימייתיים ובתוכם התקיים הטיפול בהם. אנשים עם מוגבלות היו מנותקים מהקהילה ומהחברה ובמקרים רבים נשללה מהם הזכות לקבל החלטות על חייהם. נוסף על זאת, במדינות רבות הוצגו ממצאים שלימדו על תנאים ירודים וטיפול לא טוב במוסדות אלו. בתוך מציאות זו התחילה תנועת שינוי, שדרשה לראות באנשים עם מוגבלויות אנשים שווי זכויות ולהבטיח את כבודם וחירותם. אחד הביטויים לתנועה זו הייתה התפתחותה של תנועת 'אל-מיסוד', שביקשה לקדם חלופות דיור בקהילה ומתן טיפול ותמיכה המתאימים לצורכי הפרט (גור, א. סופר, מ. ורימרמן, א. [2014]. סקירת ספרות: המעבר ממעונות פנימייה לדיור קהילתי של אנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית. משרד הרווחה והשירותים החברתיים). בתקופה זו ובשנים שלאחר מכן הלכה והתפתחה חקיקה המקדמת זכויות לאנשים עם מוגבלות ומדגישה ערכים של הכלה, חופש בחירה, שילוב והשתתפות בחברה.

בשנת 1998 (תשנ"ח) נחקק בישראל **חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות**. החוק קובע כי יש "להגן על כבודו וחירותו של אדם עם מוגבלות, ולעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים, וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתו". נוסף על זאת קובע החוק ומדגיש את זכותו של האדם עם המוגבלות לקבל החלטות הנוגעות לחייו, על פי רצונותיו והעדפותיו (פרק א' סעיף 4).

בשנת 2006 האו"ם מאמץ את **האמנה בדבר זכויותיהם של אנשים עם מוגבלויות**. ב-2012 האמנה מאשררת על ידי ממשלת ישראל. האמנה מבקשת "לקדם את ההנאה המלאה והשווה של כל האנשים עם מוגבלויות מזכויות האדם וחירויות היסוד, להגן עליה ולהבטיחה, ולקדם כבוד לכבודם הטובע". בכלל זה קובעת האמנה שאנשים עם מוגבלות זכאים לבחור היכן לגור ועם מי בלי שיחייבו אותם לגור בהסדר מגורים מסוים. כמו כן, יש להבטיח שיקבלו שירותי תמיכה וסיוע אישי שיסייעו להם בהשתלבות בקהילה (סעיף 19).

חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ואמנת האו"ם מעגנים ערכים ועקרונות דומים לאלו שתנועת 'אל-מיסוד' החלה לקדם בעולם מספר שנים לפני כן. שוויון הזכויות של אנשים עם מוגבלויות עדיין לא מלא והעבודה להבטיחו לא תמה. עם זאת, ניתן למצוא יותר ויותר תוכניות הפועלות לאור הערכים הבאים לידי ביטוי בחוק ובאמנה.

בשנים האחרונות משרד הרווחה והביטחון החברתי אימץ גם הוא ערכים אלו. בהתאם לכך, מדיניות המשרד היא לתמוך באנשים עם מוגבלות בקידום חיים עצמאיים ומיטביים עבורם. התוכנית הראשונה והעיקרית המקדמת מטרה זו היא 'דיור נתמך'.

גישות תאורטיות-יישומיות בבסיס התוכנית

תוכנית 'דיור נתמך' מבוססת על שלוש גישות, המעצבות את אופן פעולתה.

הגישה החברתית¹

"דיור נתמך היא לא 'עוד' תוכנית. היא מביאה תפיסת עבודה חדשה ברוח מינהל מוגבלויות."

מפקחת במינהל מוגבלויות במשרד הרווחה והביטחון החברתי

כדי לקבוע מטרות יש להגדיר תחילה מהו המצב הדורש שינוי. הגישה החברתית מבחינה בין שני מושגים ובאמצעותם מגדירה את המצב הטעון שינוי:

לקות - המצב הפיזי של האדם. מצב נתון אשר במקרים רבים איננו בר-שינוי.

מגבלה - מחסומים וקשיים שהחברה מעמידה בפני אנשים עם לקות. המגבלה היא תוצר מבני-חברתי שיש לפעול להסרתו. על פי הגישה החברתית השינוי הרצוי הוא **הסרת המגבלות** העומדות בפני אנשים. זאת, כדי שגם אנשים שיש להם לקות יוכלו ליהנות משוויון זכויות ונגישות. כדי להסיר את המגבלות יש לקדם חקיקה המבטיחה שוויון זכויות ואיסור אפליה ולתמוך בחיים עצמאיים.

'דיור נתמך' היא אחת התוכניות המספקות תמיכה וסיוע לאנשים המתמודדים עם מגבלות בדרך למעבר למגורים עצמאיים בקהילה וכאשר הם רוצים לקבל החלטות הנוגעות לחייהם.

1 שייקספיר, ת. (2016). המודל החברתי של המוגבלות. בתוך: א. איכנגרין, ש. מור, ג. מזרחי וא. קנטר (עורכים), לימודי מוגבלות: מקראה. תל אביב: מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד.

גישת ההחלמה²

"תתחילו להאמין בעצמכם.
גם אתם יכולים להגיע לבית משלכם."

משתתף בתוכנית

החלמה היא **תהליך אישי של שינוי** שבו האדם עם המוגבלות מתפתח וצומח, בוחן עמדות ותפיסות אישיות כלפי עצמו וכלפי הסביבה ומתמודד עם משמעויות הסטיגמה והמוגבלות שמציבה לו החברה. גישה זו מתבוננת באדם כמכלול ולא דרך הלקות

שעימה הוא מתמודד, היא איננה מתעלמת מעצם קיומה של הלקות, אך גם לא מבקשת לרפא אותה.

תהליך ההחלמה כולל פיתוח וחיזוק רכיבים שונים, כמו: אמונה בעצמי, זהות עצמית חיובית, תקווה, מערכות יחסים תומכות והדדיות, מיומנויות חברתיות, ביטחון בקבלת החלטות עצמאיות ותחושת משמעות ומטרה.

עבור אנשים עם מוגבלות המעבר לחיים במגורים עצמאיים הוא חלק מתהליך ההחלמה. תוכנית 'דיור נתמך' מציעה ליווי ותמיכה בתהליך תוך עידוד וסיוע לאדם להגדיר בעצמו את מטרותיו ולהתוות את הדרך למימושן.

שירות מכוון אדם³

"תוכנית 'דיור נתמך' היא חשובה כי לאנשים מגיעה הזכות לחיות בקהילה הגיאוגרפית שלהם, היכן שהם בוחרים. זו האחריות של הקהילה ליצור את ההתאמות שאנשים צריכים בשביל להשתלב ולנהל חיים מלאים."

עו"ס, רפרנטית של התוכנית במחלקה לשירותים חברתיים

שירות מכוון אדם מבוסס על התפיסה כי האדם ייחודי, בעל ערך, רצונות וצרכים ובעל זכות לקבל החלטות ולכוון את חייו. בהתאם לכך, שירות מכוון אדם רואה באדם **שותף פעיל בעיצוב השירות והמענים הנדרשים לו.**

יישום של שירות מכוון אדם מחייב לדבוק במספר עקרונות וכלי עבודה:

- גמישות, המאפשרת 'תפירת חליפת מענים אישית' לאדם.
- הקשבה, התבוננות והעמקת ההיכרות עם האדם במטרה להכיר את צרכיו ורצונותיו הייחודיים.
- מתן ליווי שיסייע לאדם בהשמעת קולו ולקחת תפקיד פעיל בעיצוב השירות והמענים.

בתוכנית 'דיור נתמך' האדם מקבל ליווי ותמיכה שיאפשרו לו להגדיר בעצמו את המטרות, היעדים, דרכי הפעולה והמענים הנדרשים לו לצורך המעבר לדיור עצמאי.

2 Deegan, P. E. (1988). Recovery: The lived experience of rehabilitation. *Psychosocial Rehabilitation Journal* 11(4).
 3 מוגר, ז. סנדלר-לף, א., שטרן, א. וטולוב, י. (2017). שירות מכוון אדם לאנשים עם מוגבלות. סיכום שנת למידה וכנסים בינלאומיים, סדרת פרסומים - 1. ירושלים: ג'וינט-ישראל, מסד נכויות.

עקרונות העבודה

כפי שתואר לעיל, 'דיוור נתמך' היא תוכנית מכוונת אדם. בהתאם לכך, עקרונות העבודה שלה מבוססים על גישה זו ומנחים את עיצוב התוכנית וליווי המשתתף בשלבים השונים.

עיקרון 1: אמונה באדם וביכולותיו

עקרון עבודה זה הוא הבסיס ליישום כל העקרונות הבאים אחריו. על אנשי המקצוע המלווים את המשתתף בתוכנית להאמין באופן כנה בזכותו לעצב את חייו בהתאם לרצונותיו ולצרכיו וכי ביכולתו לעשות כן. על אנשי המקצוע להביע את האמון בכך במהלך שיחותיהם עם המשתתף בכל שלבי הליווי.

"התפקיד שלי הוא להאמין במשתתפים, שיש להם יכולות וכוחות. האמונה הזו היא הבסיס של התפקיד."

עו"ס בתוכנית

עיקרון 2: חירות ובחירה

לכל משתתף בתוכנית החירות לבחור כיצד לחיות את חייו ואיזו תמיכה לקבל. כדי שיוכל לבחור, יש להרחיב את האפשרויות הזמינות לו, להגביר את היכרותו עימן, להבטיח את החופש שלו לקבל החלטות ולעודד אותו ליוזמה ולרצון לבחור. נוסף לכך, יש לסייע לאדם לרכוש את המיומנויות הנדרשות לביצוע בחירה והיכולת לתקשר את הבחירה לאחרים.

"זה הדבר המשמעותי והעיקרי שלמדתי מאז שאני משתתפת בתוכנית. שיש לי זכות לבחור ולהחליט ולקבל שליטה על החיים שלי."

משתתפת בתוכנית

עיקרון 3: הגדרה וניהול עצמי

המשתתף ב'דיור נתמך' יהיה בעל שליטה על נסיבות חייו ומשאבי התמיכה העומדים לרשותו וינהל באופן פעיל את התהליך (קביעת מטרות, דרכי פעולה, לוחות זמנים ויישומם). משתתפים שניסיונם לא סיפק להם הזדמנויות לניהול עצמי יקבלו במסגרת הליווי סיוע ברכישת ביטחון עצמי והמיומנויות הנדרשות לשם כך.

"ההורים שלי מאוד לחצו שאלך למוסד או משהו כזה.
אני לא רציתי."

משתתף בתוכנית

עיקרון 4: תפירת חליפה אישית

השירות הניתן בתוכנית 'דיור נתמך' יותאם לרצונותיו ולצרכיו של המשתתף. לשם כך נדרשת גמישות החל משלב כתיבת תוכנית העבודה, דרך קביעת לוחות הזמנים באופן המתאים למשתתף ומגדיל את סיכויי הצלחתו ועד תרגול מיומנויות בקצב המתאים לו ומאפשר לו לרכוש ביטחון.

"אנחנו עוברים את התהליך איתו ובקצב שלו. לא
נעשה שום צעד אלא אם הוא רוצה בו. לפעמים
התהליך יהיה מהיר ולפעמים איטי."

מתאם טיפול בתוכנית

2

יציאה לדרך ברשות חדשה

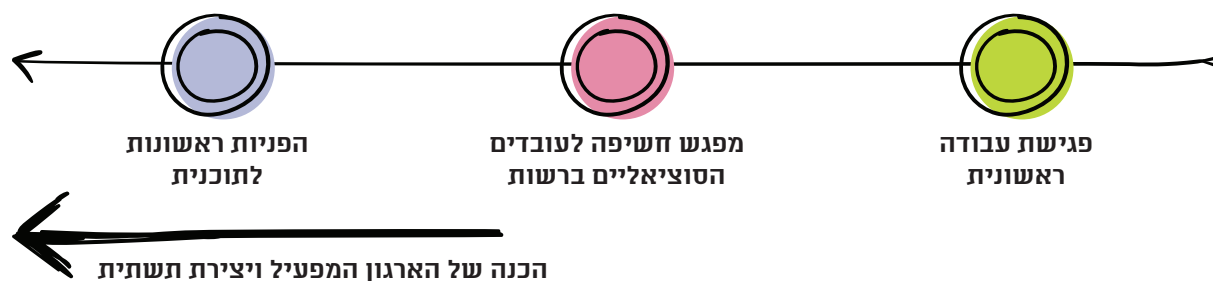
מה בפרק?

פגישת התנעה ברשות חדשה
מפגש חשיפה לעובדים הסוציאליים ברשות
הפניות ראשונות לתוכנית

הכניסה של תוכנית 'דיור נתמך' לרשות חדשה כוללת מספר שלבי הכנה המבוצעים ברובם בשותפות בין הארגון המפעיל למחלקה לשירותים חברתיים. בתקופה זו הארגון המפעיל יתכונן ליציאה לדרך – יאייש תפקידים ויתחיל ליצור תשתית לפעילות.

פגישת התנעה ברשות חדשה

רשות המעוניינת בהפעלת 'דיור נתמך' תיידע את הפיקוח המחוזי של מינהל מוגבלויות במשרד הרווחה והביטחון החברתי ותתאם פגישת עבודה ראשונית. בפגישה ישתתפו נציגי הפיקוח המחוזי, נציגי המחלקה לשירותים חברתיים ברשות ונציגי הארגון המפעיל. מטרת הפגישה הן העמקת ההיכרות עם התוכנית, כולל המבנה שלה ודרישותיה, קבלת החלטות והכנת תוכנית עבודה ליציאה לדרך. מידע חשוב להעמקת ההיכרות עם התוכנית ניתן למצוא בשאר פרקי מארז הידע.

התוצרים הרצויים בסיום הפגישה הם:

1. תוכנית עבודה וחלוקת תפקידים להמשך התהליך.
2. תיאום פגישה בישיבת צוות מוגבלויות במחלקה לשירותים חברתיים ברשות.

נקודות למחשבה ומידע נוסף

תפיסות ועמדות

'דיור נתמך' היא תוכנית מכוונת אדם שמטרתה להעניק לאנשים עם מוגבלויות ליווי ותמיכה בקבלת החלטות ומעבר למגורים עצמאיים. כדי לעודד עובדים סוציאליים להפנות מועמדים פוטנציאליים לתוכנית יש להציג את התפיסות שעליהן היא מבוססת ולדון באמירות ובתחושות שעשויות לעלות בעקבות זאת.

הטלת ספק האם אדם עם מוגבלות יכול להתגורר בדיור עצמאי: אנשים עם מוגבלות נתפסים בחברה כמי שאינם יכולים לקבל החלטות ולנהל חיים עצמאיים. תוכנית 'דיור נתמך' מבוססת על התפיסה, כי באמצעות ליווי ותמיכה מתאימים, הסרת חסמים אישיים, משפחתיים וחברתיים ותהליך אישי המבוסס על גישת ההחלמה ניתן לחזק את תהליך קבלת ההחלטות ולתמוך בו, בעת המעבר למגורים עצמאיים ושיפור חוויית החיים העצמאיים של אנשים עם מוגבלות.

כמו כן, המעבר למגורים עצמאיים מעלה חששות עקב ירידה ברמת המוגנות. אולם, אל מול הרצון במוגנות מרבית יש להתייחס לזכותו של האדם לבחור את מקום מגוריו ולתת לו את התמיכות המתאימות להתמודד עם המציאות החדשה.

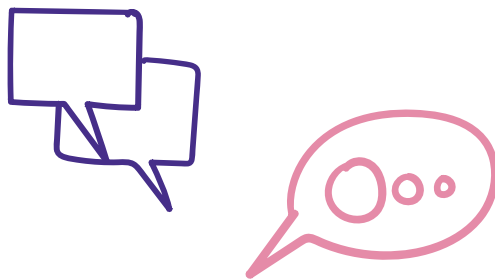
התאמת התוכנית לאפיון האוכלוסייה ברשות

נורמות ותפיסות חברתיות מלוות את הבחירה במעבר למגורים עצמאיים (כגון: צעירים הנשארים לגור עם הוריהם עד החתונה, מגורים בסמוך למשפחה או מגורים בבית ההורים עד גילאים מבוגרים יחסית). נורמות ותפיסות אלו נוכחות גם כאשר אנשים עם מוגבלות מעוניינים לעבור למגורים עצמאיים בקהילה.

עם היציאה לדרך של 'דיור נתמך' הארגון המפעיל צריך ללמוד על המאפיינים (מגדריים, תרבותיים ומסורתיים) ועל הצרכים הייחודיים של האוכלוסייה באזור הגיאוגרפי שבו מיועדת לפעול התוכנית ולברר אילו התאמות נדרשות כדי להבטיח את התאמתה של התוכנית לאוכלוסייה. חשוב מאוד להיעזר בשלב זה בנציגי המחלקה לשירותים חברתיים המכירים היטב את המאפיינים והצרכים של האוכלוסייה ברשות. מומלץ להתחיל לברר סוגיות אלו כבר בפגישת העבודה הראשונה.

לדוגמה: כאשר משתתפים בתוכנית מעוניינים להתגורר ביחידת דיור צמודה להורים או למשפחה, נבדוק בקפדנות עד כמה הדבר אכן יאפשר פיתוח עצמאות של המשתתף ומענה על מטרות ההשתלבות בתוכנית. בחברה הערבית, לעומת זאת, מרבית הצעירים עוברים לאחר החתונה לגור בדירה בחלקה המשותפת של המשפחה. לכן, עם כניסת התוכנית לרשות ערבית נדרשה התאמה של ההגדרה 'מגורים עצמאיים' לנורמות המקומיות וקבלת המגורים בחלקה של המשפחה כאפשרות נפוצה ומקובלת עבור המשתתפים בתוכנית.

נוסף על ישיבות מחייבות, תפקיד הרפרנט ליצור מרחבים נוספים של שיתוף פעולה בין 'דיור נתמך' למחלקה לשירותים חברתיים. לדוגמה: הפעלת קבוצת הורים של מועמדים לתוכנית בהנחיה משותפת של מתאם הטיפול והרפרנט או של עו"ס מהמחלקה.

מפגש חשיפה לעובדים הסוציאליים ברשות

הירתמות העובדים הסוציאליים להפניית אנשים תלויה במידה רבה בהיכרותם עם התוכנית ובחיבור למטרותיה ולערכיה. לכן, חשוב מאוד לקיים מפגש חשיפה במחלקה לשירותים חברתיים ובנוכחות מתאם הטיפול, מנהל המחלקה/מנהל אגף השיקום במחלקה לשירותים חברתיים והמפקח המחוזי מטעם משרד הרווחה.

מטרות המפגש:

- הצגת התוכנית ומרכיביה.
- הצגת התפיסות שעליהן מבוססת התוכנית (למידע נוסף מומלץ לעיין ב'פרק 1: היכרות עם תוכנית דיור נתמך').
- קיום שיח על העמדות של העובדים הסוציאליים בנוגע לשירות מכוון אדם' ומגורים עצמאיים של אנשים עם מוגבלות.
- המשך שיח עם העובדים הסוציאליים על האוכלוסייה ברשות ומאפייניה הייחודיים.
- במסגרת הפגישה תוצג העבודה המשותפת בין התוכנית לעו"סים ברשות המקומית, הכוללת דיווח הדדי על שינויים בחיי משתתפי התוכנית, השתתפות בוועדות הפעלה, ליווי המשפחה במקביל לליווי המשתתף בתוכנית בעת הצורך, הפניות לשירותים בקהילה ומענה בזמן משבר (ראו פירוט בפרק 4 להלן).

בסיום המפגש מומלץ להציע לעובדים לקיים פגישות אישיות לחשיבה משותפת ולליווי באיתור מועמדים ולציין בפניהם מתי ניתן יהיה להתחיל להפנות מועמדים לתוכנית.

רעיונות למפגש חשיפה לתוכנית

- **קיום יום עיון** על 'שירות מכוון אדם', הגישה החברתית וגישת ההחלמה. לקריאה על גישות אלו והקשר שלהן ל'דיור נתמך' ניתן לעיין בפרק 1: היכרות עם התוכנית.
- **ארגון פאנל** בהשתתפות משתתף בתוכנית הגר במגורים עצמאיים, הורה לאדם המשתתף בתוכנית, מתאם טיפול, מפקח ועו"ס ממחלקה לשירותים חברתיים.
- **קיום סדנאות וקבוצות** דינמיות לבירור עמדות ולעיבודן.
- **הקרנת סרטים** קצרים על התוכנית.

הפניות ראשונות לתוכנית

מתאם הטיפול ילווה וייעץ לעובדים הסוציאליים באיתור אנשים המשתייכים לקהל היעד של התוכנית, כפי שהוצג בפתיחת הפרק, ומתאימים להשתלבות בה.

מספר היבטים מרכזיים ייבחנו בהתאמת מועמדים לתוכנית:

- הבנת המשמעות של חיים עצמאיים בקהילה, מוטיבציה גבוהה למעבר למגורים עצמאיים ו/או לתהליך עבודה עם צוות התוכנית ויכולת לממן מגורים עצמאיים בקהילה.
- אם לאדם עם המוגבלות יש אפטרופוס - יש לערבו כבר בתחילת התהליך.
- ליווי העובדים הסוציאליים באיתור אנשים מתאימים לתוכנית מהווה הזדמנות לדיון על מטרות התוכנית והתפיסות העומדות בבסיסה, כפי שהוצגו במפגש החשיפה.

3

עבודת הארגון המפעיל

מה בפרק?

התארגנות לקראת הפעלת התוכנית

מיפוי מענים אזוריים

הדרכת הצוות והכשרתו

עבודה משותפת עם המחלקות לשירותים

חברתיים ברשות

דיווחים רבעוניים

ניהול ועדות

פעילות פנאי

התארגנות לקראת הפעלת התוכנית

גיוס צוות

הארגון המפעיל יאתר וימנה מנהל, מתאמי טיפול ומדריכים.

מנהל תוכנית

דרישות התפקיד

- תואר ראשון בעו"ס (רצוי תואר שני), או לחילופין תואר באחד ממקצועות הטיפול והחינוך המיוחד.
- נסיון מוכח של לפחות 5 שנים בניהול תוכניות עבור אנשים עם מוגבלות.

מיומנויות נדרשות

- כושר ניהול ויכולת גיוס הסביבה לעבודה משותפת.
- יכולת הנעה והדרכת צוותים.
- יכולת עבודה מערכתית.

מרכיבי התפקיד

- גיוס עובדים לתוכנית וניהולם.
- כתובת מקצועית עבור מתאמי הטיפול ולהיות אמון על הדרכתם.
- ביצוע בקרה פנימית על התוכנית.
- שמירה על רמה מקצועית ודאגה לניהול התוכנית על פי הנוהלים.

מתאם טיפול

דרישות התפקיד

- תואר ראשון בעו"ס (רצוי תואר שני), או לחילופין תואר באחד ממקצועות הטיפול והחינוך המיוחד.
- ניסיון בעבודה עם אנשים עם מוגבלות (יתרון).
- נכונות לעבודה בשעות אחר הצהריים (וזמינות במקרים דחופים).

מיומנויות נדרשות

- ניהול זמן ועבודה בריבוי משימות.
- יכולת עבודה בשותפות (עם המשתתף, המשפחה, העובד הסוציאלי וכו').
- כישורי הדרכה, ניהול וכושר ביטוי גבוה.

מרכיבי התפקיד

- ביצוע אינטייק למשתתפים חדשים.
- קשר אישי וליווי האדם בבניית תוכנית קידום אישית וביישומה.
- עדכון והתייעצות עם גורמי הטיפול המלווים את המשתתף בתוכנית.
- תיאום וניהול ועדות הפעלה והיגוי.
- קשר עם המחלקה לשירותים חברתיים ועם הרפרנט מטעמה.
- יצירת קשר עם גורמים נוספים בקהילה לקידום שילוב חברתי ומיצוי זכויות.
- ניהול, הנחיה וליווי שוטף של המדריכים.
- שיווק התוכנית ברשות.

מדריכים לקידום חיים עצמאיים

האחריות לאיתור מועמדים לתפקיד זה, ביצוע ראיונות וקליטה היא על הארגון המפעיל. מתאם הטיפול של התוכנית הוא האחראי על חפיפה, הדרכה וניהול המדריכים.

שימולב - שיטת 'חבר מביא חבר' מומלצת לאיתור מועמדים לתפקיד. כמו כן, בשיחות גיוס מומלץ להדגיש את ההזדמנות להתנסות בעבודה פרטנית ואת ההדרכה המקצועית. שני מאפיינים אלה זהו כגורמי משיכה לתפקיד.

דרישות התפקיד

- סטודנט במקצועות טיפוליים או חינוכיים (יתרון).
- ניסיון בעבודה עם אנשים עם מוגבלות (יתרון).
- נכונות לעבודה בשעות גמישות.

מיומנויות נדרשות

- חיבור לתפיסות שבבסיס התוכנית.
- סבלנות לקיום תהליכים ארוכים ולהכלתם.
- התמודדות עם חוסר ודאות ועמימות.
- יכולת לעבודה עצמאית וביטחון בהובלת תהליכים.
- ידע בהצבת גבולות.
- עבודה בסביבות ובתנאים משתנים (התמודדות עם מצבים שונים בביקורי בית. לדוגמה: ריחות, ניקיון וכו').
- ניסיון חיים או יכולת למידה מהירה של מיומנויות חיים (לדוגמה: השכרת דירה, ניהול חשבון בנק וכו').
- יכולת לקבל הדרכה וביקורת.
- ניידות (ברכב או בתחבורה ציבורית, תלוי במאפייני המרחב הגיאוגרפי).
- זמינות בחירום.
- גמישות להרחבת היקף המשרה (אם נדרש ליווי מוגבר למשתתף).

מרכיבי התפקיד

- ליווי המשתתף ביישום התוכנית האישית בתחומי החיים השונים.
- עדכון ודיווח למתאם הטיפול.
- השתתפות בהדרכות.

חוזה עם מוקד חירום

כל משתתף בתוכנית זכאי לחיבור למוקד מצוקה, המספק מענה אנושי 24 שעות ביממה. החיבור ייעשה באמצעות לחצן והחיוג לשירות - חינם. כחלק מהיערכות הארגון המפעיל, יחתם חוזה עם אחד מנותני שירות אלה.

מוקד המצוקה מציע מספר שירותים:

שירותי רפואה

1. **ביקור רופא** - ניתן לבקש שהרופא יגיע לבית המשתתף או למקום אחר על פי הצורך. השירות כרוך בתשלום סמלי שישולם ישירות לרופא.
2. **יעוץ רפואי טלפוני** - בפנייה למוקד ניתן לבקש להתייעץ עם רופא. המוקד יקשר בין המשתתף לרופא. השירות ניתן ללא תשלום נוסף.
3. **אמבולנס** - משתתף בתוכנית המרגיש רע ומעוניין להתפנות לחדר מיון יכול לפנות למוקד אשר יזמין עבורו אמבולנס. מימון הוצאות הפינוי באמבולנס על פי הפירוט הבא:
  - **המשתתף הזמין אמבולנס אך לא אושפז** - המשתתף ישלם עבור השירות.
  - **הוזמן אמבולנס בהוראת רופא המוקד והמשתתף לא אושפז** - מפעיל התוכנית ישלם את העלות המלאה של האמבולנס.
  - **הוזמן אמבולנס והמשתתף אושפז בבית חולים** - עלות האמבולנס תמומן על ידי שירותי קופת חולים, לפי הוראת משרד הבריאות.

ניידות

1. **שירות חילוץ** - למשתתף המתנייד באמצעות כיסא גלגלים יינתן שירות חילוץ במקרה של תקלה טכנית המונעת ממנו להגיע ליעדו. השירות ללא תשלום נוסף.
2. **שירות תיקונים** - במקרה של תקלה בכיסא הגלגלים המשתתף יכול להזמין שירות תיקונים. המשתתף ישלם עבור החומרים וחלקי החילוף.
3. **סיוע במקרה של נפילה** - משתתף שנפל בביתו ואינו מסוגל לקום בכוחות עצמו יכול להתקשר למוקד המצוקה, שישלח כונן לסייע לו. השירות מסופק תוך 30 דקות מרגע הקריאה וניתן ללא תשלום נוסף.

היערכות למתן שירות על תחזוקת בית

הארגון המפעיל מסייע למשתתפי התוכנית בתיקונים קלים בדירה בהתאם לצורך. כחלק מההיערכות להפעלת התוכנית ייעשה תכנון למתן שירות זה.

מיפוי מענים אזוריים

יש למפות את המענים הקיימים ברשות בתחומי פנאי, תעסוקה, צרכנות ושירותים מקומיים, שירותי רפואה, ארגוני סיוע ומתנדבים. המיפוי ייעשה בעזרת המחלקה לשירותים חברתיים, המתנ"ס באזור המגורים, חיפוש ברשתות חברתיות והתייעצות עם תושבים מקומיים.

הדרכת הצוות והכשרתו

הדרכות למתאמי הטיפול

הדרכה פרטנית

ההדרכה תתקיים בתדירות של פעם בשבועיים עד שלושה שבועות על ידי איש מקצוע מטעם הארגון המפעיל.

תוכני ההדרכה

- סוגיות הקשורות בתוכניות האישיות ובליווי השוטף.
- הכוונה ועיבוד תהליכי הליווי של מתאם הטיפול את המשתתפים.
- עיבוד הדינמיקה בין מתאם הטיפול לבין אנשי מקצוע אחרים שעמם הוא נמצא בקשר כחלק מתפקידו.
- ליווי מתאם הטיפול בתפקידו כמדריך של המדריכים לקידום חיים עצמאיים.

הדרכה קבוצתית

ארגון המשמש כמפעיל במספר רשויות ומעסיק מספר מתאמי טיפול בתוכנית ידאג להדרכה קבוצתית משותפת עבורם אחת לחודש וחצי.

תוכני ההדרכה

- ניתוחי מקרה.
- הקניה והעמקה בתחומים הקשורים לתהליכים שיקומיים ולמטרות העל של התוכנית.
- שיח הדרכתי פתוח לשם חיבור לסוגיות מהותיות לצוותים.
- תמיכה הדדית ויצירת חוויית שייכות.

הדרכות למדריכים לקידום חיים עצמאיים

הדרכה פרטנית

ההדרכה תתקיים אחת לשבוע (למדריך העובד מעל 50% משרה) או אחת לשבועיים (למדריך העובד פחות מ-50% משרה) על ידי מתאם הטיפול של התוכנית או על ידי איש מקצוע אחר. ההדרכה תתקיים בנוכחות מתאם הטיפול.

תוכני ההדרכה

- סוגיות הקשורות לתוכנית האישי.
- סוגיות פרקטיות בליווי המשתתפים.
- דיון באתגרים שעולים במהלך ביצוע התפקיד.
- סוגיות הקשורות בדינמיקה של המדריך עם משתתפי התוכנית.

הדרכה קבוצתית

ההדרכה תתקיים אחת לחודש בהובלת מתאם הטיפול או מדריך אחר מטעם הארגון המפעיל.

תוכני ההדרכה

- ניתוחי מקרה.
- עיבוד תהליכים שחווים המדריכים.
- תמיכה הדדית ויצירת חוויית שייכות.

המלצות לנושאי הדרכה ניתן למצוא בפרק 7 "הדרכות והכשרות לצוותים המקצועיים".

עבודה משותפת עם המחלקות לשירותים חברתיים ברשות

עם כניסתו של ארגון מפעיל לעבודה ברשות מקומית, חשוב לערוך היכרות עם המבנה הארגוני של המחלקה לשירותים חברתיים, בעלי תפקידים במחלקה ורפרנטים של תוכניות אחרות הפועלות ברשות (לדוגמה: קהילה תומכת, שירותי תעסוקה, ועוד). יש לכוון דרכי עבודה משותפות כפי שמתואר בפרק 4 "נהלים וסדרי עבודה בתוכנית".

העבודה המשותפת כוללת: דיווח שוטף, קיום ועדות הפעלה והיגוי, הפניה לשירותים ועבודה משותפת בדיוק והתלבטות בנוגע לשירות או לצמתים נוספים בחיי האדם ומשפחתו.

דיווחים רבעוניים

אחת לרבעון הארגון המפעיל יכין וישלח דוח שמפרט בקצרה את הפעילות ברבעון לגבי כל אחד ממשתתפי התוכנית. את הדוח יש לשלוח לפיקוח המחוזי ולרפרנט מהמחלקה לשירותים חברתיים. **דוגמה לדוח.**

כאשר מתוכננת ישיבה של ועדת הפעלה, יש להכין את הדוח לקראתה ולהפיצו למוזמנים.

ניהול ועדות

הארגון המפעיל אחראי על תיאום, ניהול וכתיבת פרוטוקול של ועדות ההפעלה, ההתאמה וההיגוי.

ועדת הפעלה - מתקיימת אחת לשלושה עד שישה חודשים ברשות במטרה לעדכן על התפתחות התהליכים בתוכנית ולדון בסוגיות העולות מהשטח.

ועדת התאמה - לקבלת משתתף חדש בתוכנית. מתקיימת אם אין פגישה קרובה של ועדת הפעלה.

ועדת היגוי - מתקיימת אחת לשנה ודנה בסוגיות מרכזיות בהפעלת התוכנית באזור.

למידע מפורט על אודות הוועדות ראו פרק 4.

פעילות פנאי

פעילות חברתית היא אחד הרכיבים בתוכנית, להם זכאים משתתפים ב'דיור נתמך'. על הגורם המפעיל (ארגון מפעיל או המחלקה לשירותים חברתיים) להציע למשתתפים להשתלב בפעילות חברתית שהוא מקיים אחת לחודש (ייעודית למשתתפי 'דיור נתמך' או כל פעילות מתאימה אחרת) ולסייע להם להשתלב בפעילויות חברתיות אחרות המתקיימות ברשות. לקריאה נוספת בנושא מומלץ לעיין בפרק 8: השתלבות בקהילה ובפעילות פנאי.

מה המסרים?

כדי שנוכל להגיע לאנשים נוספים

התוכנית מתאמה את עצמה לצרכים שלי

הם אם התשובות לא מדויקת ואם בדרך כלל נפל בן המבואות

למידת להיות עצמאי

חובותי הולך

כל הקלה גורם עבורי

המובילות לא אומרת שמיים להיות מוגבלים בתים

היות עיר אפסית

אני פתאום חופשי לחלוטין אלוות את המשפחה. לאלוות ערב

אני יכולה לנהל את עצמי ולהתמודד עם אנשים ככל שטואציה

רואים אותי כא באמת

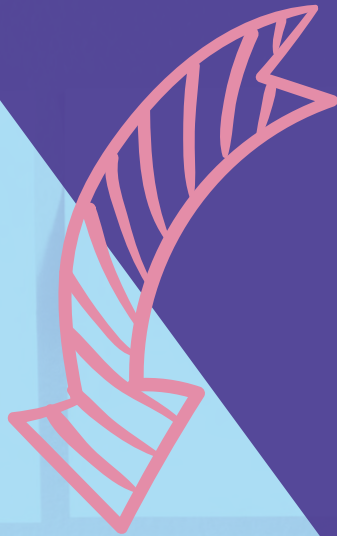
אני מרגישה ראויה להיות טובים יותר חתובלים עלי באמת, זו משפחה

עבורי

4

נהלים וסדרי עבודה בתוכנית

מה בפרק?

**עבודה משותפת עם המחלקה
לשירותים חברתיים**

ועדות התוכנית

הפעלה שוטפת

אירועים חריגים ומצבי חירום

עבודה משותפת עם המחלקה לשירותים חברתיים

עבודה משותפת בין העובד/ת הסוציאלי/ת במחלקה לשירותים חברתיים לבין תוכנית 'דיור נתמך'

המחלקה לשירותים חברתיים והעובד הסוציאלי המלווה את האדם הם חלק בלתי נפרד מהתוכנית. העובד הסוציאלי מחזיק באחריות הכוללת להתערבויות הנוגעות לאדם ומהווה חלק ממעגל החשיבה המקצועי.

תפקידי העובד הסוציאלי במחלקה לשירותים חברתיים לאורך תקופת השתתפותו של אדם בתוכנית:

- ליווי האדם ומשפחתו בהכנה לקראת ההשתלבות בתוכנית, בכלל זה הבחירה להצטרף לתוכנית, משמעויות היציאה למגורים עצמאיים עבור האדם ומשפחתו, חששות, הזדמנויות וכו'. הכנה זו חשובה ומאפשרת לאדם ולמשפחתו להגיע לתוכנית ולהפיק ממנה את המרב. נוסף על זאת, הקשר ויחסי האמון הקיימים בין העובד הסוציאלי לבין האדם ומשפחתו יתרמו לגיוס מוטיבציה, להפחתת חששות ולרכישת אמון ראשוני בתוכנית ובצוות.
- ליווי המשתתף סביב נושאים שאינם נכללים במטרות התוכנית, לרבות ניהול מקרי חירום.
- ליווי הוריו או משפחתו של המשתתף בתוכנית.
- ייעוץ, עדכון והתעדכנות עם מתאם הטיפול של 'דיור נתמך'.
- השתתפות בחשיבה מקצועית ובוועדות ההפעלה של 'דיור נתמך'.
- הפניית המשתתף לשירותים ולזכויות הניתנים דרך המחלקה לשירותים חברתיים (לדוגמה: תעסוקה, פנאי, ליווי חברתי, הצטיידות ביתית, קצבת נכים בקהילה וכו').
- שמירה על קשר עם מתאם הטיפול ועדכונים הדדיים בכל נושא רלוונטי.

קיום ועדות שוטפות

ישיבות שמטרתן עדכון וניהול התוכנית בשיתוף כל הגורמים הרלוונטיים (ועדות התוכנית).

עדכונים שוטפים והתייעצות

שמירה על קשר רציף, עדכון והתעדכנות בטלפון, בדוא"ל או בכל אמצעי מוסכם אחר. בהתאם לצורך ניתן לערוך ישיבה משותפת למתאם הטיפול מהתוכנית, העובד הסוציאלי מהמחלקה לשירותים חברתיים והמשתתף. אופן שמירת הקשר והתדירות יותאמו לצרכים ולציפיות של המשתתף מהמחלקה ומהתוכנית.

רפרנט התוכנית

אנו ממליצים על מינוי עו"ס מצוות מוגבלויות לתפקיד איש הקשר בין המחלקה לבין תוכנית 'דיור נתמך'. הרפרנט ייתן גם מענה לעובדים סוציאליים מהמחלקה בהתייעצות לגבי הפניה לתוכנית. חשוב שהעובד הסוציאלי שממלא את תפקיד הרפרנט יכיר היטב את התפיסות והעקרונות של התוכנית ויזדהה איתן.

ועדות התוכנית

ועדת היגוי

ועדה העוסקת בסוגיות עקרוניות.

מטרות

דיון בדילמות ובסוגיות עקרוניות בהפעלת התוכנית ברשות ודיווח שנתי כולל על התוכנית לרשות.

משתתפים

1. צוות העובדים וההנהלה בתחום המוגבלויות במחלקה לשירותים חברתיים.
2. נציגי הפיקוח המחוזי.
3. נציגי הארגון המפעיל.
4. ניתן להזמין גם נציגים מדרגות ניהול ברשות ובארגון המפעיל.

תדירות ישיבות הוועדה

פעם בשנה.

תיעוד

כתיבת הפרוטוקול והפצתו באחריות הגורם המפעיל (לרוב על ידי מתאם הטיפול). הפרוטוקול יסכם את עיקרי הדיון וההחלטות שהתקבלו.

ניתן לחבר מספר רשויות לכדי ועדה אחת אם התוכנית מופעלת בהן על ידי אותו ארגון מפעיל.

הכנה לוועדה

לקראת הוועדה הארגון המפעיל יתכנס עם רפרנט התוכנית ברשות לחשיבה על סוגיות מרכזיות לדיון. הארגון המפעיל יכין ויוביל את מהלך הוועדה (עדיפות להצגה בעזרת מצגת).

ועדת הפעלה

ועדה מקצועית לעדכון ולדין בנוגע למשתתפי התוכנית.

מטרות

1. אישור קבלת מועמדים חדשים לתוכנית.
2. דיווח עדכני של המשתתפים בתוכנית ברמה פרטנית וקהילתית לרבות תוכניות פנאי וקהילה.
3. עדכון תעריף במידת הצורך.
4. דיון בסוגיות מרכזיות של הפעלת התוכנית.
5. חידוד דרכי העבודה של הרשות המקומית עם הארגון המפעיל.
6. דיון באירועים חריגים.

משתתפים

1. רפרנט התוכנית במחלקה לשירותים חברתיים ברשות.
2. נציגי הארגון המפעיל (כולל מתאם טיפול ובהתאם לצורך גם המדריך לקידום חיים עצמאיים).
3. פיקוח מחוזי (בהתאם לצורך).
4. משתתף בתוכנית (אם מתקיים דיון מורחב בעניינו).
5. מועמד חדש לתוכנית – כחלק מתהליך קבלתו לתוכנית.
6. עו"סים המלווים משתתפים המוזמנים לוועדה (יוזמנו לחלק בוועדה העוסק באדם שהם מלווים).

תדירות ישיבות הוועדה

תדירות ישיבות הוועדה הן בהתאם למספר מקבלי השירות ברשות:
עד 10 מקבלי שירות ברשות – הוועדה תתכנס אחת לחצי שנה.
10 מקבלי שירות ומעלה – הוועדה תתקיים אחת לרבעון (לפחות פעמיים בשנה ידונו בכל אחד מהמשתתפים).

תיעוד

כתיבת הפרוטוקול והפצתו היא באחריות הגורם המפעיל (לרוב על ידי מתאם הטיפול). הפרוטוקול יסכם את עיקרי הדיון וההחלטות שהתקבלו.

הכנה לוועדה

לקראת הוועדה יש לשלוח סדר יום ולצרף מסמך המכיל עדכון על אודות משתתפי התוכנית ברשות, נושאים מרכזיים לעדכון בנוגע להפעלת התוכנית ורשימת סוגיות לדיון בוועדה.

ועדת התאמה

מטרה

קבלת החלטה על הצטרפות מועמד לתוכנית (אם לא צפויה להתקיים ועדת הפעלה בזמן הקרוב).

משתתפים

1. האדם המועמד לתוכנית.
2. הורים/בני משפחה – אם האדם מעוניין בהשתתפותם.
3. אפוטרופוס – אם קיים.
4. פיקוח מחוזי – בהתאם לצורך.
5. עו"ס מטפל מהמחלקה לשירותים חברתיים.
6. נציג ממערך הדיור – אם המועמד עובר ממערך דיור לקהילה.
7. נציגי הארגון המפעיל.

תדירות ישיבות הוועדה

בהתאם לצורך.

תיעוד

כתיבת הפרוטוקול והפצתו באחריות הגורם המפעיל. הפרוטוקול יסכם את עיקרי הדיון וההחלטות שהתקבלו.

הכנה לוועדה

לקראת הוועדה יש לשלוח למשתתפי הוועדה חומר רקע על המועמד שנלמד מתוך תהליך הבירור הקודם לוועדה.

הערה: יש לוודא השתתפות של הפיקוח המחוזי במקרים הבאים: קיימת התלבטות בנוגע לקבלת מועמד ו/או אם גיל המועמד הוא גבולי ו/או המועמד כבר מתגורר במגורים עצמאיים.

הפעלה שוטפת

נהלים בכניסה לתוכנית

נוהל הצטרפות לתוכנית

שלב א': בדיקת התאמה ראשונית לתוכנית

הבדיקה נעשית על ידי עו"ס המחלקה לשירותים חברתיים בהתייעצות עם מתאמ/ת הטיפול בארגון המפעיל. הברור כולל את הזכאות לשירות (שייכות למינהל מוגבלויות במשרד הרווחה, מעבר ממגורים בבית ההורים/מערך דיור לקהילה או צורך בפיתוח מיומנויות במגורים בקהילה בעקבות שינוי או משבר), הסכמת האפוטרופוס (אם יש) והבנת מהות התוכנית (שמדובר במגורים עצמאיים במימון אישי וללא אנשי צוות שנמצאים בבית המשתתף 24/7).

שלב ב': שיחה ראשונית להיכרות עם התוכנית

השיחה מתקיים עם עו"ס המחלקה לשירותים חברתיים, מתאם הטיפול מטעם הארגון המפעיל, המועמד לתוכנית ונציג מטעמו (אם מעוניין בכך/אפוטרופוס).

בשיחה יוצגו למועמד עיקרי התוכנית ומתאם הטיפול יבחן התאמה ראשונית.

שלב ג': מפגשים בין המועמד למתאם הטיפול כדי לבחון שאלות הקשורות להתאמה לתוכנית.

יש להיעזר בשאלון ההתאמה לתוכנית: פרק 9, כלי עבודה וטפסים.

שלב ד': ועדת התאמה

כמצוין למעלה.

שלב ה': מועמד המצטרף לתוכנית ימלא את הטפסים הבאים:

הסכם הצטרפות לתוכנית: מהווה חוזה בין האדם לבין התוכנית. הטופס כולל מידע על התוכנית, פירוט סל השירותים, הנחיות וכללים להצטרפות לתוכנית. מילוי הטופס יעשה בליווי של מתאם הטיפול. בעת מילוי הטופס מתאם הטיפול יסביר את הסעיפים השונים ומשמעותם, יגיש את המידע ויוודא שהאדם מבין את הכתוב בטרם חתימה.

ויתור סודיות: לפני מילוי הטופס המועמד יקבל הסבר מוגש מהו ויתור סודיות כדי לשמור על זכויותיו ולמנוע פגיעה בפרטיות.

טופס חירום: איסוף מידע רלוונטי לשעת חירום. טופס זה צריך להישמר בתיק חירום ויש לעדכן אותו מעת לעת ובעיקר לאחר מעבר דירה.

נוהל עבודה ביציאה ממסגרת דיור

במעבר ממסגרת דיור חוץ־ביתית לקהילה נדרשת היערכות מנטלית וטכנית. לתהליך הזה שותפים שלושה גורמים: צוות המסגרת, עו"ס במחלקה לשירותים חברתיים וצוות דיור נתמך. להלן חלוקת העבודה בין הנ"ל.

הערה: לצורך עבודת צוות 'דיור נתמך' בזמן שהאדם מתגורר במסגרת הדיור, ניתן לקבל כפל הועדות למשך חצי שנה. כמו כן, אם האדם זקוק לשירות תעסוקה נתמכת לפני היציאה למגורים עצמאיים, ניתן לקבל כפל הועדות גם בנושא התעסוקה כדי שבזמן המעבר האדם כבר במקום המגורים החדש.

חלוקת העבודה הנדרשת במעבר ממסגרות חוץ־ביתיות לקהילה

מסגרת/דיור נתמך/עו"ס ברשות	משך הזמן	פירוט	הנושא	
מסגרת	עם הפנייה הראשונית	עדכון בנוגע למחשבה ליציאה מהמסגרת לקהילה	חיבור למחלקת הרווחה בעיר ממנה האדם יצא	קליטה
מסגרת/מחלקה	עם הפנייה הראשונית	בחינת עמדת המשפחה או האפוטרופוס בנוגע ליציאה, היכולת לסייע בהתאם לצורך בתמיכות כלכליות ואחרות	משפחה או אפוטרופוס	
דיור נתמך	עם הפנייה הראשונית. אורך כחודש	מפגשים עם האדם ומשפחתו ומתן תשובות בנוגע לשירות	תהליך בדיקת התאמה לתוכנית	
מסגרת ודיור נתמך	מתהליך הקליטה לתוכנית ועד היציאה למגורים עצמאיים	ביסוס האמון עם הארגון המפעיל, חיזוק ההחלטה לעבור לדיור נתמך, הבנת המשמעויות הנלוות לכך וחיזוק האמונה כי הוא יכול לעשות זאת	חיזוק רגשי של האדם לקראת היציאה לחיים עצמאיים	הכנה רגשית למעבר
מחלקה	במהלך החודשיים הראשונים להפניה	חיזוק המודעות של המשפחה לתמוך בתהליך, כדי לסייע לאדם ולעודד אותו במעבר	חיזוק המשפחה בנוגע למעבר	

מסגרת/דיור נתמך/עו"ס ברשות	משך הזמן	פירוט	הנושא	
מסגרת/דיור נתמך	מומלץ עם הפנייה או כארבעה חודשים לפני היציאה	בחינת רמת ההשתכרות של האדם, כולל היציבות התעסוקתית; בירור עם המוסד לביטוח לאומי לאיזה קצבאות האדם זכאי מרגע יציאתו לקהילה (ניידות, שר"מ)	בחינת המשאבים הכלכליים של האדם	התארגנות כלכלית
מסגרת ובמקביל דיור נתמך	מומלץ עם הפנייה או כארבעה חודשים לפני היציאה	חיזוק ההבנה של האדם לצורך בלקיחת אחריות בנוגע להוצאות ולחיסכון	הכנה מנטלית בנוגע להוצאות כלכליות	
מסגרת/מחלקה/ דיור נתמך	מומלץ עם הפנייה או כשלושה חודשים לפני היציאה	יש צורך בסכום ראשוני ליציאה לטובת הובלה והצטיידות בסיסית בבית החדש	הערכות כלכלית ראשונית ליציאה	
מסגרת/דיור נתמך/מחלקה		לעיתים זו דרישה של השוכרים. יש צורך להיערך לכך ולהחליט מי יהיו הערבים	ערבות בנקאית/ 2 ערבים	
מסגרת (מכתב עזיבה), מחלקה (דיווח על הפסקת השמה), דיור נתמך (מעקב ובמקרה הצורך ליווי בפנייה לסניף הביטוח הלאומי)	כשבעיים לפני המעבר ועד שבועיים אחרי המעבר	כולל הפסקת פיצול קצבה (כל הנ"ל מול המוסד לביטוח לאומי)	העברת הקצבאות לאדם	קצבאות

מסגרת/דיור נתמך/עו"ס ברשות	משך הזמן	פירוט	הנושא	
המסגרת בהדרכת דיור נתמך	חצי שנה-שנה (אפשרות בינתיים לשכור דירה ולנהל במקביל לשכירות את ההליך לדירת נ"ר)	הליך בירוקטי ארוך	מיצוי זכויות מול משרד השיכון - דירת נ"ר	חיפוש דירה (ומיצוי זכויות בנושא חיפוש דירה)
דיור נתמך	לאחר חתימת החוזה כשבוע-חודש לפני היציאה מהמסגרת	הליך בירוקרטי קצר	מיצוי זכויות מול משרד השיכון - שכירות	
דיור נתמך	חודש-שלושה חודשים (אם יש צורך בדירה מונגשת - לעיתים שנה). כמו כן, מי שזכאי לדירת נ"ר יימנע בדרך כלל מלשכור בית לפני מציאת דירת נ"ר		חיפוש דירה	
דיור נתמך	חודשיים-שנה	תהליך מורכב, שלא תמיד מצליח. אם זה תנאי למעבר - עלולים לחול עיכובים במעבר ואף ביטולו	חיפוש שותפים	
מסגרת/מחלקה/ דיור נתמך	כשהאדם משלם 2,000 ש"ח אגרה - הוא מקבל עובד באופן מיידי או עד חודשיים, כולל סיוע בריאיין העובדים	בשיתוף ובאחריות המשפחה	חיבור לחברת כוח אדם	מטפל אישי
מסגרת	לפי יכולת האדם	לתקשורת עם המטפל	למידת אנגלית בסיסית (במקרים מועטים)	
מסגרת	6 חודשים	אם האדם נזקק לכך כדי לתקשר עם המטפל, כולל סיוע ברכישת הציוד ממשרד הבריאות	לוח תקשורת	

מסגרת/דיור נתמך/עו"ס ברשות	משך הזמן	פירוט	הנושא	
דיור נתמך בתיאום עם המסגרת	חודש-חודש וחצי לפני היציאה	למידה של התיק הרפואי, כולל תרופות קבועות וטיפולים נדרשים. אם לאדם יש מטפל - הדרכה של המטפל האישי בטיפול הסיעודי שהאדם נזקק לו	איסוף מידע והדרכה בנוגע להנחיות רפואיות וטיפולים סמך- רפואיים	היערכות רפואית
דיור נתמך	חודש-חודשיים לפני היציאה למסגרת	כגון: הליכון, מיטה, מנוף	הזמנת ציוד רפואי	
מחלקה/דיור נתמך	תלוי בתהליך הנדרש	אם האדם עובר עיר ונדרש להחליף עבודה או לחילופין, אם האדם לא עבד וכעת נדרש להתארגנות כלכלית המחייבת אותו לצאת לעבוד	חיבור לתעסוקה נתמכת או חיפוש עבודה	תעסוקה

כאשר משתתף עובר ממסגרת דיור חוץ-ביתית לדיור עצמאי - מסגרת הדיור תהיה שותפה לתהליך המעבר יחד עם מתאם הטיפול והעו"ס מהמחלקה לשירותים חברתיים.

ליווי אדם במעבר ממסגרת דיור חוץ-ביתית לדיור עצמאי ייעשה על פי הנוהל המתאים.

הנוהל כולל התייחסות לחלוקת תפקידים בין שלושת הגורמים שהוזכרו לעיל ופירוט הפעולות הנדרשות בנושאים, כמו: התארגנות כלכלית, העברת קצבאות לאדם, מיצוי זכויות לדיור, מטפל אישי וחיבור לתעסוקה. ניתן ללוות אדם במסגרת חוץ-ביתית כחצי שנה עד המעבר לדיור עצמאי.

נהלים בזמן הליווי

תעריפי התוכנית

שם התעריף	מספר שעות שבועיות (למתאם טיפול ומדריך)	חודשי	קריטריונים
ליווי שוטף בקהילה	3-2 על בסיס מפגש שבועי עם מדריך ומפגש חודשי עם מתאם טיפול	12-8	3-2 מטרות בכל נקודת זמן
ליווי אינטנסיבי בקהילה	6-4 על בסיס 2 מפגשים שבועיים ו/או שעות ליווי טלפוני	25-17	סביב מעבר הדירה ריבוי מטרות במקביל/מטרות הדורשות התערבות רבה. מיצוי זכויות מרובה/מורכב סביב משבר היעדר עורף משפחתי
ליווי תמיכתי בקהילה	שעה בטלפון בשבוע + פעם בחודש מפגש עם איש צוות	4	לאנשים הזקוקים לליווי מועט בסיום התוכנית ניתן ליווי לשימור הישגים, לאחזקה ולתמיכה שוטפת

הערות

1. השעות השבועיות כוללות את עבודתו של מתאם הטיפול מעבר לעבודה הפרונטאלית עם האדם. כלומר, הדרכת המדריך, קשר עם גורמים בקהילה, כתיבת דוחות וכדומה.
2. פגישה של מתאם הטיפול במקום מגוריו של המשתתף בתוכנית תהיה לפחות אחת לרבעון או במעבר לבית חדש או בחפיפה עם עובד חדש (גם אם האדם עדיין מתגורר בבית ההורים או במערך הדיור).

שינוי תעריף

הרשות המפעילה היא המאשרת שינוי תעריף עבור משתתף. כאשר מתעורר צורך במעבר לשירות הסתגלות או להארכתו מעבר לשנה, הארגון המפעיל ישלח דוא"ל לרשות המפעילה וינמק את הבקשה לשינוי גובה התעריף. לדוא"ל יכותב המפקח/ת המחוזי. כאשר יש חילוקי דעות בין הרשות המפעילה לארגון המפעיל לגבי אישור התעריף המבוקש, הפיקוח המחוזי יעורב ויסייע בקבלת ההחלטה לשם הארכת תעריף ההסתגלות. לאחר שנה יש צורך באישור הפיקוח המחוזי.

מעבר מעיר לעיר או אדם שמקבל שירות לא בעיר המקור

כאשר אדם מתגורר בעיר אחת ומעוניין לעבור לגור בעיר אחרת (הכוונה לשייכות למחלקות הרווחה בעיר), הארגון

המפעיל בעיר הקולטת ילווה את האדם מתחילת התהליך כדי ליצור רצף ליווי עם אותם אנשי מקצוע. הארגון המפעיל יספק את השירות באזור הגיאוגרפי שלו (האדם יגיע לקבלת השירות באזור זה) ו/או בעזרת ליווי מרחוק. במקרים שבהם נכון יותר להתחיל את הליווי בעיר המקור, ניתן להציע שהליווי יתחיל על ידי הארגון המפעיל בעיר המקור. בהתאם לצורך הניתן, ניתן לערב בהחלטה את המפקח/ת המחוזי/ת. בעת המעבר, יש ליידיע את המחלקה לשירותים חברתיים בעיר שאליה האדם עובר ולבצע את הנדרש כדי לפתוח תיק במחלקה לשירותים החברתיים בעיר שאליה האדם עבר.

מעבר מעיר לעיר במהלך קבלת השירות של התוכנית

אם משתתף בתוכנית מתגורר באופן עצמאי בקהילה ובוחר לעבור לרשות אחרת, הוא זכאי לקבל את שירות התוכנית על ידי הארגון המפעיל ברשות החדשה ללא צורך בוועדת התאמה. יש ליצור קשר עם המחלקה לשירותים חברתיים ברשות החדשה וליידע אותה על כך.

דיווח פעילות ב'דיר נתמך'

דיווח על הפעילות משמש ככלי להערכה ומעקב הן בהיבטים פרטניים (יישום תוכניות אישיות, הצטרפות משתתפים חדשים וסיום או עזיבה) והן בהיבטי התפעול השוטף של התוכנית. מומלץ, אם ניתן, את החלקים בדוח שמתייחסים למשתתף לכתוב יחד עמו ועם המדריך לחיים עצמאיים. האחריות לכתיבת הדוח מוטלת על מתאם הטיפול בתוכנית.

תדירות

אחת לרבעון הארגון המפעיל יכין וישלח את הדוח לפיקוח המחוזי ולרפרנט מהמחלקה לשירותים חברתיים. כאשר מתוכננת ישיבה של ועדת הפעלה, יש להכין את הדוח לקראתה ולהפיצו למוזמנים.

דמי השתתפות בתוכנית

דמי השתתפות בתוכנית הם 50 ₪ לחודש. התשלום יתבצע במחלקה לשירותים חברתיים באמצעות הוראת קבע. אם קיים קושי בתשלום דמי ההשתתפות, עו"ס המחלקה לשירותים חברתיים יכולה לפנות לוועדת חריגים בבקשה לבטל את הצורך בתשלום.

נהלים בסיום הליווי בתוכנית

סיום התוכנית לאחר מיצוי המטרות

לאחר שהושגו המטרות האישיות ובתיאום עם המשתתף תסתיים התוכנית. עם ההחלטה על סיום יש לערוך חשיבה משותפת עם העו"ס מהמחלקה לשירותים חברתיים ועם האדם עצמו אילו תמיכות עדיין נדרשות לו והיכן יוכל לקבלן. עדכון ויידוע אנשי מקצוע נוספים שמלווים את האדם והשתתפו בוועדות הפעלה ייעשה אך ורק באישור המשתתף.

עזיבת התוכנית לפני השגת כל המטרות

עזיבת התוכנית בטרם הושגו המטרות האישיות של המשתתף תיעשה בתיאום עמו ועם עו"ס המחלקה לשירותים חברתיים. עדכון ויידוע אנשי מקצוע נוספים שמלווים את האדם ייעשה אך ורק באישור המשתתף.

אירועים חריגים ומצבי חירום

אירוע חריג

אירוע חריג הוא כל דבר שלא מתרחש בשגרה וכתוצאה ממנו מישהו נפגע.

אחריות הטיפול באירועים חריגים היא של המחלקה לשירותים חברתיים. על מתאם הטיפול ליצור קשר מייד עם עו"ס המחלקה. אם הדבר קרה שלא בשעות עבודה ניתן לפנות לכוננים בעירייה. במקביל, תינתן עזרה למשתתף בתוכנית לפי הצורך.

בזמן ההתייעצות המקצועית עם העו"ס ברשות, תיערך חלוקת עבודה בין מתאם הטיפול של התוכנית לבין המחלקה לשירותים חברתיים ותתקבל החלטה משותפת על הנחיצות ביידוע המפקח המחוזי באופן מייד.

עד יומיים לאחר האירוע - הארגון המפעיל יוציא דוח סיכום אירוע.

דוח אירוע חריג (ראו **נספח 1**) יועבר על ידי הארגון המפעיל לפיקוח המחוזי, לעו"ס המטפל ולרפרנט התוכנית במחלקה לשירותים חברתיים ברשות.

מצב חירום לאומי

במצב חירום לאומי באזור ההפעלה, הארגון המפעיל ייצור קשר מייד עם כלל משתתפי התוכנית באזור שלו (גם בעזרת צוותי ההדרכה) ויבדוק את הצרכים של כל אחד מהמשתתפים בטווח הקצר ובטווח הארוך. כמו כן, הארגון המפעיל יודא שהמשתתף בתוכנית יודע את הנהלים ומשמעות מצב החירום על חייו (מקומות עבודה, מקומות מוגנים, דרכי התנהלות). בהתאם לצורך הארגון המפעיל יגיש למשתתף את המידע.

ביומיים הראשונים לתחילת מצב החירום, הארגון המפעיל יערוך ביקורי בית אצל המשתתפים כדי להעריך את מצבם. הארגון המפעיל יבדוק אילו משאבים יש ברשות המקומית כדי לסייע במצב החירום ויחבר בין משתתפי התוכנית למשאבים הקיימים.

הארגון המפעיל ירכז בדוח מיוחד לשעת חירום את כל המידע הנדרש על המשתתפים בתוכנית (ראו **נספח 2**). מידע זה יעודכן מדי חודש. בעת חירום התוכנית תעבוד בכפוף לנוהלי אגף קהילה במינהל מוגבלויות של משרד הרווחה.

5

תהליך העבודה
עם משתתף בתוכנית

מה בפרק?

גישות ועקרונות בבסיס התוכנית
שותפים בתהליך הליווי
עבודת הליווי האישי במסגרת התוכנית

גישות ועקרונות בבסיס התוכנית

תוכנית 'דיור נתמך' מבוססת על שלוש גישות תיאורטיות-יישומיות ועל ארבעה עקרונות עבודה, כפי שמפורט בפרק הראשון: היכרות עם התוכנית.

גישות תאורטיות-יישומיות בבסיס התוכנית

הגישה החברתית¹ - על פי גישה זו השינוי הרצוי הוא הסרת מגבלות (מחסומים וקשיים שהחברה מעמידה בפני אנשים עם מוגבלות) כדי להבטיח שוויון זכויות ונגישות. בהתאם לכך, תוכנית 'דיור נתמך' מספקת למשתתפים בה תמיכה וסיוע בהסרת מגבלות בדרך למעבר למגורים בדיור עצמאי בקהילה.

גישה ההחלמה² - החלמה היא תהליך אישי של שינוי שבו האדם מפתח ומחזק מרכיבים כמו זהות עצמית חיובית, מיומנויות חברתיות, ביטחון בקבלת החלטות עצמאיות, ועוד. על פי תפיסת 'דיור נתמך' המעבר לדיור עצמאי הוא חלק מתהליך ההחלמה. בהתאם לכך ניתן למשתתפים בתוכנית ליווי המבוסס על גישה זו ומתמקד ברכיבים שהוזכרו לעיל.

שירות מכון אדם³ - שותפות פעילה של האדם בעיצוב השירות שהוא מקבל והימצאותו במרכז תהליך קבלת ההחלטות, אלו הערכים המובילים בשירות מכון אדם. כדי ליישם תפיסה זו יש להבטיח גמישות, היכרות מעמיקה עם האדם ומתן ליווי שמסייע לאדם להשמיע את קולו ולקבל החלטות. 'דיור נתמך' היא תוכנית מכוונת אדם והמשתתפים בה מקבלים ליווי ותמיכה שיאפשרו להם להגדיר בעצמם את המטרות, היעדים, דרכי הפעולה והמענים הנדרשים להם לצורך המעבר לדיור עצמאי.

עקרונות עבודה בשירות מכון אדם

עיקרון 1: אמונה באדם וביכולותיו - אנשי המקצוע יביעו אמון כנה בזכותו של המשתתף לעצב את חייו וביכולתו לעשות כן.

עיקרון 2: חירות ובחירה - המשתתף יבחר כיצד לחיות את חייו ואיזו תמיכה לקבל. לשם כך יקבל סיוע ותמיכה בביצוע תהליכי בחירה ורכישת המיומנויות הנדרשות לשם כך.

עיקרון 3: הגדרה וניהול עצמי - מטרות, דרכי פעולה, לוחות זמנים ואופן היישום ייקבעו על ידי המשתתף. המלווה יתמוך בו באמצעות סיוע ברכישת הביטחון העצמי והמיומנויות הנדרשות.

עיקרון 4: תפירת חליפה אישית - השירות בתוכנית יותאם לרצונותיו ולצרכיו הייחודיים של המשתתף. החל מתוכנית העבודה ועד קצב ההתקדמות בהשגת המטרות.

1 שייקספיר, ת. (2016). המודל החברתי של המוגבלות. בתוך: א. איכנגרין, ש. מור, נ. מזרחי וא. קנטר (עורכים), לימודי מוגבלות: מקראה. תל אביב: מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד.

2 Deegan, P. E. (1988). Recovery: The lived experience of rehabilitation. *Psychosocial Rehabilitation Journal* 11(4).

3 מוגור, ז., סנדלר-לף, א., שטרן, א. וטולוב, י. (2017). שירות מכוון אדם לאנשים עם מוגבלות. סיכום שנת למידה וכנסים בינלאומיים, סדרת פרסומים - 1. ירושלים: ג'וינט-ישראל, מסד נכויות.

תרגום עקרונות העבודה בפרקטיקת ליווי האדם בתוכנית

עיקרון 1: אמונה ביכולתו של האדם

"צריך לדבר על הצלחות, גם הכי קטנות, עם המשתתפים ועם המדריכים. לחפש הצלחות ולהציף אותן."

עו"ס בתוכנית

פיתוח תחושת מסוגלות, מיומנויות ויכולות: מעבר למגורים עצמאיים בקהילה זו המטרה המרכזית בתוכנית אך לא המדד היחיד להצלחה. היבט חשוב לא פחות הוא העבודה המשמעותית סביב המעבר ולאחריו - פיתוח מיומנויות ויכולות התומכות בחיים עצמאיים, קבלת החלטות, הגדרת מטרות, סנגור עצמי ותחושת סיפוק.

לדבר הצלחות: חוויית הצלחה מסייעת לשימור המוטיבציה ולחיזוק תחושת המסוגלות. לכן, כדאי לרצף את הדרך להשגת המטרות והיעדים במשימות קטנות. כל משימה שתבוצע בהצלחה תתווסף לחוויית המסוגלות ותסייע בבנייה ושימור המוטיבציה לתהליך השינוי. לאחר שהושגו הצלחות חשוב לשקף אותן, לדבר עליהן ולעבד אותן - לנסח יחד עם האדם תובנה או למידה שניתן לקחת מההתנסות ומההצלחה.

"אני תמיד שואלת קודם אם אפשר להדגים. אם הם רוצים שאראה להם או לנסות קודם בעצמם."

מדריכה בתוכנית

עיקרון 2: חירות ובחירה

לבקש רשות: לכל אדם החירות לבחור כיצד לקבל עזרה. לכן, לפני הדגמת פעולה מסוימת או התערבות בשיחה עם גורמים שונים צריך לבקש תמיד את רשותו של האדם. "אני יכול להדגים לך איך לעשות את זה? אני יכולה להתערב בשיחה ולנסות לענות על השאלה?" בהתערבות ללא בקשת רשות אנחנו קובעים עבור האדם שהוא זקוק לעזרה ושוללים ממנו את הזכות לקבל את ההחלטה כיצד ומתי להיעזר.

להוות דוגמה ללמידה: חלק מהלמידה נעשית בעצם אופן הליווי. לכל משתתף בתוכנית צרכים שונים והוא צריך ללמוד מיומנויות שונות. לעיתים המדריך בעצמו איננו מנוסה בחלק מהמיומנות הנדרשות. בהזדמנויות כאלו, כאשר המדריך אומר שהוא לא יודע ומציע שילמדו ביחד - המשתתף לומד שמותר לא לדעת הכול, שניתן ללמוד דברים חדשים והוא לומד כיצד ללמוד.

להכיל חשש והתנגדות: תהליך השינוי שעוברים המשתתפים ב'דיור נתמך', כמו כל תהליך שינוי, יכול לעורר התנגדות ולהציף חששות, חרדות וחשדנות. המדריך ומתאם הטיפול צריכים להכיל תחושות אלו ולהכיר בכך שזהו חלק מתהליך העבודה לקראת שינוי והתקדמות.

"כשאנחנו, הצוות בתוכנית, מתמודדים עם סימני שאלה ואי־ודאות בליווי, כשאנחנו אומרים שאנחנו לא יודעים, כשאנחנו יושבים ולומדים יחד עם המשתתף, זה מודלינג. שמותר לא לדעת, מותר ליפול, מותר לטעות ואפשר ללמוד."

מדריכה בתוכנית

עיקרון 3: הגדרה וניהול עצמי

בניית התוכנית האישית: האדם הוא בעל השליטה על נסיבות חייו ובעל הסמכות לנהל את הסיוע שהוא מקבל. המדריך ומתאם הטיפול יסייעו לאדם להגדיר את הרצונות והצרכים שלו ולקבל החלטות. במידת הצורך יסייעו לו גם ברכישת מיומנויות שיאפשרו לו לעשות זאת.

"למדתי איך להסתדר לבד. אני יותר עצמאי, פחות תלוי באחרים. אני מבשל, משלם חשבונות, מנקה, הולך לסופר."

משתתף בתוכנית

עיקרון 4: תפירת חליפה אישית

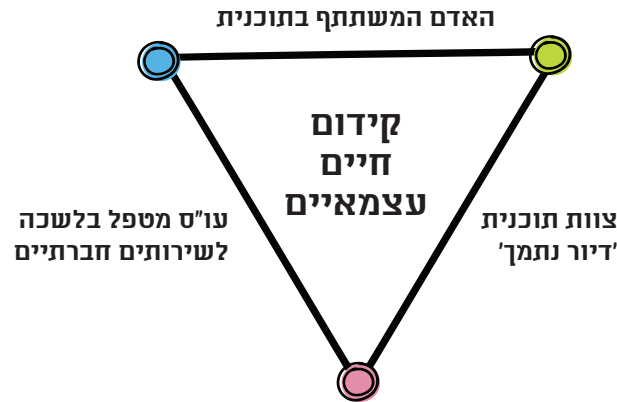
עבודה תהליכית: תהליך שינוי דורש עבודה והשקעה ומושפע מגורמים רבים. יש לשקף זאת למשתתף ולהדגיש שלרוב לא רואים הצלחות ממפגש אחד לזה שאחריו.

יצירתיות: המעבר לדיור עצמאי ורכישת מיומנויות נדרשות מתאפשרים, במידה רבה, בזכות תפירת חליפת המענים האישית. כדי לסייע לאדם לתפור לעצמו חליפה מדויקת לצרכיו המדריך ומתאם הטיפול צריכים לחשוב 'מחוץ לקופסה' ולהיות יצירתיים וגמישים.

שותפים בתהליך הליווי

שלושה גורמים שותפים לעבודת הליווי. קשר טוב ושיתוף פעולה ביניהם תורמים רבות להצלחה.

האדם המשתתף בתוכנית

התוכנית האישית של האדם נבנית בשיתוף מלא עם האדם ועל פי רצונו.

המשתתף בתוכנית מוזמן לישיבות המתנהלות בעניינו. כמו כן, מצופה ממנו להיות בקשר עם צוות התוכנית ולעדכן בהתפתחויות אישיות שונות כדי להתאים את התוכנית למהלכי חייו המשתנים.

העו"ס המטפל במחלקה לשירותים חברתיים

לאורך כל תקופת ההשתתפות של האדם בתוכנית, העו"ס המטפל ומתאם הטיפול של 'דיור נתמך' יעבדו בשיתוף פעולה. העו"ס המטפל יהיה אמון על ההכנה וההפניה לתוכנית, ליווי המשפחה, הפניה לשירותים בקהילה וטיפול באירועים חריגים בתקופת הליווי. כאשר מסתיימת ההשתתפות בתוכנית 'דיור נתמך' העו"ס המטפל ממשיך ללוות את האדם. ההיכרות של העו"ס המטפל עם התוכנית ועם העמדות והגישות העומדות בבסיסה חשובה מאוד ומאפשרת לו, לצד השותפות עם מתאם הטיפול, לערוך את ההכנה לקראת ההשתלבות בתוכנית והליווי של המשפחה במהלכה.

"הפניתי אנשים לתוכנית עם הרבה ספקות לגבי היכולת שלהם לגור בדירור עצמאי. היום אני נדהמת לראות איך הם מתפקדים ומתנהלים."

עו"ס במחלקה
לשירותים חברתיים

"אני עדין מלאה חששות.
אבל אור אמר: 'אני רוצה לגור בעצמאות!'.
והרי בשביל זה עבדתי כל החיים."

אימא של משתתף בתוכנית

צוות תוכנית 'דיר נתמך'

מתאם טיפול

מתאם הטיפול של התוכנית בודק את התאמת המועמדים לתוכנית, אחראי על בניית תהליך קליטה מותאם לכל מועמד, על בניית התוכנית

האישית יחד עם המשתתף ומעקב אחר יישומה (באמצעות הנחיית המדריך, עדכונים סדירים ומפגשים משותפים עם המדריך והמשתתף) ועל ליווי פרטני של המשתתף. מתאם הטיפול אחראי לפעילות החברתית של משתתפי התוכנית, לליווי ולהנחיה של המדריך ועל העבודה המערכתית. כמו כן, מתאם הטיפול אחראי לקשר עם העובדים הסוציאליים בלשכה לשירותים חברתיים, עם גורמים בקהילה לצורך קידום הטיפול ועם הרפרנט מהלשכה לשירותים חברתיים.

מדריך לקידום חיים עצמאיים

המדריך פוגש את המשתתף בתדירות הגבוהה ביותר ומלווה אותו ביישום התוכנית האישית. המדריך מקבל ליווי והדרכה ממתאם הטיפול ומדווח לו על עבודתו (יש לקבוע כיצד ובאיזו תדירות המדריך יעדכן את מתאם הטיפול על עבודתו).

שותפים נוספים בתהליך

בני משפחה/אפטרופסים

לצד האדם המשתתף בתוכנית, העו"ס המטפל וצוות תוכנית 'דיר נתמך', גורמים נוספים עשויים להשפיע על תהליך השינוי שחווה המשתתף בתוכנית ואף להיות שותפים לתהליך זה. גורמים אלה הם הורים ו/או משפחה (אחים לדוגמה) ו/או אפטרופוס חיצוני של האדם המשתתף בתוכנית. הם יכולים להיות דמויות משמעותיות מאוד עבור האדם עם המוגבלות, כמי שעוזרים לו ותומכים בו או כמי שנעזרים בו. המשפחה יכולה לתרום רבות להצלחתו של המשתתף בתוכנית באמצעות הבעת תמיכה בתהליך, עידוד המשתתף ושיתופו בידע ובניסיון שלהם.

גורמים רלוונטיים נוספים

חברים קרובים, אנשי מקצוע מלווים, מסגרות שבהן האדם משולב (לדוגמה – תעסוקה נתמכת, מועדון חברתי), ועוד עשויים גם הם להיות גורמים משמעותיים בתהליך הליווי. לכן, בשלב ההיכרות והאינטייק חשוב לזהות ולמפות גורמים אלו ולהתייחס אליהם בתהליך הליווי, בהתאם לתפקיד שהם ממלאים בחייו של המשתתף.

"צריך להגיע ולדבר עם המשפחה. לתת להם לדבר על הקיים ועל ההתנגדויות. זה יכול לקחת הרבה זמן. צריך להוכיח להם כמה הבן או הבת שלהם ייתרמו מהתוכנית."

מתאמת טיפול בתוכנית

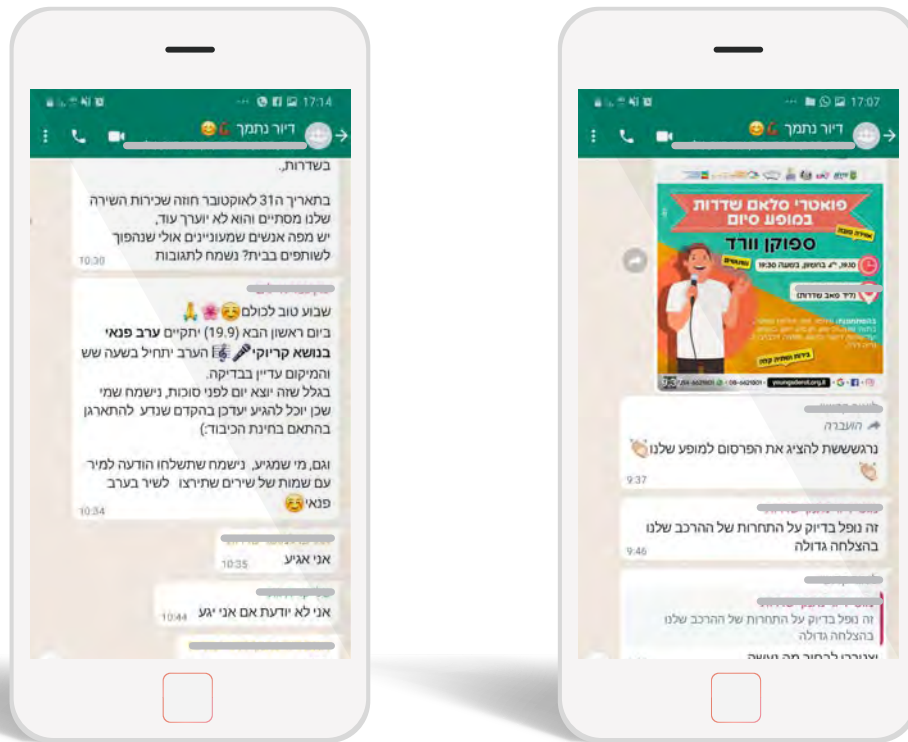

עבודת הליווי האישי במסגרת התוכנית

עיקר העבודה בתוכנית 'דיוור נתמך' היא ליווי המשתתפים החל משלב הפנייה לתוכנית ועד לסימומה או לעזיבתה. פרק זה יתאר את עבודת הליווי על בשלבים השונים. בכל שלב ניתן למצוא פירוט על המשימות המרכזיות, מידע נלווה, קווים מנחים לפעולה והפניות לכלים ולטפסים שימושיים. כמו כן, ניתן למצוא בכל אחד מהשלבים תיאור של חלוקת התפקידים בין אנשי המקצוע המלווים את המשתתף.

שלושה בעלי תפקידים מרכזיים סובבים את ליווי המשתתפים בתוכנית 'דיוור נתמך'. מתאם טיפול ומדריך לקידום חיים עצמאיים, שניהם עובדי התוכנית, והעובד הסוציאלי המטפל מהמחלקה לשירותים חברתיים, שמתכלל את כלל השירותים של האדם ומשפחתו ובתוכם 'דיוור נתמך'. על כן השותפות עמו הכרחית ומחייבת.

חשוב לשים לב: כל אחד משלבי הליווי מתוארים בפרק זה בנפרד. עם זאת, במציאות ההפרדה בין השלבים איננה מוחלטת. לדוגמה, בניית התוכנית האישית ממשיכה להתעדכן לאורך כל תקופת ההשתתפות בתוכנית בהתאם לרצונות ולצרכים המשתנים.

הפניה לתוכנית

עו"ס מטפל	מדריך לקידום חיים עצמאיים	מתאם טיפול 'דיור נתמך'	בדיקת התאמה להצטרפות לתוכנית
✓			בדיקת התאמה להצטרפות לתוכנית
✓		✓	התייעצות לגבי השתלבות האדם בתוכנית 'דיור נתמך'
✓			הכנה לאדם ולמשפחתו לקראת ההצטרפות לתוכנית
✓			הפניית האדם לתוכנית 'דיור נתמך'

שלב 1: בדיקת התאמה ראשונית להצטרפות לתוכנית

לפני שמפנים אדם לתוכנית יש לבדוק יחד איתו האם התוכנית מתאימה לו. את הבירור רצוי שיעשה העו"ס המטפל עוד לפני ההפניה. ההיכרות עם האדם ומשפחתו, הקשר והאמון הקיימים יסייעו בתהליך הבדיקה.

"יצאנו מהפגישה אתמול בהרגשה מאוד טובה ואופטימית. אנחנו מאוד מגויסים למטרה ומוכנים להתמודד עם ההסתגלות לשינוי הצפוי."

מועמדת להצטרפות לתוכנית

הבדיקה צריכה להתמקד בשני היבטים מרכזיים:

נכונות להשתלב במגורים עצמאיים: מעבר מבית המשפחה או ממסגרת דיור למגורים עצמאיים זהו תהליך שינוי משמעותי עבור רוב המשתתפים בתוכנית מבחינה רגשית ומשימתית. הבעת נכונות ורצון הם תנאי הכרחי להצלחה.

הבנה שהמשתתף הוא שמוביל את התהליך: 'דיור נתמך' היא תוכנית משימתית בעיקרה. מסיבה זו, חשוב לבדוק לקראת ההצטרפות שהמשתתף מבין שבתוכנית 'דיור נתמך' הוא המוביל, בעבודה משותפת עם צוות התוכנית.

בשלב זה על העו"ס המטפל **ליצור קשר עם מתאם הטיפול בתוכנית**, לשתף ברצון של האדם להשתלב בתוכנית ולבצע בדיקת היתכנות ראשונית – האם יש כרגע מקומות פנויים וניתן לצרפו לתוכנית והאם מתאים למאפייני התוכנית.

שלב 2: הכנה לאדם ולמשפחתו לקראת ההפניה לתוכנית

ההשתלבות בתוכנית 'דיור נתמך' ובייחוד במעבר ממסגרת דיור או מבית המשפחה למגורים עצמאיים עלולה לעורר חששות רבים אצל האדם עם המוגבלות ואצל משפחתו. לכן, חשוב מאוד שהעו"ס המטפל יכין את האדם ומשפחתו לקראת ההשתלבות בתוכנית – הבחירה להצטרף לתוכנית ומשמעויות היציאה למגורים עצמאיים. הכנה זו תאפשר לאדם ולמשפחתו להפיק את המרב מהליווי שמציעה התוכנית. משך ההכנה יותאם לצורכי האדם ומשפחתו.

שלב 3: הפניית האדם לתוכנית

עו"ס מטפל מהלשכה לשירותים חברתיים ברשות הוא מי שמפנה את האדם לתוכנית, לאחר בדיקת התאמה להצטרפות ותהליך הכנה. אדם עם מוגבלות או משפחתו יכולים לפנות מיוזמתם לעו"ס המטפל ולבקש הפניה לתוכנית. לפעמים תיתכן פנייה ישירה למתאם הטיפול על ידי האדם ומשפחתו או על ידי גורמים שונים בקהילה. ניתן לתת מידע ראשוני על אודות התוכנית, אך לציין כי הנעת התהליך תהיה דרך העו"ס במחלקה לשירותים חברתיים.

שלב 4: פגישה ראשונה עם צוות התוכנית במחלקה לשירותים חברתיים

"הרגשתי שמעריכים את היכולות שלי, שמדברים איתי בגובה העיניים ושמתייחסים אלי בכבוד. הציגו לנו את המידע בצורה ברורה – מה מציעים, מה הגישה, מה הצפיות ממני וכו'. כשדברים ברורים אז זה נותן לי שקט."

מועמדת, לאחר פגישה ראשונה
לקראת הצטרפות לתוכנית

העובד הסוציאלי המטפל יתאם עם האדם פגישה ראשונה שמטרתה היכרות עם מתאם הטיפול ומתן מידע על התוכנית. לרוב הפגישה הראשונה מתקיימת בלשכה לשירותים חברתיים. אם האדם מעוניין בכך יוזמנו לפגישה גם הוריו/בני משפחה, וכן אפטרופוס, אם יש לו.

ההחלטה לעבור למגורים עצמאיים עלולה לעורר חששות רבים אצל האדם עם

המוגבלות, שכן מדובר בשינוי גדול מאוד, מורכב, שנראה בלתי אפשרי. הצגה בהירה ומפורטת של התוכנית והתהליך יכולים לסייע רבות בהפחתת החששות ולהעניק למועמד תחושת ודאות וביטחון.

קווים מנחים להצגת התוכנית על ידי מתאם הטיפול

פתיחה: הסבר על הפגישה ומטרתה.

הבהרת מושגים: מתאם הטיפול ישאל את האדם מהי לדעתו תוכנית 'דיור נתמך', ישקף את הדברים שנאמרו ובהתאם לצורך יוסיף הבהרות. לאחר מכן, המתאם יציג בפני האדם ומשפחתו את מטרות התוכנית ואת התהליך. מומלץ להציג בשלב זה טפסים או סרטונים שיכולים לתרום להבנת התוכנית.

יתרונות: מתאם הטיפול ישאל את האדם במה לדעתו התוכנית יכולה להועיל לו ויסביר את דעתו בנוגע ליתרונותיה.

תפקידים: מתאם הטיפול יסביר את חלוקת התפקידים בתוכנית: האדם – הוא המוביל את התוכנית, המדריך לקידום חיים עצמאיים, מתאם הטיפול והעו"ס המטפל (מהלשכה לשירותים חברתיים).

סיכום: כדי לוודא הבנה, מתאם הטיפול יבקש מהאדם להסביר במילותיו את התהליך. בהתאם לצורך יוסיף הבהרות.

ההורים או המשפחה בפגישה הראשונה

להורים ולבני המשפחה יכול להיות תפקיד משמעותי בהחלטה של האדם האם להצטרף לתוכנית. לכן, אם האדם מעוניין בהשתתפותם, נוכחות המשפחה בפגישה הראשונה יכולה להיות בעלת ערך רב. בפגישה זו, פרט לתהליך האוריינטציה, מתחילים להתמודד גם עם החששות וההתנגדויות שהתוכנית מציפה ולבנות את האמון עם צוות התוכנית.

העו"ס המטפל בפגישה הראשונה

השתתפות העו"ס המטפל בפגישה הראשונה חשובה מאוד בשל היכרותו עם האדם ומשפחתו. נוכחותו תוכל לסייע בהתמודדות עם חששות והתנגדויות. בנוסף לכך, הפגישה היא הזדמנות להציג את השותפות וחלוקת התפקידים בין מי שמלווים את האדם. כמי שילווה את המשפחה בתקופת השתתפותו של האדם בתוכנית וימשיך לשאת באחריות הטיפולית הכוללת לאדם ומשפחתו, העו"ס המטפל הוא חלק משמעותי בשותפות זו.

שיחה מקדימה בין מתאם הטיפול לבין העו"ס המטפל תאפשר לפעול בשותפות ובתיאום כבר מהפגישה הראשונה.

בירור התאמה הדדית

מתאם טיפול 'דיור נתמך' מדריך לקידום חיים עצמאיים עו"ס מטפל

בדיקת התאמה
להצטרפות לתוכנית

מתאם הטיפול והאדם ייפגשו כדי לערוך בירור מעמיק לגבי התאמת האדם לתוכנית. בפגישה האדם יקבל מידע מעמיק על התוכנית ומתאם הטיפול יודא שהוא מבין היטב. בנוסף לכך, הם יבררו ביחד את המוטיבציה לחיים עצמאיים ואילו משאבים עומדים לרשות המתעניין לטובת התהליך.

לבירור נוסף מומלץ להיעזר במסמך "שאלון התאמה" (ראו פרק 9, כלי העבודה וטפסים).

ועדת התאמה

מתאם טיפול 'דיוור נתמך' מדריך לקידום חיים עצמאיים עו"ס מטפל

השתתפות בישיבה לקבלת החלטה על הצטרפות לתוכנית

ההחלטה על הצטרפות האדם לתוכנית תתקבל על ידי ועדת ההתאמה. בוועדה ישתתפו: האדם עם המוגבלות, הורים/ בני משפחה/אפוטרופוס (אם האדם מעוניין בהשתתפותם), עו"ס מטפל, רפרנט התוכנית במחלקה לשירותים חברתיים ומתאם הטיפול. אם האדם עוזב מערך דיוור, יש להזמין נציג מהמסגרת. אם יש החרגה או התלבטות בעניין קבלתו לתוכנית יש להזמין גם מפקח מחוזי.

מילוי טופסי ההצטרפות לתוכנית

מתאם טיפול 'דיוור נתמך' מדריך לקידום חיים עצמאיים עו"ס מטפל

מילוי טופסי ההצטרפות של האדם לתוכנית (כולל טופס ויתור סודיות וטופס היערכות לשעת חירום)

עם סיום שלב האינטייק וההחלטה להצטרף לתוכנית יש למלא מספר טפסים:
הסכם הצטרפות לתוכנית: מהווה חוזה בין האדם לבין התוכנית. ההסכם כולל מידע על התוכנית, פירוט סל השירותים, הנחיות וכללים להצטרפות לתוכנית. מילוי הטופס יעשה בליווי של מתאם הטיפול. בעת מילוי הטופס המתאם יסביר את הסעיפים השונים והמשמעות שלהם, יגיש את המידע ויוודא שהאדם מבין בטרם חתימתו.

טופס ויתור סודיות: עם ההצטרפות לתוכנית המשתתף יחתום על טופס ויתור סודיות. הסבר מונגש מהו ויתור סודיות הכרחי כדי לשמור על זכויותיו של המשתתף ולמנוע פגיעה בפרטיות שלו.

טופס היערכות לשעת חירום: איסוף מידע רלוונטי לשעת חירום. טופס זה יישמר בתיק חירום ויש לעדכן אותו מעת לעת ובעיקר לאחר מעבר דירה.

העמקת ההיכרות עם האדם לקראת יציאה לדרך

מתאם טיפול 'דיור נתמך' מדריך לקידום חיים עצמאיים עו"ס מטפל

העמקת תהליך ההיכרות
(יש להיעזר בשאלון "יציאה לדרך")

להעמקת ההיכרות עם האדם ניתן להיעזר בשאלון "יציאה לדרך". תהליך זה יכול להימשך מספר מפגשים ויש לו שלוש מטרות:

1. העמקת ההיכרות עם האדם.
2. סקירת תחומי החיים והצרכים של האדם.
3. איסוף מידע נדרש (לדוגמה: קשיים בניידות, קצבאות, תעסוקה, קשרים משפחתיים, צרכים בשעת חירום, ועוד).

מתאם הטיפול ממלא עם האדם את השאלון. מומלץ מאוד לשתף בשלב זה, או לפחות בחלקו, את **העובד הסוציאלי המטפל** מהמחלקה לשירותים חברתיים. הוא מכיר את החששות, הקשיים וההזדמנויות ויכול לתרום הן להעמקת ההיכרות באמצעות שאילת שאלות ותמיכה באדם והן לפיתוח האמון במתאם הטיפול ובתוכנית עצמה.

נוסף על כך ואם האדם מסכים ומעוניין, חשוב לשוחח עם גורמי תמיכה נוספים, כמו מסגרת התעסוקה והמועדון החברתי. במקביל לתהליך ההיכרות שעורך מתאם הטיפול עם האדם המצטרף לתוכנית, העו"ס המטפל מלווה את ההורים או את המשפחה ועוזר להם לעבד תחושות המתעוררות בהקשר להצטרפות לתוכנית. השותפות בין מתאם הטיפול לבין העו"ס המטפל והעדכונים ההדדיים ביניהם חשובים מאוד בשלב זה.

בניית תוכנית אישית

מתאם טיפול 'דיור נתמך' מדריך לקידום חיים עצמאיים עו"ס מטפל

הובלת תהליך בניית התוכנית האישית עם המשתתף

ייעוץ במהלך בניית התוכנית והתעדכנות בה

שותפות עם העו"ס המטפל בליווי המשפחה (בהתאם לצורך)

"המשתתף הוא אדם עם רצונות משלו. אנחנו הולכים איתו ורוצים להגיע למצב שהוא יכול ומוכן לדבר על הרצונות שלו."

מתאם טיפול בתוכנית

התוכנית האישית נבנית על פי רצונו של האדם ובעזרת מתאם הטיפול. העו"ס המטפל ייעץ במהלך בניית התוכנית ויתעדכן במטרות שנבחרו.

התוכנית האישית תוסיף להתעדכן במהלך תקופת יישומה ובהתאם להערכה, לצרכים ולרצונות המשתנים של האדם. בתקופת היישום המדריך לקידום חיים עצמאיים יהיה שותף בתהליך, לצד המשתתף ומתאם הטיפול, בכל הקשור לעדכון התוכנית.

מהי התוכנית האישית?

התוכנית האישית היא מתווה עבודה כתוב המתאר את עבודת הליווי, המשימות והמחויבויות ומהווה הסכם בין המשתתף לצוות. התוכנית כוללת את המטרות והיעדים של האדם בתוכנית.

תהליך בניית תוכנית אישית

שיחה מקדימה ואיסוף מידע: לפני שמתחילים בבניית התוכנית יש לקיים שיחה עם המשתתף. מטרתה של השיחה לסייע למשתתף לנסח לעצמו מהם הערכים שלו, השאיפות, הרצונות, סדרי העדיפויות, הכוחות, החולשות, החסמים והמשאבים. לצד זה מבררים יחד איתו גם מהן האפשרויות העומדות בפניו מבחינת סביבתו ומהן הדרישות ממנו. כאשר האדם עונה על שאלות אלו מתחיל כבר תהליך השינוי.

בשלב זה יש להשתמש בגרף רווחה אישית – מיפוי שביעות רצון המשתתף מתפקודו בתחומי חיים שונים.

בניית התוכנית: הגדרת המטרות, היעדים וסדרי העדיפויות בדרך למעבר לדיור עצמאי או שיפור המיומנויות והיכולות הנדרשות למגורים עצמאיים. לדוגמה: בטיחות בבית ומחוצה לו, ניהול משק בית, תפעול מכשירי חשמל, טיפול עצמי, התנהלות כלכלית, קניות, פיתוח קשרים חברתיים והשתלבות בקהילה.

בשלב זה ייעשה שימוש בשאלון העמקה בגרף רווחה אישית ובכלי לבניית תוכנית אישית.

"בבניית התוכנית האישית וביישום שלה מציבים יעדים ריאליים, ברי השגה ומדידים בזמן. כך יוצרים תמונת עתיד ולגיטימציה לכך שהצלחות לא מושגות במפגש אחד. לא מסתכלים על המפגש הבודד אלא על טווחים ארוכים יותר."

מתאמת טיפול בתוכנית

מעקב, הערכה ועדכון: עם סיום בניית התוכנית האישית מתחיל השימוש בה ככלי עבודה. לאור התוכנית האישית מגדירים משימות, משאבים נדרשים וחלוקת תפקידים. במהלך הליווי ליישום התוכנית האדם הוא המוביל ויש **לעקוב** יחד איתו אחר היעדים והמטרות. אחת לרבעון יש לבצע **מעקב והערכה** ולברר מה הושג ועל מה צריך עוד לעבוד, להתמודד עם קשיים שמתעוררים ובהתאם לצורך לערוך שינויים או עדכונים. בשלב זה יש להיעזר בטבלה המסכמת את **התוכנית האישית**.

תשעה עקרונות בבניית התוכנית האישית

1. **שותפות בין המשתתף - המומחה לחייו, לבין מתאם הטיפול - המומחה בתחומו:** האדם יכול להחליט לצרף הורים/בני משפחה/אפוטרופוס על פי בחירתו לשלבים השונים של כתיבת התוכנית.
2. **אמונה שהמשתתף יכול לקבל החלטות** הנוגעות לחייו, לקבוע מטרות ולהתקדם לעבר השגתן.
3. **הזכות לטעות:** זכותו של המשתתף לטעות בבחירותיו ובהחלטותיו.
4. **מטרות דינמיות:** המטרות יכולות להשתנות לאורך הזמן ועל פי צורך.
5. **הגדרת זמן התוכנית.**
6. **תמיכה:** יישום התוכנית האישית דורש סוגים שונים של תמיכה: רגשית, טכנית, רוחנית או תמיכה ברכישת ידע. כדי שתוכנית העבודה תוכל לשמש ככלי עבודה צריך לברר יחד עם המשתתף, עוד בשלב כתיבת התוכנית והגדרת המטרות, לאילו תמיכות יזדקק ומי יוכל לספק לו אותן. לאחר מכן, המשתתף יבדוק האם אכן יוכל לקבל את אותן תמיכות נדרשות. תמיכה נדרשת שנבדקה ונמצאה זמינה למשתתף בעת הצורך היא תמיכה מהימנה שניתן להתבסס עליה בכתיבת התוכנית.
7. **מטרות מציאותיות וניתנות למדידה:** מאפשרות להשיג הצלחות ותורמות למוטיבציה ולקידום התוכנית האישית. בהגדרת המטרה יש להגדיר גם כיצד נדע שהשגנו את המטרה. היכולת לדעת שהמטרה הושגה תורמת גם היא למוטיבציה ולתחושת ההצלחה.
8. **יעדים ממוקדים:** יעדים הם התחנות בדרך להשגת המטרות. לכן גם עליהם, בדומה למטרות, להיות ממוקדים כדי שיתרמו למוטיבציה של המשתתף ולתחושת ההצלחה. לדוגמה: מציאת מסגרת חברתית לשעות אחר הצהריים או למידה כיצד להשתמש בשירותי הדואר. שניהם יעדים בדרך להשגת מטרות העוסקות בשילוב חברתי ובפיתוח מימנויות לחיים עצמאיים.
9. **סדרי עדיפויות:** סדרי העדיפויות צריכים, מצד אחד, לשקף את הרצונות של האדם - מה הדבר החשוב והדחוף ביותר שהוא רוצה לקדם. מצד אחר, סדרי העדיפויות צריכים להיות הגיוניים כדי לדעת אילו יעדים לקדם במטרה להגיע למעבר לחיים עצמאיים. קביעת סדרי העדיפויות מעוררת במשתתף מוטיבציה לפעול.

כניסת המדריך לתהליך העבודה

מטאם טיפול 'דיור נתמך'	מדריך לקידום חיים עצמאיים	עו"ס מטפל
✓		
✓	✓	
		✓

בחירת המדריך

פגישת היכרות בין המשתתף למדריך

בחירת המדריך לקידום חיים עצמאיים

לאחר שלב ההיכרות ובניית התוכנית האישית מתאם הטיפול יבחר את המדריך שילווה את המשתתף. הבחירה תיעשה גם לאור ההיכרות של מתאם הטיפול עם מדריכי התוכנית ובהתאמה לצרכים, לרצונות ולמטרות של המשתתף.

פגישת היכרות בין המשתתף למדריך לקידום חיים עצמאיים

לאחר בחירת המדריך שילווה את המשתתף, מתאם הטיפול יתאם פגישת היכרות בהשתתפות שלושתם. פגישה זו היא תחילת תהליך יצירת הקשר בין המשתתף למדריך ויש להקדיש לה את תשומת הלב הנדרשת.

המדריך מתחיל את העבודה עם המשתתף לאחר הכנת התוכנית האישית. עם זאת, התוכנית האישית מוסיפה להתעדכן ולהתפתח בכל תקופת הליווי. המדריך, כמי שמלווה את המשתתף ליישום התוכנית, יהיה שותף לעדכון התוכנית.

ליווי ליישום התוכנית האישית

מטאם טיפול 'דיור נתמך'	מדריך לקידום חיים עצמאיים	עו"ס מטפל
✓		
	✓	
✓	✓	
		✓
✓		
✓		
		✓
	✓	
		✓
✓		
	✓	
		✓

תכלול תהליך הליווי

ליווי ליישום מטרות התוכנית האישית

ליווי תהליך השינוי של המשתתף בתוכנית

הפניה למענים ולגורמי סיוע אחרים

הדרכה וליווי למדריך

קשר לעדכונים ולשיתופי פעולה בין העו"ס המטפל למתאם הטיפול

ליווי המשפחה בנושאים הקשורים להשתתפות האדם בתוכנית

שותפות עם העו"ס המטפל בליווי המשפחה (בהתאם לצורך)

ניהול אירועים חריגים ואירועי חירום

בתהליך הליווי המשתתף **וצוות התוכנית** יתבוננו יחד במטרות וביעדים שהוגדרו בתוכנית האישית ויפרטו אותם למשימות ולצעדים אופרטיביים. **המדריך לקידום חיים עצמאיים** ילווה את המשתתף במימוש המטרות והיעדים. **מתאם הטיפול** ילווה וינחה את המדריך בתהליך זה, יקבל ממנו עדכונים שוטפים על עבודתו ויסייע לו בהחזקה ובהכלה של תהליך השינוי. בנוסף לכך, המתאם ייפגש עם המשתתף לפחות אחת לשלושה שבועות, יהיה בקשר עם העו"ס המטפל ויתווך את המשתתף לשירותים ולמענים אחרים.

בתקופה זו העו"ס המטפל ימשיך לתת להורים או למשפחה מענה לצרכים שיעלו סביב ההשתתפות של בנם/בתם בתוכנית. אחת לרבעון, המשתתף, מתאם הטיפול והמדריך יערכו פגישה משותפת, יתבוננו בתוכנית האישית, במטרות וביעדים ויתעדכנו בהתאם.

"דיור נתמך זה לא רק לקבל כלים כמו ללמוד איך לבשל. זה תהליך רגשי ויש עליות וירידות. לא כל ירידה אומרת שהתוכנית לא מתאימה למשתתף."

מתאמת טיפול בתוכנית

התמודדויות במהלך הליווי

גבולות

הצבת גבולות שומרת גם על המשתתף וגם על הצוות המקצועי, בלעדיהם עלול להיווצר בלבול או ציפיות לא מותאמות ובעקבות זאת, פגיעה במשתתף או בצוות.

היבטים היכולים להשפיע על תפיסת הגבולות בתוכנית:

- במקרים שבהם הליווי בביתו של המשתתף מעורר אי-נוחות משמעותית יש להתייעץ עם מתאם הטיפול לגבי האפשרות לקיים את המפגשים במקומות אחרים או לצרף למפגש אדם נוסף.
- לעיתים הפעולות המבוצעות כחלק מתהליך ההדרכה נושאות גם הן אופי אינטימי (לדוגמה, החלפת מצעים). חשוב להעלות נושא זה לשיח פתוח עם מתאם הטיפול כדי לחשוב יחד על דרכי התמודדות. לדוגמה: שימוש בסרטוני הדרכה ב-youtube או גיוס בני משפחה לסייע במשימות מסוג זה.
- קרבה בגיל בין המדריך לבין המשתתף או שיוך מגדרי עלולים ליצור בלבול לגבי תפקידים ומטרות המפגש. חשוב לדבר על נושא זה עם מתאם הטיפול ולקבל הדרכה כיצד להעלות את הנושא בשיח עם המשתתף.
- המשתתפים מקבלים את מספרי הטלפון האישיים של צוות התוכנית. לעיתים הגבולות מתי ניתן להתקשר עמומים ומבלבלים. מומלץ לבקש מהמשתתף, שאם מתעוררת בעיה בשעות שלאחר העבודה או שעולה קושי והוא רוצה לדבר עם המדריך או עם מתאם הטיפול, שישלח הודעה וימתין לתשובתם.

- רבים מהמשתתפים בתוכנית חווים מחסור בקשרים חברתיים. לעיתים הם מחפשים בקשר עם המדריך מענה לכך. המדריך מצידו חושש לדחות את האדם או לפגוע בו. הבנת ההבדל בין קשר מלווה-משתתף לבין קשר חברי והבנת הרציונל להצבת גבול בין שני סוגי הקשר, יכולים לסייע בהתמודדות. במקרים אלו מומלץ לשאול את המשתתף האם לדעתו חברות עם מדריך, הנמצא שם מתוקף תפקידו, יכולה לענות על הצורך בקשרים חברתיים הדדיים. המענה על שאלה זו יכול לסייע בהבנת החשיבות של הצבת גבולות עבור המשתתף.

מצבי סיכון

כחלק מהחיים בדיור עצמאי המשתתפים עלולים להיות חשופים למצבי סיכון כלכליים (לדוגמה, ניצול כלכלי), חברתיים (לדוגמה, התחברות לגורמים עבריינים), מיניים, רפואיים ומצבי סיכון בהתנהלות היום-יומית.

עבודת הליווי וההכנה למעבר לדיור עצמאי יכללו הדרכה כיצד לזהות מצבי סיכון שונים וכיצד למנוע אותם (לדוגמה: הכנת ספר שבו המשתתף מצייר את מצבי הסיכון השונים, תיאור מצבים שונים ובקשה מהמשתתף לסמן על רמזור מהי מידת הסיכון – ירוק, כתום או אדום).

אירועים חריגים

במקרה של אירוע חריג, מתאם הטיפול אחראי לדווח לעו"ס המטפל שינחה כיצד להמשיך ולפעול. לאחר קבלת הדיווח העו"ס המטפל הוא האחראי על ניהול המקרה. הטיפול ייעשה בשיתוף פעולה בין העו"ס המטפל למתאם הטיפול. כאשר מדובר באירוע מתגלגל, העו"ס המטפל יבדוק מי הכונן ברשות ויעדכן אותו בפרטים.

טרם אירוע חריג - כדי למנוע התרחשות של אירועים חריגים, מתאם הטיפול יפעל לזיהוי סימנים מקדימים (איתותי אזהרה). כאשר מופיעים סימנים מקדימים המתאם יעדכן את העו"ס המטפל ויחד הם יפעלו ליצירת תקשורת פתוחה וישירה ולבניית מעגלי תמיכה. כאשר העו"ס המטפל יודע על אירוע חריג שעלול להתרחש לאחר שעות העבודה – עליו לעדכן בפרטים את הכונן ברשות.

לאחר אירוע חריג – העו"ס המטפל ומתאם הטיפול ינתחו יחד עם המשתתף את האירוע וילמדו ממנו (מניע גלוי או סמוי, איתור סימני מצוקה, דרכי הבעתם, ועוד). בנוסף לכך, הם יפיקו לקחים יחד עם הצוות שהיה מעורב באירוע ומעגל השותפים. לאחר מכן ייבדק עם המשתתף האם יש צורך בתוכנית מניעה או תמיכה או בעדכון המטרות האישיות והתמיכות.

דוגמאות לנושאים נפוצים שעולים בליווי

מטרת הליווי לסייע למשתתף לשפר את החיים העצמאיים שלו בהתאם למטרות וליעדים של התוכנית האישית ועקרונות הליווי שהוזכרו לעיל. בהתאם לכך, במהלך הליווי תידרש הדרכה במגוון רחב של נושאים הקשורים להתנהלות היום-יומית. הליווי בתחומים אלו דורש יצירתיות רבה והתאמת דרכי הלמידה לצרכיו של כל משתתף. ניתן להיעזר בהצעות ובדוגמאות המובאות להלן.

"מעבר דירה זה תהליך מאוד גדול ומלחיץ וקשה לעשות אותו לבד. גם אנשים ללא מגבלות צריכים אנשים סביבם ועזרה כאשר הם עוברים דירה."

עו"ס בתוכנית

מעבר דירה

חיפוש דירה ולאחר מכן המעבר לדירה שנמצאה הם תהליכים העלולים להיות מאוד עמומים ולעורר חרדה רבה. על אחת כמה וכמה למשתתפים שזו הפעם הראשונה שהם מחפשים דירה ועוברים למגורים עצמאיים. הבניית תהליך ברור ותיאור כל המשימות והצעדים שיידרשו בדרך יכולים לסייע בהפחתת החרדה וביצירת תחושה של שליטה בתהליך.

שלב 1 – הכנה: תיאור מפורט של תהליך חיפוש הדירה, חלוקת משימות בין המשתתף לבין המדריך, קביעת לוחות זמנים ותיאום ציפיות.

שלב 2 – קבלת החלטות: המשתתף יגדיה יחד עם המדריך או עם מתאם הטיפול מהי הדירה הרצויה עבורו. ניתן להיעזר במסמך להערכת התאמת דירה.

דוגמאות לנושאים שרצוי לשוחח עליהם בשלב זה:

מיקום: בשכונה מסוימת? קרוב למשפחה?

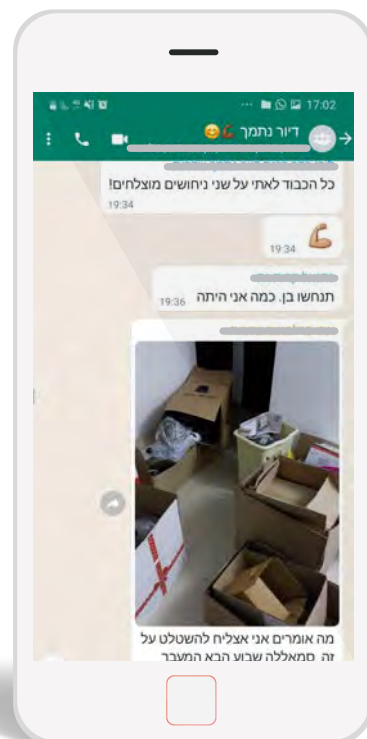
גודל הדירה: מהו גודל הדירה הנדרש? האם יש צורך בחדר למטפלים?

קומה ונגישות: האם למשתתף צרכי נגישות? מעלית? מדרגות? חנייה בבניין?

מחיר: כמה המשתתף יכול לשלם על המגורים (שכר דירה, ארנונה, חשבונות, תשלומים נוספים כמו ועד בית)? האם ניתן למצוא דירה מתאימה במחיר זה? אם לא – האם ניתן לנסות להגדיל הכנסה? האם ירצה לחלוק דירה עם שותפים?

קרבה לשירותים: האם נדרשת קרבה לתחבורה ציבורית? למרכזי קניות? למרכזי תרבות ופנאי?

שלב 3 – חיפוש דירה: איתור המקומות לחיפוש מודעות, התנסות בקריאת מודעות פרסום של דירות ודגשים איזה מידע לחפש בהן. לקראת יצירת קשר עם בעלי הדירות יש להכין את המשתתף לשיחה ולקבל החלטה משותפת האם הוא יבצע את השיחה בעצמו או שהמדריך יבצע שיחות אלו. ההכנה לשיחה תכלול: מה לשאול בשיחת טלפון, איזה מידע לבקש, איך לתאם כדי להגיע לראות את הדירה, ועוד.

"כבר ישבתי והגדרתי לעצמי מה בדיוק אני מחפשת בדירה. אפילו התחלתי לעבור על מודעות באתרים ובקבוצות פייסבוק ולשאול חברים ומשפחה. עוד לא הלכתי לראות דירות כי אני מעדיפה ללכת עם עוד מישהו. זו סיטואציה חדשה ועדיין לא מוכרת בשבילי."

משתתפת בתוכנית

שלב 4 – ביקור בדירה: הכנת השאלות ורשימת הדברים שצריך לבדוק בביקור ושיחה עם המשתתף לבירור עד כמה ירצה לחשוף בפני בעל הבית מידע על המוגבלות שלו (במקרים רבים זה נדרש כדי לקבל אישורים למשרד השיכון) ואיזה תפקיד ירצה שהמדריך יקח בפגישה. בשלב זה מומלץ לערוך סימולציות (בנספח מס' 3 ניתן למצוא מסמך עם המלצות מה כדאי לבדוק בדירה לפני שכירתה).

בביקור בדירה פוטנציאלית המשתתף והמדריך יעברו יחד על הרשימה שהוכנה מראש ויתרשמו מבעל הבית.

פעמים רבות בעלי בתים נרתעים מהשכרת דירה לאדם עם מוגבלות. במקרים אלו תיווך של המדריך או של מתאם הטיפול והעובדה שהאדם מלווה יכולים לסייע בהסרת התנגדויות. גם המידע שלמשתתף הכנסה קבועה (מעבודה מסודרת או קצבה) יכול לסייע. עם זאת, חשוב לזכור, שאם בשיחות הראשונות בעל הדירה יוצר רושם לא נעים, ייתכן שעדיף לא לשכור ממנו דירה בכל מקרה.

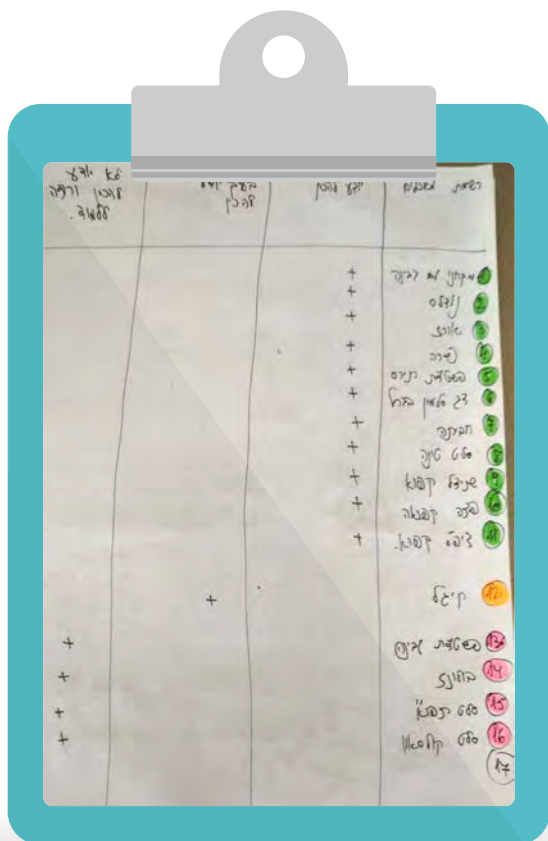
שלב 5 – דירת שותפים: אפשרות זו יכולה להתאים למי שאין לו יכולת כלכלית לשכור דירה בעצמו ומוכן להתמודד עם האתגרים הנלווים לצורת מגורים זו. כאשר המשתתף עתיד להתגורר בדירת שותפים נדרשת הכנה גם לשותפות עצמה - היכרות עם השותפים, בדיקה האם יש חיבור ראשוני והאם המשתתף מרגיש שיוכל להסתדר איתם. אם מדובר בדירה שבה כל השותפים או חלקם משתתפים בתוכנית ניתן לשתף פעולה עם המדריך שלהם. אם השותפים אינם משתתפים בתוכנית, נדרשת היכרות מעמיקה יותר עימם ובדיקת התאמה ורצון.

משימת מציאת שותפים איננה פשוטה. תוכנית 'דיור נתמך' לא יכולה להבטיח כי ימצאו שותפים.

שלב 6 – מעבר דירה: שלב זה מלחץ עבור מרבית האנשים, על אחת כמה וכמה עבור מי שזו ההתנסות הראשונה שלו במעבר לדיור עצמאי. מומלץ להכין רשימה מסודרת של כל המשימות הנדרשות בשלב זה ולוח זמנים (הזמנת מוביל, ניקיון הדירה החדשה, אריזת הציוד, ביצוע ההובלה, פריקת הציוד, רכישת ציוד נוסף שנדרש, העברת חשבונות, עדכון כתובת וכן הלאה).

בתכנון שלב המעבר חשוב להתייחס ולדבר גם על השלב שאחרי הכניסה לדירה החדשה - היכרות עם הדירה והסביבה וכיצד מארגנים את הבית והציוד בצורה נוחה ובטוחה.

ניהול כלכלי

מיפוי כלכלי ומעקב אחר הוצאות והכנסות וצמצום ההוצאות בהתאם לצורך ייעשו על ידי החלטה על סדרי עדיפויות/סקר שוק להוצאות השוטפות ובחירת הספק הזול. לדוגמה: חבילות תקשורת, חדרי כושר וכו'/שיטות שונות לניהול כלכלי, כגון: שימוש באפליקציות או שיטת המעטפות וכדומה.

ניהול זמן

- סקירת כלים לניהול זמן (טבלה, יומן גוגל) ובחירת הכלי המתאים למשתתף.
- עבודה עם כלי לניהול זמן - בשלב הראשון שיבוץ דברים קבועים ואילווצים ובשלב השני דברים נוספים.
- הכנת טבלת מיפוי משימות: דחוף - חשוב, דחוף - לא חשוב, חשוב - לא דחוף ולא חשוב - לא דחוף.

ניהול משק בית

כולל אחזקת משק בית וקניות. לדוגמה:

הכנת אוכל: המשתתף והמדריך יבשלו יחד ותוך כדי יכתבו או יציירו את סדר הפעולות באופן מפורט (החל מבחירת המתכון, הסיר המתאים ועד אופן הבישול וכללי זהירות בשימוש בתנור או בגז). במפגשים הבאים המשתתף יוכל להתנסות בהכנת אוכל על פי ההוראות הכתובות/מצוירות, בליווי ובסיוע של המדריך.

שימוש במכשירי חשמל: סימון אופן הפעלת המכשיר באמצעות הדבקת מדבקות על הכפתורים המתאימים.

ניקיון: למידת מיומנויות הנדרשות לניקיון הבית ולכביסה (מיון בגדים, הפעלת מכונה, ייבוש וקיפול).

מיצוי זכויות

לאנשים עם מוגבלות יש זכויות רבות, שמידע עליהם נמצא במשרדים שונים. על מתאם הטיפול בתוכנית יש ללמוד את הנושא ולהנגישו למשתתף בתוכנית (ניתן להיעזר בפרק 6: 'מיצוי זכויות').

שותפות בקבלת החלטות וחלוקת תפקידים: כל פעולה תיעשה לאחר מתן מידע מפורט לאדם. לאחר מכן הוא יוכל לקבל החלטה, יחד עם המדריך או מתאם הטיפול, על אופן הפעולה הרצוי לו. הפעולות הנדרשות למיצוי זכויות ייעשו בשותפות ותוך חלוקת תפקידים בין המשתתף, המדריך והמתאם, בהתאם לצורך ולרצון של המשתתף.

אם נתקבלה דחייה לבקשה בנושא מיצוי זכויות, שאינה מתקבלת על הדעת, מומלץ לא להסתפק בדחייה ולבחון אפשרות לפנייה לוועדת חריגים או בירור הנושא עם גורם נוסף או בכיר יותר.

אורינות דיגיטלית

לימוד השימוש בשירותים דיגיטליים: רבים מהשירותים ניתנים היום בכלים דיגיטליים (קביעת תורים, מיצוי זכויות, מילוי טפסים וכו'). כדי לסייע למשתתף ללמוד כיצד להשתמש בשירותים אלו מומלץ לזהות מהם השירותים הדיגיטליים הרלוונטיים ביותר עבורו, להכיר אותם ולהכין דפי הדרכה כיצד להשתמש בהם. לחילופין, לאתר במעגלי התמיכה הזמינים למשתתף אנשים שיוכלו לסייע לו בשימוש היום-יומי בשירותים הדיגיטליים.

לימוד השימוש ברשתות חברתיות: המשתתף והמדריך יכנסו יחד לפייסבוק וילמדו על השימוש בו. לדוגמה: היכרות עם הרכיב של 'אירועים' והיכולת להגדיר חשיפה לאירועים על פי מקום.

הכרת סביבת המגורים

כחלק מעבודת התוכנית, הצוות יכיר עם האדם את סביבתו הגיאוגרפית ואת נותני השירות באזור המגורים. ניתן להיעזר בציור מפה ויזואלית של הסביבה ולסמן את השירותים הרלוונטיים באזור, אפשרויות פנאי וכו'.

מציאת עיסוק משמעותי

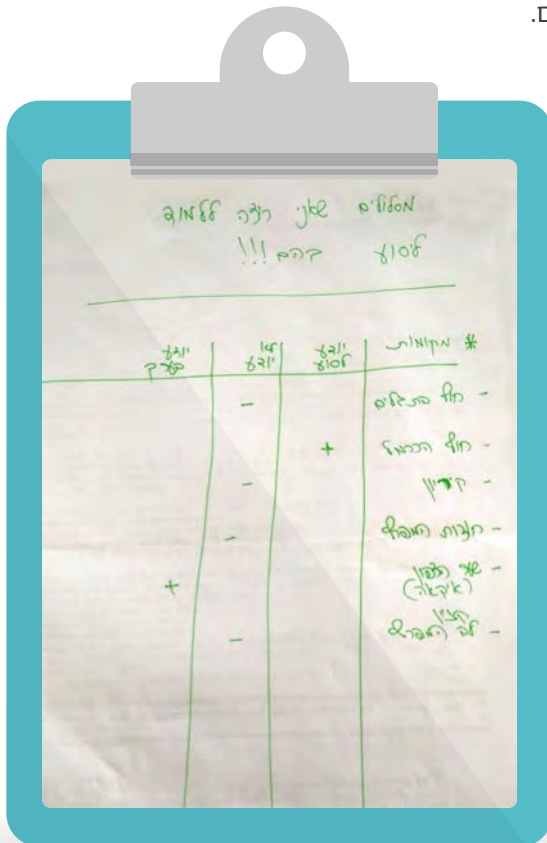
המדריך יעזור למשתתף להכין רשימה של כל תחומי העניין שלו והתחביבים. לאחר מכן יברר איתו איזה סוג עיסוק היה רוצה (לדוגמה: חוג או התנדבות). לבסוף יפנו לאינטרנט, למתנ"ס שכונתי או למקורות מידע אחרים כדי לברר על מסגרות קיימות שעשויות להתאים לרצונותיו של המשתתף.

עיבוד סיטואציות חברתיות

המדריך יסייע למשתתף לעבד את הסיטואציה החברתית באמצעות פירוקה לחלקים על פי מודל אפר"ת: אירוע, פרשנות, רגש ותגובה.

מניעת תאונות בבית

המדריך יסייע למשתתף לזהות באילו מצבים עלולות להתרחש תאונות ביתיות וכיצד ניתן למנוע אותן.

סיום התוכנית או עזיבתה

עו"ס מטפל	מדריך לקידום חיים עצמאיים	מתאם טיפול 'דיור נתמך'	
✓	✓	✓	סיכום התהליך יחד עם המשתתף בתוכנית
	✓	✓	פרידה
		✓	העברת מידע נדרש לעו"ס בלשכה

סיום התוכנית

עם השגת מטרת התוכנית האישית ופיתוח יכולות ומיומנויות המאפשרות לאדם לנהל חיים עצמאיים ללא ליווי ותמיכה אינטנסיביים, ניתן לסיים את ההשתתפות בתוכנית. החלטה זו תתקבל יחד עם האדם עצמו, העו"ס המטפל ומתאם הטיפול. בפגישה משותפת יתבוננו כולם בתוכנית האישית ויעריכו יחד באיזו מידה הושגו המטרות והיעדים. האדם ישתף בשינוי שעבר ובתחושת המסוגלות שפיתח. זו הזדמנות חשובה להביע אמון ביכולותיו. לבסוף, תיערך פרידה מצוות התוכנית.

לאחר קבלת החלטה על סיום התוכנית יש לשלוח הודעה מועדכנת בדוא"ל למפקח האזורי.

המשך הטיפול יעבור לעו"ס המטפל לצורך ליווי ובהינתן מענים אחרים המתאימים לאדם.

עזיבת התוכנית

לפעמים, במהלך ההכנה למעבר למגורים עצמאיים או בתקופה שלאחר המעבר מתברר שהמשתתף איננו בשל עדיין לתהליך, כי השינוי מעורר יותר מידי חרדה, כי המשפחה תלויה באדם (לטיפול או לסיוע כלכלי) או בגלל כל סיבה אחרת, שלא מאפשרת לו לעבור לדירה עצמאית. במצבים אלו ואחרים ייתכן שהאדם יעזוב את התוכנית לפני סיום התהליך והשגת המטרות. כאשר מצב כזה מתרחש רצוי לבצע שתי פעולות עיקריות:

1. **סיכום התהליך יחד עם המשתתף:** חיזוק ההיבטים החיוביים שבהתנסות במסגרת התוכנית, זיהוי הצלחות וכוחות. סיכום מסוג זה יכול לתרום להעצמה ולצמצום תחושות של כישלון או אכזבה שהמשתתף עלול להרגיש בגלל עזיבת התוכנית.

2. **עדכון העו"ס המטפל:** העו"ס המטפל יצטרך לשוב ולקחת אחריות על הטיפול הכולל באדם. המידע שנאסף בתקופת ההשתתפות בתוכנית יכול להיות בעל ערך להתאמת המענים הבאים הנדרשים לאדם ולכן מומלץ לשתפו במידע הרלוונטי.

"כל בן אדם רוצה את העצמאות שלו,
לגור בבית משלו ולנהל את החיים שלו."

משתתף בתוכנית

Handwritten notes on a clipboard, including mathematical symbols and text such as:

- ① $Cl_2 + H_2 \rightarrow 2HCl$
- ② $2H_2 + O_2 \rightarrow 2H_2O$
- ③ $2H_2O \rightarrow 2H_2 + O_2$
- ④ $2H_2 + O_2 \rightarrow 2H_2O$
- ⑤ $2H_2 + O_2 \rightarrow 2H_2O$
- ⑥ $2H_2 + O_2 \rightarrow 2H_2O$
- ⑦ $2H_2 + O_2 \rightarrow 2H_2O$
- ⑧ $2H_2 + O_2 \rightarrow 2H_2O$
- ⑨ $2H_2 + O_2 \rightarrow 2H_2O$
- ⑩ $2H_2 + O_2 \rightarrow 2H_2O$

6

מיצוי זכויות

מה בפרק?

שירותים מטעם משרד הרווחה
והביטחון החברתי
זכויות בנושא דיור ציבורי וסיוע בשכר דירה
הנחות בעלויות המגורים
קצבאות וזכויות מהמוסד לביטוח לאומי
זכויות נוספות

שירותים מטעם משרד הרווחה והביטחון החברתי

מידע על אודות כלל המענים והזכויות של משרד הרווחה והביטחון החברתי מופיע באתר המשרד:

[/https://clickrevaha.molsa.gov.il](https://clickrevaha.molsa.gov.il)

השירותים המצוינים לעיל ניתנים בעזרת הפניה של עו"ס המחלקה לשירותים חברתיים ברשות ומשולמים באמצעות השמות ייעודיות.

תעסוקה נתמכת

הכוונה וליווי לתעסוקה בשוק החופשי:

<https://www.gov.il/he/Departments/Guides/molsa-people-with-disabilities-employment-supported-employment-in-the-free-market>

תעסוקה מוגנת

מפעלים מוגנים הם מסגרות המיועדות לאנשים עם מוגבלות אשר אינם יכולים להשתלב בתעסוקה בשוק הפתוח וזקוקים למסגרת מותאמת עבורם:

מפעלים מוגנים - תעסוקה לאנשים עם מוגבלות | משרד הרווחה והביטחון החברתי (www.gov.il)

מרכזי יום

מרכזי יום הם מסגרות יומיות לאנשים המוכרים במינהל מוגבלויות ברמות תפקוד נמוכות. במרכזי היום ניתן מענה שיקומי, חברתי ותעסוקתי.

<https://clickrevaha.molsa.gov.il/product-page/880>

מסגרות פנאי בקהילה

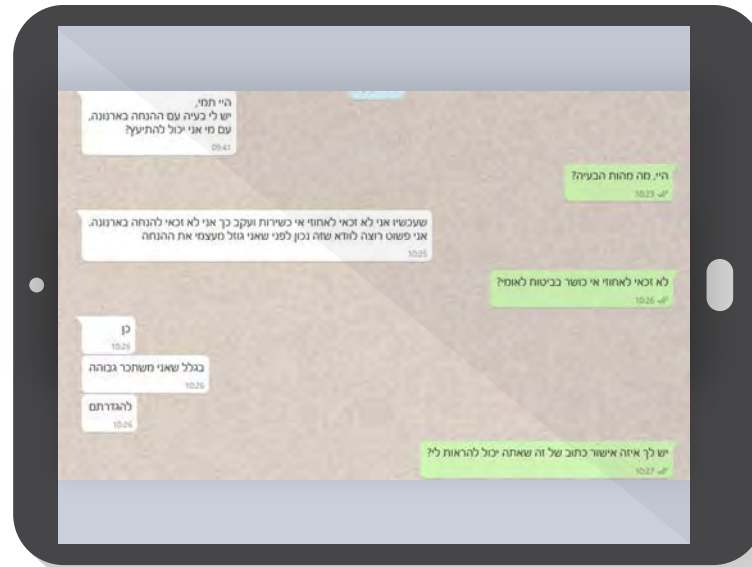
כדוגמת מועדונים חברתיים שונים. יש להתעדכן ברשות המקומית לגבי מענים קיימים.

טיפול מיני חברתי

הדרכה, חינוך, ייעוץ וטיפול בתחום המיני-חברתי ובמצבי משבר וטראומה בתחום המיני לאנשים עם מוגבלות, בני משפחותיהם ולמטפלים בהם:

<https://clickrevaha.molsa.gov.il/product-page/101>

סיוע לנכים קשים בקהילה

אדם הנזקק לסיוע של מטפל סיעודי בביצוע פעולות יום-יומיות זכאי לעזרה במימון המטפל. סיוע זה ניתן לפי הוראות תע"ס 5.25. לבדיקת זכאות יש לפנות למחלקה לשירותים חברתיים בעיר המגורים.

זכויות לאוכלוסיות ייחודיות (מגבלה חושית)

השאלת ציוד טכנולוגי ללימודים או לעבודה לאנשים עם מגבלה חושית:

<https://clickrevaha.molsa.gov.il/product-page/943>

כבדי שמיעה וחרשים:

זכאים לדמי תקשורת: <https://clickrevaha.molsa.gov.il/product-page/10>

שירותי תרגום שפת סימנים/תמלול: <https://clickrevaha.molsa.gov.il/product-page/7>

תרגום שפת סימנים ותיווך מרחוק: <https://clickrevaha.molsa.gov.il/product-page/8>

עיוורים:

גמלת דמי ליווי: <https://clickrevaha.molsa.gov.il/product-page/29>

הדרכה שיקומית לטובת התנהלות מיטיבה בבית ובמרחב הציבורי:

<https://clickrevaha.molsa.gov.il/product-page/14>

תמיכה חושית לאנשים עם מגבלה כפולה (ראייה ושמיעה): <https://clickrevaha.molsa.gov.il/product-page/17>

זכויות בנושא דיור ציבורי וסיוע בשכר דירה

דיור ציבורי - משרד השיכון

זכאות לדיור ציבורי מגיעה לאוכלוסייה שלגביה מתקיימים שלושה תנאים:

1. מתניידים רק בעזרת כיסא גלגלים.
2. בעלי אי־כושר השתכרות 70% ומעלה, כפי שנקבע על ידי המוסד לביטוח לאומי.
3. אין ברשותם דירה אחרת.

פרטים נוספים להלן:

https://www.gov.il/he/departments/guides/public_housing_guide_step_by_step?chapterIndex=2

בזמן ההמתנה לדיור ציבורי, אוכלוסייה זו זכאית לסיוע מוגדל בשכר דירה.

סיוע בשכר דירה - משרד השיכון

הזכאות היא עבור מי שמתקיים מקצבת אי־כושר, השתכרות בשיעור 75% או יותר (יש לוודא שהדירה עברה מתקבל הסיוע נמצאת ברשות המקומית שבה מתגורר המבקש). פרטים נוספים להלן:

https://www.gov.il/he/service/rental_assistance_for_singles?trigger=sugg
(נכון לשנת 2021, הסיוע הוא בגובה 700-770 ₪).

בהתאם לצורך ניתן להגיש בקשה לוועדת חריגים להגדלת גובה הסיוע.

הנחות בעלויות מגורים

חשמל ומים

המוסד לביטוח לאומי מעדכן מדי רבעון את חברת החשמל ואת תאגידי המים לגבי הזכאים להנחה בתשלומי החשמל והמים.

ארנונה

לצורך הנחה בתשלום הארנונה יש לגשת למחלקות הגבייה ברשויות המקומיות.

קצבאות וזכויות נוספות מהביטוח הלאומי

קצבאות מהמוסד לביטוח לאומי

קצבאות עיקריות הניתנות על ידי המוסד לביטוח לאומי:

קצבת נכות

<https://www.btl.gov.il/benefits/Disability/Pages/default.aspx>

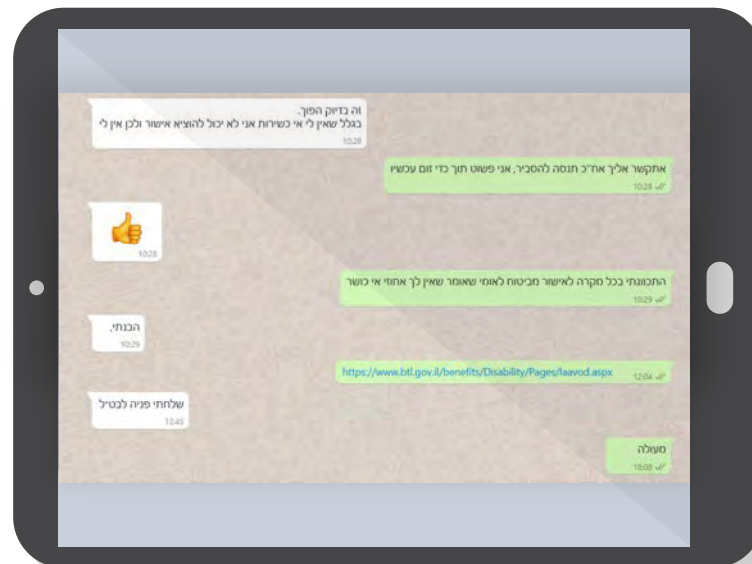
קצבת שר"מ (שירותים מיוחדים)

https://www.btl.gov.il/benefits/Attendance_Allowance/Pages/default.aspx

קצבת ניידות

<https://www.btl.gov.il/benefits/Mobility/Pages/default.aspx>

תוספת תלויים בקצבה ניתנת אם יש ילדים או בני זוג בעלי הכנסה נמוכה.

מקבל קצבת נכות כללית בשיעור של 75% ומעלה לצמיתות או באופן זמני לתקופה רצופה של שנה לפחות - פטור מתשלום דמי ביטוח לאומי מהקצבה ומהכנסה שלא מעבודה, בתקופה שבה הוא מקבל את הקצבה.

<https://www.btl.gov.il/benefits/Disability/otherbenefits/Pages/%D7%A4%D7%98%D7%95%D7%A8%20%D7%9E%D7%AA%D7%A9%D7%9C%D7%95%D7%9D%20%D7%93%D7%9E%D7%99%20%D7%91%D7%99%D7%98%D7%95%D7%97.aspx>

שיקום מקצועי - המוסד לביטוח לאומי

ניתן לקבל סיוע בהכוונה מקצועית וסיוע כספי ללימודים אקדמיים. סיוע זה הוא חד־פעמי. פרטים נוספים להלן:

https://www.btl.gov.il/benefits/Vocational_Rehabilitation/Pages/default.aspx

נהיגה ברכב

זכויות הניתנות על ידי המוסד לביטוח לאומי בנוגע לרכב מותאם ולניידות

<https://www.btl.gov.il/benefits/aiva1/nifgaim/HatavotUMaanakim/Pages/atarRehevNayadutVeNesiot.aspx>

ועדה להתאמת רכב של משרד הבריאות

https://www.health.gov.il/Services/Citizen_Services/medical_institute_for_road_safety/Pages/disabled_people.aspx

זכות לשיעורי נהיגה לרכב עם אביזרים מיוחדים - המוסד לביטוח לאומי

<https://www.btl.gov.il/benefits/Mobility/hatavot/%D7%9C%D7%99%D7%9E%D7%95%D7%93%20%D7%A0%D7%94%D7%99%D7%92%D7%94%20%D7%91%D7%A8%D7%9B%D7%91%20%D7%9C%D7%90%D7%91%D7%96%D7%A8%D7%99%D7%9D%20%D7%9E%D7%99%D7%95%D7%97%D7%93%D7%99%D7%9D/Pages/default.aspx>

תג חניה לרכב

https://www.gov.il/he/service/disability_parking_badge

זכויות נוספות

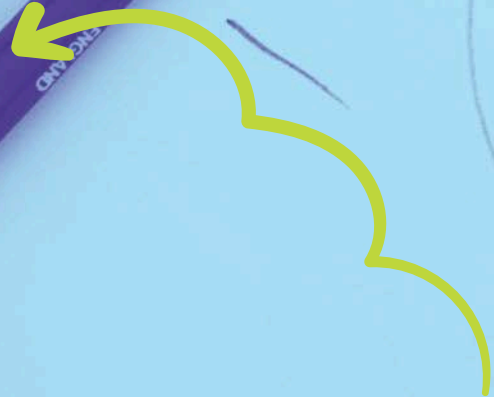
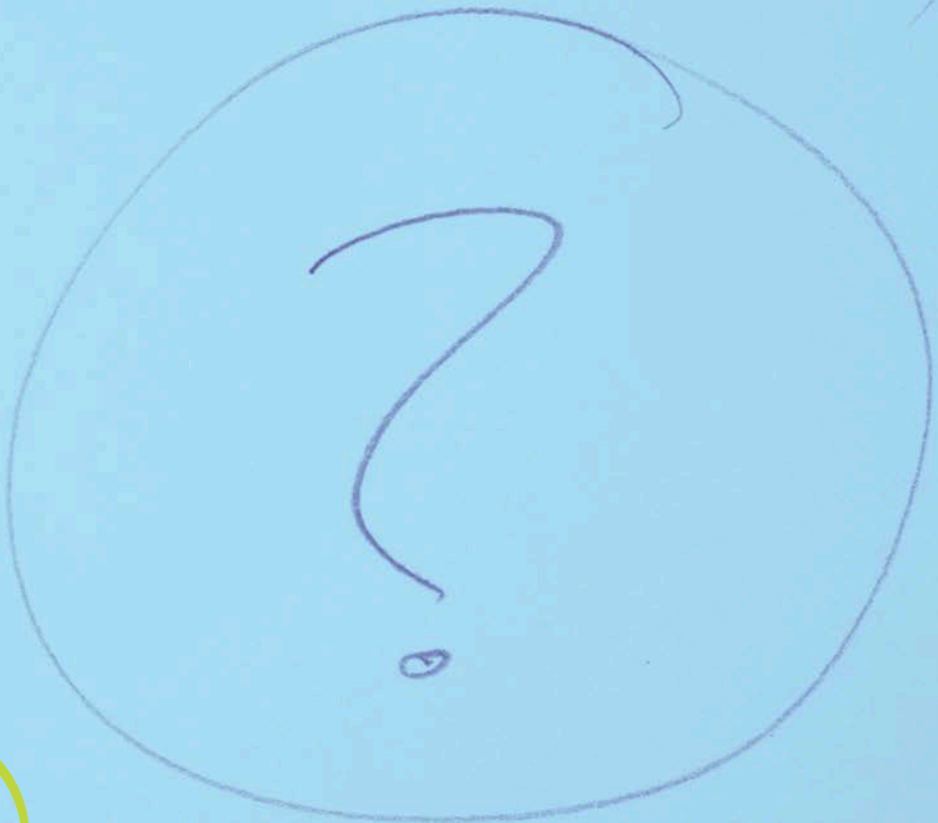
פטור מתור ועמלות

- במקרים מסוימים תעודת נכה מזכה בפטור מעמידה בתור. זכות זו צריכה להיות רשומה בתעודת הנכה.
<https://www.btl.gov.il/benefits/Disability/otherbenefits/Pages/teudatNehut.aspx>
- הנחה בעמלות הבנקים.
- פטור מהשתתפות עצמית בחלק מהשירותים הניתנים בקופות החולים (ניתן להתעדכן בפנייה ישירה לקופות החולים).

מענק תעסוקה

- מענק תעסוקה ניתן אחת לשנה מרשות המיסים (רטרואקטיבית לשנה הקודמת) למשתכרים בין 2,080-6,777 ש"ח בחודש.
- <https://www.gov.il/he/departments/guides/work-grant-guide-2020?chapterIndex=2>
טופס מכון: <https://www.misim.gov.il/gmMhsBakasha/firstPage.aspx>

7

הדרכות והכשרות לצוותים המקצועיים

מה בפרק?

מטרות מערך ההדרכה וההכשרה
לצוותי התוכנית
מבנה ההדרכה לצוותים המקצועיים
נושאים להכשרות

מטרות מערך ההדרכה וההכשרה לצוותי התוכנית

הכשרה סדירה ומעמיקה בשילוב תהליכי הדרכה קבועים תורמת מאוד לצוותים המקצועיים ומשפרת את המענה הניתן למשתתפים. מבנה ההדרכה ותוכניה, המוצגים בפרק זה, הם המלצה המבוססת על הניסיון הנצבר בתוכנית.

הדרכת והכשרת הצוותים ב'דיר נתמך' – מתאמי טיפול ומדריכים לקידום חיים עצמאיים היא באחריות הארגון המפעיל.

מענה מקצועי זמין ורציף לצוותי התוכנית הוא הכרחי, בנוסף על ההדרכות הפרטניות והקבוצתיות. בשל אופי העבודה בתוכנית 'דיר נתמך' (ליווי בבתי המשתתפים, בשירותים שונים ובשעות פעילות מגוונות), מתאמי הטיפול והמדריכים בתוכנית אינם פוגשים עמיתים באופן תדיר ועובדים שעות רבות לבד. לכן, על הארגון המפעיל ליצור מתווה לליווי מקצועי שיהיה זמין לעובדים ויעניק להם מעטפת מקצועית קבועה ויום-יומית, תחושת שייכות ומענה המתאים לעבודה הרלוונטית.

מטרות מערך ההדרכה וההכשרה לצוותי התוכנית

1. אוריינטציה לתפקיד – היכרות עם התפקיד ומרכיביו עבור עובדים חדשים.
2. הכשרה לתפקיד – רכישת מיומנויות וכלים לביצוע התפקיד.
3. הקניית ידע יישומי – ידע תאורטי, תפיסות ומושגים נדרשים לקידום מטרות התוכנית.
4. תמיכה וליווי – הכלה, אזור, יצירת תחושת שייכות ושיפור עבודת הצוות.
5. הכוונה – ייעוץ שוטף למתאם הטיפול בנוגע לליווי המשתתפים בתוכנית וסוגיות שעולות מהשטח.

מבנה ההדרכה לצוותים המקצועיים

הדרכות למתאמי הטיפול בתוכנית

הדרכה פרטנית

ההדרכה תתקיים בתדירות של פעם בשבועיים עד שלושה שבועות באמצעות איש מקצוע מטעם הארגון המפעיל.

תוכני ההדרכה

1. סוגיות הקשורות בתוכניות האישיות והליווי השוטף.
2. הכוונה ועיבוד תהליכי הליווי של מתאם הטיפול את המשתתפים.
3. עיבוד הדינמיקה בין מתאם הטיפול לבין אנשי מקצוע אחרים איתם הוא נמצא בקשר כחלק מתפקידו.
4. ליווי מתאם הטיפול בנוגע לתפקידו כמדריך של המדריכים לקידום חיים עצמאיים.

הדרכה קבוצתית

ארגון המשמש מפעיל ברשויות אחדות ומעסיק מספר מתאמי טיפול יקיים עבורם הדרכה קבוצתית משותפת אחת לחודש וחצי.

תוכני ההדרכה

1. ניתוחי מקרה.
2. הקניית ידע והעמקה בתחומים הקשורים לתהליכים שיקומיים ולמטרות העל של התוכנית.
3. שיח הדרכתי פתוח לשם חיבור לסוגיות מהותיות לצוותים.
4. תמיכה הדדית ויצירת חוויית שייכות.

הדרכות למדריכים לקידום חיים עצמאיים

הדרכה פרטנית

ההדרכה תתקיים אחת לשבוע (למדריך העובד מעל 50% משרה) או אחת לשבועיים (למדריך העובד פחות מ-50% משרה) על ידי מתאם הטיפול של התוכנית או על ידי איש מקצוע אחר ובנוכחות מתאם הטיפול.

תוכני ההדרכה

1. סוגיות הקשורות לתוכנית האישית.
2. סוגיות מעשיות בליווי המשתתפים.
3. דיון באתגרים שעולים במהלך ביצוע התפקיד.
4. סוגיות הקשורות בדינמיקה של המדריך עם משתתפי התוכנית.

הדרכה קבוצתית

ההדרכה תתקיים אחת לחודש בהובלת מתאם הטיפול או מדריך אחר מטעם הארגון המפעיל.

תוכני ההדרכה

1. ניתוחי מקרה.
2. עיבוד תהליכים שחווים המדריכים.
3. תמיכה הדדית ויצירת חוויית שייכות.

נושאים להכשרות

ההכשרות ותהליכי הקניית הידע צריכים להתקיים עם הכניסה לתפקיד וגם באופן שוטף במהלך העבודה בתוכנית. מומלץ להעביר חלק מתוכני ההכשרה באופן רוחבי לכלל הצוותים המקצועיים של התוכנית. הכשרות רוחביות תורמות להידוק הקשר בין הצוותים ברשויות השונות ולחיזוק תחושת השייכות לתוכנית ברמה הארצית.

נושאים מומלצים להכשרת הצוותים המקצועיים בתוכנית 'דיור נתמך'

מדריכים	מתאמים	נושא	תחום
אוריינטציה			
+	+	מטרות התוכנית.	אוריינטציה לשירות
+	+	הקשר הארגוני: משרד הרווחה, הרשות המקומית והארגון המפעיל.	
+	+	הקשר חוקי: חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, אמנת האו"ם בדבר זכויות לאנשים עם מוגבלות.	
+	+	שירות מכון אדם.	אוריינטציה מקצועית
+	+	גישה חברתית להבנת מוגבלות.	
+	+	עבודה עם תוכנית אישית: בנייה, ליווי ומעקב.	
+	+	תחומי התערבות בתוכנית.	
+	+	סגור עצמי.	
	+	הערכת מוכנות.	
	+	הגישה המוטיבציונית.	
	+	תחומי התערבות בתוכנית.	
	+	מתאם הטיפול כמדריך למדריכים בתוכנית.	

תחום	נושא	מתאמים	מדריכים
אוריינטציה לתפקיד	היכרות עם מסמכי התוכנית: מכרז, כלי התוכנית, נוהלי חירום, מסמכי הוועדות, דוחות ודיווח.	+	
	חלוקת אחריות ודינמיקה של הצוות בליווי המשתתף.	+	+
	כתיבת דוחות בשוטף ובאירוע חריג.	+	+
	תחומי הליווי ואופן הליווי.	+	+
	שמירת פרטיות.	+	+
	סודיות.	+	+
	שיח מעצים.	+	+
	עדכון ודיווח לעו"ס בקהילה.	+	
	ועדת הפעלה ופיקוח מחוזי.	+	
	נוהל חירום באוריינטציה תואמת תפקיד.	+	+
הקניית ידע ישומי			
היכרות עם המוגבלויות השונות	היכרות עם אפיוני המוגבלויות השונות של אנשים הזכאים לשירות בהקשר לתחומי הליווי.	+	+
	הנגשת השירות.	+	+
היכרות עם זכויות ושירותים בתחומים עיקריים	קצבאות המוסד לביטוח לאומי: נכות, נידות ושירותים מיוחדים.	+	+
	משרד השיכון: סיוע בשכר דירה וזכאים המתניידים בכיסאות גלגלים.	+	+
	זכויות נלוות בתחומי דיור: ארנונה, חשמל, מים.	+	+
	תעסוקה.	+	+
גבולות ומוגנות בעבודה עם משתפי התוכנית	העמקה בחשיבות שמירה על גבולות.	+	+
	תפקיד הגבולות בחייו של אדם ובתהליך השיקומי.	+	+
	יצירת מפת מוגנות אישית.	+	+

תחום	נושא	מתאמים	מדריכים
משפחות המשתתפים	היכרות עם ההתמודדות של המשתתף ומשפחתו.	+	+
	תיאום ציפיות בדבר קבלת פניות של בני משפחה וניהולן.	+	+
	שמירה על פרטיות המשתתף.	+	+
	עבודה עם משפחות.	+	
	אתגרים בגיוס המשפחה לתהליך האישי של המשתתף, רתימה ותיאור.	+	
התמודדות עם ביטויים רגשיים	זיהוי ביטויי מצוקה: חרדה, הצפה רגשית, הימנעות.	+	+
	התנהגות כדרך לספר את החוויה שאינה מדוברת.	+	+
	התנהלות אנשי הצוות נוכח ביטויים רגשיים שונים.	+	+
	העמקה בנושא ההתמודדות עם ביטויים רגשיים.	+	
	הדינמיקה בין הביטויים הרגשיים לתהליך השיקומי.	+	
	היכרות עם שירותים בתחום הסיוע הרגשי.	+	
כלים לעבודה בתחומי התערבות שונים	ניהול כלכלי: תוכנית חודשית ושבועית, אמצעי בקרה, תיעודף, מניעת סיכון ורכישה חכמה.	+	+
	תהליך חיפוש דירה.	+	+
	כלים לפתרון קונפליקטים: שותפים, בעל דירה, חברים, בני זוג.	+	+
	שימוש באפליקציות: יומן, ניהול זמן, נסיעה בתחבורה ציבורית וכו'.	+	+
	היכרות עם אתגרי ההשתלבות בקהילה של אנשים עם מוגבלות והשלכותיה על האדם והקהילה.	+	+
פנאי והשתלבות בקהילה	עיון והעמקה בפרקטיקות התערבות בתחום ('מעגלים').	+	+
	פיתוח תמיכות טבעיות ומהימנות.	+	+

8

השתלבות בקהילה ובפעילות פנאי

מה בפרק?

בירור מונחי יסוד

**היערכות הארגון למתן מענה וליווי
בתחומי הפנאי, החברה והקהילה**

**ליווי להשתלבות בקהילה
בפעילויות חברתיות ופנאי**

**"לאנשים עם מוגבלות
זכות לחיות בקהילה,
להשתלב ולהשתתף
בה ככל אדם."**

**"לאנשים עם מוגבלות
זכות להשתתף בפעילויות
פנאי בשוויון עם אחרים."**

**מתוך: אמנת האו"ם בדבר זכויותיהם
של אנשים עם מוגבלויות**

הגדרת תחומים אלו כזכויות נובעת מההכרה בתרומתם החשובה לאיכות החיים של האדם, לרווחתו, לביטחו ולחיי העצמאיים. בהתאם לכך, רבות מהתוכניות האישיות של המשתתפים כוללות מטרות המקדמות השתלבות בקהילה ובפעילות פנאי.

בחלק הראשון של הפרק העמקה במושגים: פנאי, פעילות חברתית וקהילה; החלק השני יתמקד בעבודה סביב תחומים אלו.

בירור מונחי יסוד

פנאי

פעילות פנאי היא כזו המשחררת את הנפש והגוף, יש בה הנאה, היא ממוקדת ביכולות ומטרתה העיקרית היא יצירת עניין בשעות הפנאי (לדוגמה: השתתפות בחוג, פיתוח תחביב אישי, קריאת ספר עם עצמי, ועוד).

לפעילות פנאי יתרונות רבים. היא מקנה לאדם הזדמנות לבטא את תחומי העניין האישיים שלו, לטפח ולשפר כישרונות ויכולות. השתתפות בפעילות פנאי תומכת באורח חיים בריא ויצרני וברכישת חוויות חיוביות וזיכרונות נעימים. הרגש החיובי שמעוררת הפעילות תורם לתחושת רווחה ומקדם בריאות פיזית ונפשית. בנוסף לכך, פעילות פנאי מאפשרת לאדם להציב לעצמו אתגרים חדשים, להתנסות בהם ולהכיר את עצמו מזוויות נוספות (Hood, C. D., & Carruthers, C. P. [2007]. Enhancing leisure experience and developing resources: The leisure and well-being model part II. *Therapeutic Recreation Journal*, 41(4), 298).

פעילות חברתית

בעוד שפעילות פנאי ממוקדת ביכולות ובביטוי תחומי עניין וכישרונות, פעילות חברתית ממוקדת במפגש **הבין-אישי**. פגישה עם אנשים אחרים, צפייה משותפת בסרט, ביצוע פעילות ספורט יחד עם חברים או ארוחה משותפת, אלו הן פעילויות חברתיות. לעיתים הן יתארגנו סביב תחומי פנאי, כמו תחביבים, אך לעיתים המוקד יהיה המפגש החברתי עצמו. במספר מחקרים נמצא, שמפגשים חברתיים מספקים לאדם תחושה שהוא ממלא תפקיד חברתי משמעותי, שהוא בעל ערך וכי יש לו קשר לקהילה. בדומה לכך, ככל שלאדם יהיו יותר מפגשים חברתיים כך, על פי המחקרים, הוא עשוי לחוות פחות סימפטומים דיכאוניים, הסיכוי שלו לחלות במחלות כרוניות פוחת ובאופן כללי איכות חייו טובה יותר. כל אלו מלמדים על החשיבות הרבה של פעילות חברתית ומפגשים בין-אישיים (Thompson, C. W., Sugiyama, T., Bell, S., Milligton, C., Southwell, K., & Roe, J. [2007]. Landscape quality and quality of life. Innovative approaches (to researching landscape and health. *Open space: People space*, 2, 230-255).

קהילה

מהי קהילה?

האם אנשים שחיים באזור גיאוגרפי מסוים (שכונה, יישוב) הם קהילה? אולי קהילה היא קבוצה של אנשים החולקים מאפיין משותף (הורות, מקצוע, מוגבלות, אמונה, ערכים)? גם אלו וגם אלו יכולים להיות קהילה.

קהילת מאפיין משותף: אנשים החולקים מאפיין משותף (מגבלה, גיל, הורות, מגדר, מצב חיים) מתמודדים פעמים רבות עם חוויות או קשיים דומים. השייכות לקהילה מסוג זה והקשר עם אנשים אחרים החולקים את אותו מאפיין יכולים להיות מקור לשיתוף וללמידה ולאפשר תמיכה וייעוץ.

קהילת מאפיין משותף יכולה לצמוח מתוך מועדון חברתי, קבוצת פייסבוק וכן הלאה. לעיתים היא תכלול חברים המתגוררים באזורים שונים בעיר ואפילו בארץ או בעולם. במקרים אחרים, קהילה זו עשויה להיות מקומית ולכלול רק חברים המתגוררים באותו אזור.

קהילה גיאוגרפית: היישוב, השכונה ולעיתים אף הרחוב או הבניין יכולים להוות קהילה גיאוגרפית של האדם. הקהילה הגיאוגרפית יכולה לספק תחושת ביטחון ברחוב (כאשר פוגשים באנשים מוכרים), חוסן ומענה זמין ביום-יום ובזמני מצוקה או משבר.

קהילות, בין אם הן מבוססות על מאפיין משותף או על אזור מגורים, ממלאות תפקידים רבים וחשובים בחיי החברים: תמיכה, ביטחון, משמעות, תחושת שייכות, הפחתה בתחושת הבדידות, חיזוק החוסן ותחושת רווחה. כמו כן, קהילות יכולות להיות גורם מסייע משמעותי מאוד במצבי מצוקה וחירום. בשל כל אלו, קהילה היא מרכיב חשוב בקידום איכות החיים של אנשים (מכטר, א. ומכטר, א. מ. [2015]). בין האינטימי לאנונימי במרחב האורבני: מבט סוציו-תרבותי על תל אביב. תל אביב: רסלינג ; סדן, א. [2009]. עבודה קהילתית: שיטות לשינוי חברתי. תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד; McMillan, D. W., & Chavis, D. M. [1986]. Sense of community: A definition and theory. *Journal of community psychology*, 14(1), 6-23; Chaskin, R. J. [2008]. Resilience, community, and resilient communities: Conditioning (contexts and collective action. *Child Care in Practice*, 14(1), 65-74.

ההשתלבות של אנשים עם מוגבלות בקהילה לא תורמת רק לפרט אלא גם לכלל הקהילה. מתוך קרבה והיכרות, הקהילה מסגלת עמדות חיוביות יותר כלפי אנשים עם מוגבלות והופכת למכלילה ולמקבלת יותר כלפי כל החברים בה.

שייכות קהילתית

שייכות קהילתית משמעותה שאדם מרגיש שהוא חלק מקהילה. תחושה זו מכונה 'תחושת קהילתיות' והיא מורכבת מההרגשה של האדם שהוא שייך, שהקהילה מספקת לו ביטחון רגשי וממלאת עבורו צרכים חשובים, כמו מפגש חברתי, תמיכה, ועוד. אדם יכול להתגורר באזור שבו יש קהילה מגובשת, אך לא להרגיש את אותה 'תחושת קהילתיות' כמו שכניו. השתלבות בקהילה מתרחשת כאשר אדם מפתח 'תחושת קהילתיות'. כדי לפתח תחושה זו נדרשות, קודם כל, אינטראקציות בין האדם לחברים אחרים בקהילה. אינטראקציות אלו יכולות להיות מעמיקות או ממושכות אך לא בהכרח. גם אינטראקציות קצרות ושטחיות, כמו מבט הדדי או אמירת שלום ברחוב או במכולת השכונתית הן בעלות משמעות. באמצעות אינטראקציות מסוג זה מתפתחת אצל האדם התחושה שהוא מכיר את הסביבה והסביבה מכירה אותו, שהוא שייך. נוסף על זאת, ולא פחות חשוב, הליכה ברחוב שבו ניתן לראות פנים מוכרות תורמת מאוד לתחושת האמון והביטחון במרחב (Ross, C. E., & Jang, S. J. [2000]. Neighborhood disorder, fear, and mistrust: The buffering role of social ties with neighbors. *American journal of community psychology*, 28(4), 401-420). שייכות וביטחון הם מרכיבים חשובים בפיתוח 'תחושת קהילתיות'.

כדי שיתקיימו אינטראקציות מעמיקות וממושכות כמו גם שטחיות וקצרות, נדרשים מרחבים המאפשרים מפגש. ככל שאדם יהיה ביותר מרחבים כאלו ויחווה יותר אינטראקציות – כך תהיה לו הזדמנות לפתח את 'תחושת הקהילתיות'. מרחבים המאפשרים אינטראקציות הם רבים ומגוונים. הרחוב, המכולת השכונתית, הפארק, אירועי תרבות, חוגים, התארגנויות קהילתיות, מסגרת התנדבותית, קבוצת פייסבוק או וואטסאפ ואפילו פינת הקפה בעבודה, כולם מרחבים שבהם מתרחשות אינטראקציות. ככל שאדם יהיה נוכח במרחבים כאלו כך יגדל הסיכוי שהוא יחווה אינטראקציות רבות יותר שיתרמו לפיתוח 'תחושת הקהילתיות'.

האינטראקציות הן תנאי בסיסי לפיתוח 'תחושת קהילתיות' אך לא התנאי היחיד. ההרגשה של האדם כי הוא בעל ערך בקהילה ושהקהילה עונה על הצרכים שלו חשובה מאוד. את אלו ניתן להשיג באמצעות פעילות התנדבותית, השתלבות בהתארגנויות ובפעילויות התורמות לכלל הקהילה ואף באמצעות ביצוע עבודה בשכר שהיא בעלת ערך עבור רבים בקהילה (שמרטפות, שיעורים פרטיים, טיול עם כלבים וכו').

אחריות הקהילה

הרצון של האדם להשתלב בקהילה אינו מבטיח השתלבות בקהילה. כדי שהאינטראקציות שהוזכרו לעיל אכן יתרמו לפיתוח 'תחושת הקהילתיות' עליהן להיות חיוניות ועל החברים האחרים בקהילה להיענות לאינטראקציות. אדם עם מוגבלות המעוניין להשתלב בקהילה המדירה אנשים עם מוגבלות עלול לחוות אינטראקציות שליליות רבות ובמקום להשתלב בדידותו עלולה להעמיק. מסיבה זו חשוב לזכור, כי ההשתלבות בקהילה איננה רק בידיים של האדם המעוניין להשתלב. על הקהילה להיות קהילה מכלילה, המאפשרת ומעודדת אנשים להשתייך. לשם כך נדרשת לעיתים עבודה על שינוי עמדות, הפחתת סטיגמה ותיווך לטובת אנשים עם מוגבלות.

היערכות הארגון המפעיל למתן מענה וליווי בתחומי הפנאי, החברה והקהילה

היכרות וחיבור עם תחומי הפנאי והקהילה ברשות ובאזור

היכרות של צוות התוכנית עם מגוון הקהילות ופעילויות הפנאי ברשות או ברשויות סמוכות תאפשר להם לסייע למשתתפים להגדיר ולממש מטרות בתחומים אלו. לשם כך יש לערוך תהליך היכרות שיטתי, ליצור קשרים ולבנות שיתופי פעולה עם הגורמים הרלוונטיים. מומלץ להשקיע את הזמן ולערוך תהליך זה עם תחילת פעילות התוכנית ברשות.

רפרנט 'דיוור נתמך' במחלקה לשירותים חברתיים ואנשי מפתח שונים יכולים לתרום רבות להיכרות עם תחום הפנאי והקהילה. לכן כדאי להתייעץ איתם עם תחילת תהליך ההיכרות. בנוסף לכך, רצוי לברר האם נערך בעבר ברשות מיפוי של תחומי הפנאי והקהילה ולהיעזר בו במידת האפשר.

בתהליך ההיכרות עם תחום הפנאי והקהילה חשוב לשים לב לגורמים (ארגונים, שירותים ופעילויות) השונים הקיימים, כמו:

סוג: שירותים עירוניים, עמותות או עסקים פרטיים.

אזור הפעילות: גורמים הפעילים ברמה שכונתית, ברמה עירונית ואף ברמה אזורית.

קהל יעד: האם הפעילות מיועדת לאוכלוסייה מסוימת.

תחום עיסוק: פעילויות ממוקדות לפי תחביבים, פנאי או מפגשים חברתיים.

פעולות שנעשות לשילוב אנשים עם מוגבלות בתוכניות פנאי: על ידי גורמים כמו מתנ"סים, מחלקות לשירותים חברתיים,

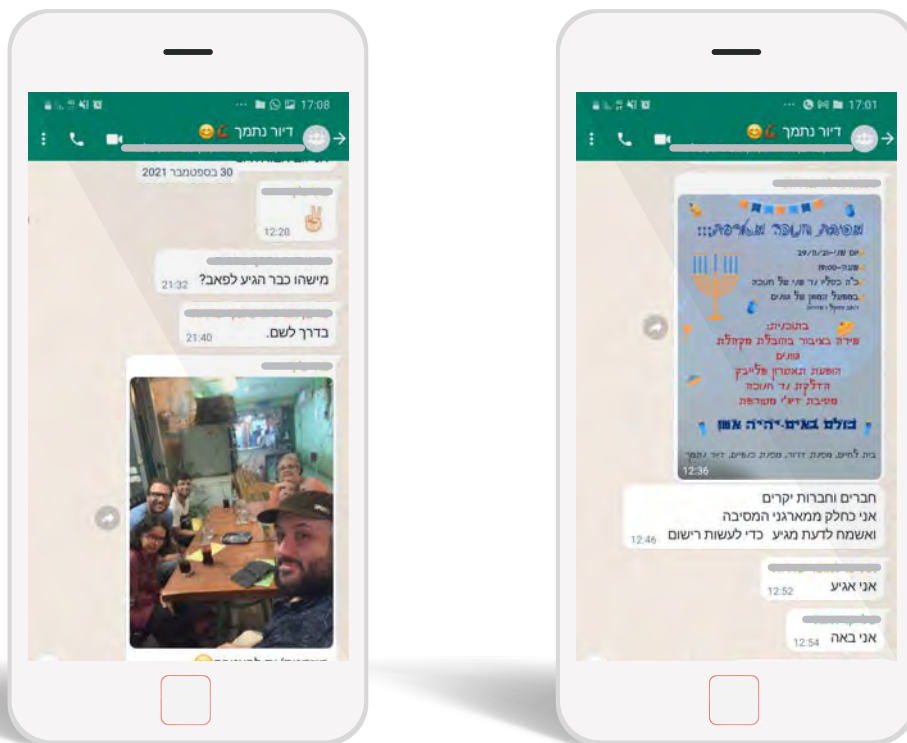
מחלקות חינוך, תנועות הנוער וכו'. לפעולות אלו השפעה משמעותית על מערך הפנאי בקהילה ולכן חשוב להכירן.

קהילות מסוגים שונים: קהילות גיאוגרפיות וקהילות המבוססות על מאפיין משותף ופעילות ברשות. גם כאלו הנפגשות פנים-אל-פנים וגם קהילות וירטואליות. לדוגמה: שכונה המאופיינת בקהילתיות, קהילה של הורים לצעירים עם מוגבלות, קהילת צעירים.

פעילות קהילתית: גינה קהילתית, שוק קה-תן, בנק זמן, ועוד.

מרחבי מפגש: מרחבים המהווים הזדמנות למפגש עם אנשים, בכלל זה מרחבים פיזיים (פארק ציבורי, ספרייה עירונית, מתחם לשחרור כלבים, ועוד) וגם למרחבים וירטואליים (קבוצת פייסבוק של תושבי הרשות, קבוצת וואטסאפ של תושבי שכונה מסוימת, ועוד).

תוך כדי איסוף המידע על הגורמים השונים בתחום הפנאי והקהילה חשוב ליצור קשר ולערוך היכרות הדדית עם הגורמים שזוהו כרלוונטיים ביותר. כמו כן, מומלץ לרכז ולארגן את כל המידע שנאסף בכתב ולהוסיף לעדכן ככל שיהיו שינויים או יאותרו גורמים חדשים.

פעילות חברתית למשתתפי 'דיור נתמך'

על הגורם המפעיל להציע למשתתפים בתוכנית פעילות חברתית-קבוצתית ייעודית מטעמו, בתדירות של **אחת לחודש**.

מטרת הפעילות: יצירת קבוצה לקשרים חברתיים ולתמיכה.

תכנון הפעילות: ההחלטה על אופי הפעילות והתוכן שלה תיעשה יחד עם חברי הקבוצה, בהתאם לרצונותיהם ולצרכיהם. ההשתתפות בתכנון הפעילות מהווה עבור החברים בקבוצה הזדמנות להתמודדות עם אתגרים, לקבלת החלטות עצמאית ולשיפור תחושת המסוגלות. לכן, יש לראות בתכנון מטרה בפני עצמה.

דוגמאות לפעילויות: סדנה בנושא המעסיק רבים ממשתתפי התוכנית, הרצאות בתחומים שונים, סיכום תהליך של משתתף שנפרד מהתוכנית, ועוד.

ליווי להשתלבות בקהילה בפעילויות חברתיות ופנאי

כחלק מהליווי לבניית התוכנית האישית צוות התוכנית ילווה את המשתתף בהגדרת מטרות המתייחסות להשתלבות בקהילה ולפעילויות פנאי שברצונו להשתתף בהן. לאחר מכן הצוות ילווה אותו במימוש המטרות. כל אלו ייעשו על פי העקרונות והשלבים לבניית תוכנית אישית, והעקרונות המנחים לתהליך הליווי כפי שמופיעים בפרק 5: **תהליך העבודה עם משתתף בתוכנית**.

בניית תוכנית אישית בתחום השתלבות בקהילה ובפעילות פנאי

שיחה מקדימה ואיסוף מידע

לשיחה זו שתי מטרות:

1. היכרות עם תמונת המצב הנוכחית

נתמקד בהיכרות עם חייו של המשתתף בהקשר לשייכות לקהילה והשתתפות בפעילות פנאי ונערוך יחד אתו מיפוי של המשאבים העומדים לרשותו בתחומים אלו (קשרים קרובים, התנסויות חיוביות, גורמי תמיכה וכו').

שאלות לדוגמה:

- באילו מעגלים חברתיים אתה משתתף (משפחה, חברים, מקום עבודה, מסגרת לימודים, קבוצות חברתיות, חוגים, קהילות בפייסבוק, מקום מגורים)?
- עם מי אתה נמצא בקשר (חברים, משפחה, שכנים)?
- באיזו מידה קשרים אלו משמעותיים עבורך?

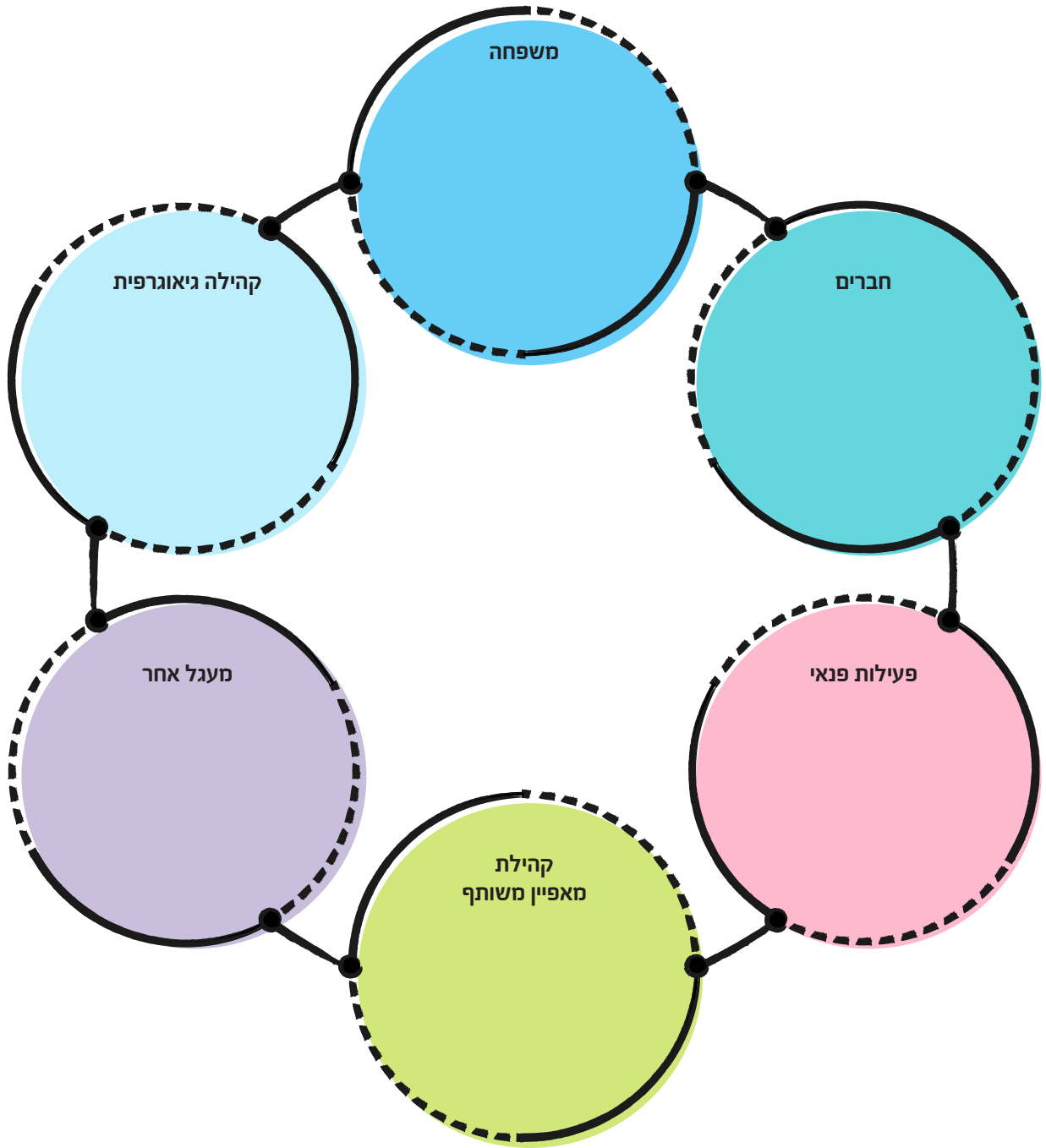
מיפוי קשרים ומעגלים

דף זה משמש להתבוננות עם האדם על הקשרים השונים שלו ועל המעגלים שסביבו. בכל מעגל האדם יכתוב את גורמי התמיכה/הקשרים שיש לו או שהיה רוצה לחזק או לחדש. לנוחותכם, בעמוד הבא מופיע התרשים ללא פירוט, כדי שתוכלו להדפיסו ולמלאו בהתאם למשתתף

מיפוי קשרים ומעגלים

2. **ביורור הרצונות והחזון של המשתתף בתחום הקהילה והפנאי**

לאחר שעסקנו בהווה נפנה לשיחה על השאיפות, הרצונות וסדרי העדיפויות של המשתתף בהקשר להשתלבות בקהילה ובפעילות פנאי. נבדוק יחד אתו מה היה רוצה מבחינה חברתית, שייכות לקהילה ושעות הפנאי. ניתן להיעזר בשלב זה באמצעים ויזואליים כמו ציור, פיסול.

שימולב - חשוב להגדיר מטרות, יעדים וסדרי עדיפויות לפני שפועלים להכרת הסביבה. אם תתבצע קודם ההיכרות עם הסביבה ייתכן שזה יגרום לבחירת מטרות לאזור המצוי ולא בהתאם לרצוי למשתתף.

נושאים שמומלץ להתייחס אליהם בשיחה:

- האם המשתתף מעוניין לחזק את השייכות לקהילה ומדוע?
- מהי המטרה עבורו בהשתלבות בפעילות פנאי?
- באילו סוגי קהילות או מעגלים חברתיים היה רוצה להשתתף? (יש להימנע מהנחות מוקדמות שהמשתתף ירצה או יוכל להשתלב רק בקבוצה או בקהילה של אנשים עם מוגבלויות או שעדיף שישתלב בחברה הרגילה).

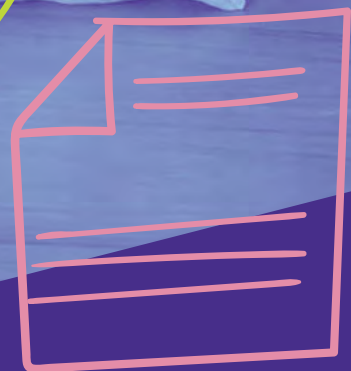
ליווי המשתתף ליישום מטרות ויעדים בתחום פנאי וקהילה

כדי שההשתתפות בפעילות תסייע להשיג מטרות בתחום הפנאי והקהילה וליהנות מהיתרונות שיש לתחומים אלו להציע, חלק מהמשתתפים יצטרכו ליווי ותיווך של צוות התוכנית. הליווי והתיווך יכולים להתבצע באמצעות שיחה מקדימה, הכנה, סימולציות ואף ליווי למפגשים עצמם.

הצעות לביצוע היכרות עם תחום הפנאי והקהילה יחד עם המשתתף

- סיור משותף באזור המגורים יסייע להכיר ולזהות מקומות שבהם ניתן לפגוש אנשים ו/או למצוא פעילות פנאי (לדוגמה: מתנ"ס, ספרייה שכונתית, מתקני כושר, פארק, מתחם לשחרור כלבים, מכולת שכונתית, בית קפה, ועוד).
  - תוך כדי הסיור ניתן להיכנס למקומות כמו מתנ"ס, מרכז חוגים, ספרייה וכו' ולאסוף מידע על הפעילות במקום (באמצעות שיחה או לקיחת דפי מידע).
  - איתור אנשי מפתח בקהילה או באזור המגורים שיכולים לסייע בהשתלבות בקהילה, בתיווך או באיתור הזדמנויות לפעילות פנאי (תושבים פעילים, עובדים קהילתיים,רכזי התנדבות/תרבות/חוגים וכו').
  - להיכנס יחד לאתרים ולדפי פייסבוק רלוונטיים ולחפש מידע על פעילויות מעניינות ברשות או באופן מיוחד באזור המגורים.
  - לחפש בפייסבוק קבוצות שיכולות לעניין את המשתתף כקהילה להשתייך אליה (קבוצות של אזורי מגורים, של אנשים עם מאפיינים דומים כמו צעירים, אנשים עם מוגבלות וכן הלאה).
  - בתהליך ההיכרות יחד עם האדם חשוב לשים לב לסוגי הפעילויות השונים שיכולים להתקיים בסביבה: מועדונים ייעודיים לאנשים עם מוגבלות, פעילויות קהילתיות לכלל האוכלוסייה ופעילויות חברתיות שהארגון המפעיל מארגן.
- פעילות פנאי עשויה להוות מרחב חשוב לא רק לקידום רווחתו של האדם, כפי שתואר בפתיחת האוגדן. פעילות פנאי מאפשרת מרחב המזמן אינטראקציה בין אנשים ולכן היא יכולה למלא תפקיד משמעותי גם בהשתלבות בקהילה. נוסף על זאת, בשל האופי של פעילות הפנאי, האינטראקציות המתרחשות במהלכה עשויות להתמקד יותר בכוחות וביכולות ובכך לתרום גם לשינוי עמדות ולהפחתת סטיגמה בקרב הקהילה. אלו, כאמור, יתרמו להפיכתה של הקהילה למכלילה ולמשלבת יותר.

9

כלי עבודה וטפסים

מה בפרק?

רצף תהליך הליווי והשימוש בכלי עבודה
שאלון התאמה לתוכנית
טופסי הצטרפות לתוכנית
שאלון 'יציאה לדרך'
גיבוש תוכנית אישית

כלי העבודה, המפורטים בפרק זה, פותחו על ידי מינהל מוגבלויות במשרד הרווחה והביטחון החברתי, חלקם במיוחד לתוכנית 'דיוור נתמך'. הכלים נכתבו מתוך שמירה על עקרונות שירות מכוון אדם, שבו האדם הוא המומחה לחייו ומנווט את התהליך בהתאם לרצונותיו.

הכלים נועדו לסייע בתהליך החקר המשותף בעת הכניסה של משתתף לתוכנית והליווי במהלכה.

חשוב לייצר מרחב נעים לעבודת החקר ולשם כך לנסות להימנע מתחושת ריאיון שעלולה להיווצר עם השימוש בכלים. כחלק מההכנה לפגישות המשותפות, מתאם הטיפול ילמד את עקרונות הכלי ויוכל להיעזר בו בהתאם למהלך השיחה המשותפת עם המשתתף. כמו כן, יש להסביר למשתתף את רצף התהליך ואת השלב המסוים שבו נמצאים.

אנו רוצים להודות לגב' אילת אונגר, Msw, מדריכה בכירה מומחית בשיקום, ולד"ר מינה רז, פיתוח ידע מבוסס נתונים, ראש תחום מוגבלויות, בית הספר המרכזי לעובדי רווחה, על בניית כלי העבודה של התוכנית וכתביבתם.

רצף תהליך הליווי והשימוש בכלי העבודה

להלן טבלה המחברת בין כלי העבודה לשימוש ברצף תהליכי הליווי. כל הכלים המצוינים בטבלה מפורטים בהמשך.

הערות	כלי	משתתפים	מטרה	השלב בתהליך
התיאום יהיה באחריות עו"ס המחלקה		המועמד, נציגיו, עו"ס המחלקה, נציג הארגון המפעיל	הסבר על התוכנית והבנה ראשונית האם זו התוכנית שהאדם מתאים לה ומעוניין בה	פגישה ראשונית במחלקת הרווחה
מומלץ לפצל למספר מפגשים	שאלון התאמה לתוכנית	מתאם הטיפול והמועמד (אם צריך גם נציג מטעמו)	העמקת ההיכרות עם התוכנית וקבלת מידע על אודות האדם הרוולנטי להחלטה האם התוכנית מתאימה לו	בחינת התאמה לתוכנית
יש לשלוח למשתתפים מסמך רקע לפני הוועדה. התיאום באחריות הארגון המפעיל. ניתן לתאם בזום. מומלץ לחבר לוועדת הפעלה.		המועמד, נציגיו, עו"ס המחלקה, נציג נוסף של המחלקה ועל פי החלטת הרשות, נציג הארגון המפעיל, מפקח מחוזי במידת הצורך (במקרה שיש התלבטות לגבי קבלתו לתוכנית)	אישור קבלתו של האדם לתוכנית (או דחייתו)	ועדת התאמה
טופס ויתור סודיות יהיה מטעם הארגון המפעיל	דוגמה להסכם הצטרפות-טופס חירום	המועמד ונציגיו, נציג הארגון המפעיל	התחייבות של האדם ושל הארגון בעת מתן השירות	חתימה על הסכם הצטרפות

הערות	כלי	משתתפים	מטרה	השלב בתהליך
	שאלון "יציאה לדרך"	המשתתף בתוכנית ומתאם הטיפול	העמקת ההיכרות עם האדם ומכלול תחומי החיים הרלוונטיים לתוכנית	גיבוש תוכנית אישית
	גרף הרווחה האישית + הגדרת התחומים בגרף וסיכום השיחה		בדיקת שביעות הרצון בתחומים שונים	
חובה לעבור על תחום בריאות ומשק בית	שאלון העמקה בגרף הרווחה האישית על פי תחומים	המשתתף בתוכנית ומתאם הטיפול	איתור מטרות לתוכנית האישית	
	טבלה מסכמת לתוכנית האישית	המשתתף בתוכנית ומתאם הטיפול	כתיבת המטרות בצורה בהירה, כולל פירוט המהלכים הנדרשים כדי להשיגה, מי השותפים ומה תפקידם	טבלה מסכמת של התוכנית האישית

שאלון התאמה לתוכנית

מטרה: הערכת מידת ההתאמה בין צורכי המועמד והעדפותיו למאפייני התוכנית בשלושה ממדים: ידע לגבי התוכנית ודרישותיה, מוטיבציה להשתתף בתוכנית, מקורות תמיכה כלכליים וחברתיים.

באמצעות השאלון המועמד יעמיק את ההיכרות עם התוכנית ומתאם הטיפול יעמיק את ההיכרות עם המועמד. בשלב זה העמקת ההיכרות של מתאם הטיפול עם המועמד תתמקד בנושאים הרלוונטיים להחלטה לגבי התאמתו לתוכנית.

השאלון מורכב משני חלקים. החלק הראשון עוסק בידע על אודות התוכנית והמוטיבציה להשתתף בה. החלק השני עוסק במקורות התמיכה של המועמד. לאחר סיכום החלק הראשון, מתאם הטיפול יבדוק עם המועמד האם הוא מעוניין להמשיך לחלק השני.

טופסי הצטרפות לתוכנית

הסכם הצטרפות

מטרה: התחייבות של האדם ושל הארגון בעת מתן השירות.

הסכם ההצטרפות הוא חוזה בין המשתתף לבין התוכנית. ההסכם כולל מידע מונגש על המענים והשירותים בתוכנית. המועמד ונציג הארגון המפעיל חותמים שניהם על ההסכם.

ויתור סודיות

מטרה: הסכמה על אפשרות ליצירת קשר עם גורמים שונים, במידת הצורך, לטובת הליווי בתוכנית. המסמך יוכן על ידי הארגון המפעיל.

טופס חירום

מטרה: מיפוי צורכי המשתתף בתוכנית במקרה שהוא נקלע למצב חירום אישי או לאומי.

שאלון 'יציאה לדרך'

מטרה: היכרות עם המשתתף ועם מכלול תחומי החיים הרלוונטיים לתוכנית.

השאלון מאפשר העמקת ההיכרות עם המשתתף לקראת בניית התוכנית האישית, מזמין שיח פתוח באמצעות שאלות מנחות בשבעה נושאים: סדר יום, משפחה, ציפיות והעדפות לגבי מגורים עתידיים, מטפל אישי, מצב בריאותי, התמודדות עם שינויים, תקוות וחששות מהעתיד.

גיבוש תוכנית אישית

גרף הרווחה האישית

מטרה: בדיקת שביעות הרצון בתחומים שונים.

הגרף נועד לסייע לאדם למפות את מידת שביעות הרצון שלו מתפקודו בתחומי החיים השונים. בסיום המיפוי מתקבלת מפה ויזואלית ונגישה, המלמדת על מצבו הנוכחי של האדם בתחומים השונים. המפה מסייעת לאדם לבחור תחום שבו היה רוצה לחולל שינוי בחייו ולהציב מטרת שינוי.

דגשים לעבודה מיטבית עם הכלי

1. חשוב ביותר, המטרה בדירוג שביעות הרצון היא לתת תמונת מצב, הערכה של האדם בנוגע למצבו הנוכחי. בשום אופן אין הכוונה לציין - אין כאן טוב או לא טוב.
2. נתייחס לכל עמודה בפני עצמה וננסה לבחון עם האדם עד כמה הוא שבע רצון מתפקודו בתחום. יש חשיבות רבה לעידוד הדיבור ולהפקת כמה שיותר מידע מהאדם לגבי כל תחום.
3. נשתמש בשאלות פתוחות, בחיזוקים (תמיכה במסוגלות עצמית), בסוגי שיקופים שונים.
4. נבקש מהאדם לתת דוגמאות, להרחיב את ההבנה לגבי התחום.
5. ישנה חשיבות רבה לזיהוי ולעידוד אמביוולנציה כדי לסייע לאדם בחקר. במקום שבו נזהה כי האדם מתלבט או תקוע, נשאל שאלות המנסות להבין את האמביוולנציה ולחקור אותה במטרה לסייע לו להבין את התלבטותו ולבחור מה ברצונו לעשות עם ההתלבטות.

- דוגמה: אדם שמדרג את שביעות רצונו בתחום העבודה כ-מרוצה קצת. ננסה להבין האם ישנה התלבטות בנוגע לתחום. נוכל לשקף שיקוף כפול המציג את האמביוולנציה: "אינך מרוצה מהשכר שלך, עם זאת תיארת שאתה מעריך את האנשים שם..." הכוונה לאפשר לאדם להבין מה מעכב אותו ולקראת מה שואף.
6. אין חובה לעבור את כל התחומים, אם אדם יודע שהוא מעוניין לעבוד על שינוי בתחום מסוים, ניתן להתמקד בשאלות מרחיבות בתחום אחד בלבד.
  7. ניתן להוסיף תחום שאינו מצוין בגרף בעמודה הריקה.
  8. בתום המיפוי נתבונן על הגרף עם הדירוגים ונשאל: "מתוך המפה שיצרת, באיזה תחום חשוב לך לחולל שינוי כרגע?"
  9. בבחירת התחום לשינוי על האדם להתמקד במה שמשמעותי עבורו לשנות ולאוו דווקא על התחום שבו שביעות רצונו נמוכה יותר.
  10. לאחר בחירתו של האדם בתחום מסוים שמשמעותי עבורו ניתן להציב מטרת שינוי ולעבור לעבוד על התחום בעזרת שאלון ההעמקה.

בסוף הפרק ניתן למצוא מסמך המפרט את התחומים השונים בגרף לטובת סיכום עיקרי הדברים שנאמרו על כל תחום.

שאלון העמקה בגרף הרווחה האישית

מטרה: להעמיק בתחומים שנבחרו מתוך הגרף.

השאלון כולל הצעה לשאלות העמקה על כל אחד מתחומי החיים שכתובים בגרף הרווחה האישית. מתאם הטיפול יכול להיעזר בשאלות אלה כדי להבין טוב יותר את הצורך של המשתתף בתוכנית ולבנות עימו את התוכנית האישית.

התוכנית האישית

מטרה: כתיבת מטרות התוכנית האישית.

את התוכנית האישית ימלאו המשתתף ומתאם הטיפול לאחר ההתבוננות בגרף הרווחה האישית. בטבלה הם יכתבו את המטרות בצורה בהירה ויציינו מה המהלכים הנדרשים למימושן, מי השותפים לכך, מה תפקידם ומהו משך הזמן לעבודה. המסמך ילווה את תהליך יישום התוכנית האישית ויסייע למעקב אחר ההתקדמות.

שאלון התאמה לתוכנית 'דיור נתמך'

שם המועמד/ת: _____

שם המראיינת/ת: _____ תפקיד: _____ תאריך: _____

נוכחים במפגש: _____

מקום המפגש: _____

הנחיות כלליות למראיין

מטרת השאלון היא להעריך את מידת ההתאמה בין צורכי והעדפות המועמד/ת למאפייני התוכנית 'דיור נתמך' בשלושה ממדים:

1. ידע לגבי התוכנית ודרישותיה.
2. מוטיבציה להשתתף בתוכנית.
3. מקורות תמיכה כלכליים וחברתיים.

שלב ההיכרות הזה יחולק לשני חלקים:

שלב א': ידע על התוכנית ומוטיבציה להשתתפות בה.

שלב ב': מקורות תמיכה.

לאחר סיום **שלב א'**, המראיין יסכם עם המועמד את המפגש ויבדוק אתו האם הוא מעוניין להמשיך לחלק השני של ההיכרות (**שלב ב'**). על המראיין להסביר כי החלק השני יעסוק בהיבטים כלכליים ומשפחתיים הקשורים להתאמה לתוכנית.

פרטי המועמד/ת

מצב משפחתי: נשוי/נשואה גרושה אלמן/נה רווק/ה בזוגיות (שם בן/בת זוג: _____)

מין: זכר נקבה

תאריך לידה: _____ / _____ / _____ ארץ לידה: _____ שנת עלייה: _____

מספר זהות (9 ספרות): _____

כתובת: יישוב / עיר _____ רח' _____ מס' הבית _____

טלפון אישי: _____

דואר אלקטרוני: _____@_____

שם העו"ס במחלקה לשירותים חברתיים: _____ טלפון: _____

פרטי איש קשר קרוב

שם: _____ סוג קרבה: _____ טלפון: _____
 דואר אלקטרוני: _____@_____

אפטרופוס/תומך בקבלת החלטות

האם יש לך אפטרופוס/ית? כן לא
 פרטי קשר עם אפטרופוס/ית (שם + טל'): _____

האם שיתפת את האפטרופוס בנוגע לתוכנית? כן לא
 מה עמדתו/עמדתה בקשר להשתתפות בתוכנית (והמעבר למגורים עצמאיים)? _____

האם יש לך תומך בקבלת החלטות? אם כן, האם שיתפת אותו במחשבה על מעבר למגורים עצמאיים ומה עמדתו/עמדתה בנושא? _____

*הערה למתאם הטיפול: חובה לשתף את האפטרופוס בתהליך. ללא ידיעתו והסכמתו, לא ניתן להמשיך בתהליך.

שאלון התאמה ל'דיור נתמך': שלב א'

חלק 1: ידע לגבי התוכנית ודרישותיה

הידע שיש לאדם לגבי פעילות מסוימת משפיע על הנכונות והיכולת שלו לקחת בה חלק. בחלק זה של המפגש, יש לבדוק עם המועמד מה הוא יודע על התוכנית. זו גם ההזדמנות למסור לו מידע ברור ועדכני שיסייע לו לקבל החלטה מושכלת לגבי השתתפות בה.

סיבה, תהליך הפניה ובדיקת ידע קיים:

כיצד הגעת/הופנית לתוכנית 'דיור נתמך'?

אם הגעת ביוזמתך האישית, היכן או ממי שמעת על התוכנית?

מה את/ה כבר יודעת על התוכנית הזו?

יש להסביר באופן בהיר ופשוט על התוכנית תוך מענה על השאלות הבאות:

- מה זה אומר "דיור נתמך" ?
- מה זה אומר "מגורים עצמאיים בקהילה/ לעבור לגור בבית משלך" ?
- מה המשתתפים מקבלים במסגרת התוכנית ולכמה זמן?
- על מה המשתתפים צריכים להתחייב מראש כדי להשתתף בתוכנית ומה נדרש מהם במהלך התוכנית?
- מה יכול לגרום להפסקת ההשתתפות בתוכנית?

ברקודים לסרטוני המחשה על התוכנית באמצעות הטלפון הנייד:

מימין לשמאל:

1. הסיפור של לוטם וליאור - דיור נתמך
2. סרט דיור נתמך בערבית
3. סרט דיור נתמך בערבית

לאחר מתן הסבר על התוכנית / הצגת סרטונים, יש לוודא הבנה באמצעות השאלות המכוונות הבאות:

- לפני שנמשיך הלאה, חשוב לי לדעת מה הבנת ממני לגבי התוכנית?
- האם לאחר ההסבר שלי אתה מבין את הדברים יותר טוב? האם יש דברים שהפתיעו אותך בהסבר שלי?
- מה מצא חן בעיניך בתוכנית הזאת?
- האם יש לך שאלות נוספות? האם יש דברים שלא ברורים לך?

סיכום דברי המועמד/ת לאור השאלות לעיל:

איך את/ה חושב/ת שהתוכנית יכולה לעזור לך? באיזה תחומים תצטרכי/י עזרה?

בדיקת נכונות להמשך ההיכרות:

לאור המידע שקיבלת האם תרצה/י להמשיך בתהליך ההיכרות? כן / לא

סיכום חלק 1 - ידע לגבי התוכנית

התרשמות מרמת הבנת המועמד את מהות התוכנית ודרישותיה:

טובה מאוד טובה סבירה מצומצמת מצומצמת מאוד

פירוט ההתרשמות, כולל היבטים שיצטרכו להילקח בחשבון אם יכנס לתוכנית:

חלק 2: מוטיבציה ונכונות לשינוי

המשמעות שאדם מייחס לנושא או לתחום מסוים בחייו מובילה לאקטיביות ולמעורבות בכל הקשור לשינויים בתחום זה. בחלק זה של השיחה יש להעריך את המשמעות שיש למגורים עצמאיים עבור האדם ועד כמה הוא נכון לקחת חלק פעיל ומוביל בשינוי בתחום זה.

מגורים בהווה והשינוי המצופה:

היכן את/ה מתגורר/ת היום?

בית ההורים/משפחה

מערך דיור (הוסטל/דירות בקהילה/מעון/אחר: _____)

דירה בשכירות

אחר _____

האם התגוררת בעבר במערך דיור?

האם תוכלי לתאר מה זכור לך כחווייה חיובית ואיזה חוויות זכורות כפחות כחיוביות? מדוע?

פרטי התקשרות עם מערך הדיור הנוכחי (אם קיים):

*הערה: יש לציין בפני המועמד שהפנייה למסגרת תיעשה רק בידיעתו ובהסכמתו.

שם המסגרת / תוכנית הדיור: _____

העיר שבה מופעל מערך הדיור: _____

פרטי איש קשר רלוונטי ממסגרת הדיור: _____

עם מי את/ה מתגורר/ת כיום? איך היית מתאר את מערכת היחסים ביניכם (איך אתם מסתדרים)?

כיצד הבית / חדר שלך נראה? נסה/נסי לתאר לי. אולי יש לך תמונות של הבית או החדר שלך?

מה את/ה אוהב/ת במקום המגורים שלך?

מה את/ה לא אוהב/ת או מה מפריע לך במקום המגורים שלך היום?

מה היית משנה במקום המגורים שלך היום כדי להרגיש בו יותר טוב ונוח?

באיזו מידה חשוב לך לגור באופן עצמאי?

רבה מאוד רבה בינונית מועטה מועטה מאוד

מדוע חשוב לך לגור באופן עצמאי ומה גרם לך דווקא עכשיו לעשות את המהלך הזה?

האם יצא לך לגור עם שותפים לחדר או לדירה? ספר/י לי על החוויה שלך והאם חשבת לעבור למגורים עצמאיים עם שותפים? אם כן, מה אתה מצפה מהשותף?

מה את/ה מקווה שיקרה לך באמצעות התוכנית?

אילו שינויים את/ה חושב/ת שתצטרך/י לעשות כדי להשתתף ולהצליח בתוכנית? האם יש דברים חדשים שתצטרך/י ללמוד לעשות כדי להצליח לגור באופן עצמאי? נסה/י לתת דוגמאות:

---

*אם האדם לא מצליח לתת דוגמאות לשינויים שיצטרך לעשות בחייו, ניתן לתת דוגמאות שונות כדי להעריך את מידת הנכונות שלו לשינוי. למשל, האם היית מוכנה/ה להחליף את עיר מגוריך או למצוא עבודה אם אינך עובד/ת, ללמוד מסלול נסיעה חדש למקום עבודתך (אם עובד/ת)? להכיר אנשים חדשים? ללמוד מיומנויות חדשות שעוד לא התנסית בהן?

האם יש לך חששות מהשתתפות בתוכנית? נסה/י לפרט מה הן:

אם תתחיל/י בתוכנית, מה יכול להפריע, לעכב או אפילו להכשיל את המעבר למגורים עצמאיים?

סיכום חלק 2: מוטיבציה

התרשמות מרמת המוטיבציה של הפונה לקחת חלק פעיל בשינוי בתחום המגורים:

גבוהה מאוד גבוהה סבירה מצומצמת מצומצמת מאוד

פירוט ההתרשמות, כולל היבטים שיצטרכו להילקח בחשבון אם יכנס לתוכנית:

סיכום חלק א' של השאלון

בשלב הזה מסכמים את השיחה ומזמינים את המועמד לחשוב על הדברים.

מסבירים שכדי לגור בקהילה יש צורך בארגון הכספים שלנו וזה אחד הדברים שנעסוק בו במפגש הבא.

הערות:

שאלון התאמה ל'דיור נתמך': שלב ב'

חלק 3: מקורות תמיכה כלכליים וחברתיים

המעבר למגורים עצמאיים הוא מהלך מאתגר, הדורש לצד הכוחות הפנימיים של המשתתפת, מקורות למימון המהלך בהווה ובעתיד וכן תמיכה רגשית ומעשית של אחרים משמעותיים בסביבה הטבעית.

אם האדם לא מצליח לתת את המידע על מצבו הכלכלי יש לברר אתו מי האדם שיוכל לתת לנו את המידע והאם ניתן לפנות אליו.

הסבר למועמד/ת: "כפי שהבנת מההסבר על התוכנית, מימון השכירות/עלות הדירה היא באחריות המשתתף. חשוב שנבדוק מה מקורות המימון שיש ברשותך כיום והאם יש לך אפשרות להגדיל אותם בעתיד במידת הצורך".

סטטוס תעסוקתי

האם עובד/ת: כן לא אם כן, היכן: _____ באיזה תפקיד: _____

סוג משרה: מלאה/חלקית מספר שעות שבועיות _____

סוג התעסוקה

בשוק החופשי

תעסוקה נתמכת בשוק החופשי

תעסוקה מוגנת/מפעל מוגן

שוק חופשי עם שכר מותאם

מרכז יום

אחר _____

אם אינו עובד/ת: כמה זמן אינו/ה עובד/ת? _____

מקורות מימון/ משאבים כלכליים

האם את/ה מקבלת/ת קצבאות (סכומי כסף קבועים לחשבון) באופן קבוע: כן לא

ציין את מקורות הקצבאות ואת הסכום החודשי שלהן

מקור _____ סכום _____ ש"ח

מקור _____ סכום _____ ש"ח

מקור _____ סכום _____ ש"ח

סה"כ סכום הסיוע הכלכלי שמקבל בחודש: _____ ש"ח

האם את/ה מקבלת/ת עזרה כלכלית מהמשפחה? כן לא

פירוט (סוג העזרה, תדירותה, האם היא צפויה להימשך לאחר המעבר)

האם המשפחה נעזרת בך כלכלית? כן לא

האם את/ה מתחלק/ת או עתיד/ה להתחלק בהוצאות עם שותף/בן זוג?
פירוט (סוג העזרה, תדירותה, סכומים)

האם יש לך חשבון בנק פעיל? כן לא

כיצד את/ה מנהל/ת את הכספים שלך? לבד/בסיוע של מישהו/מישהו אחר מנהל עבורך?
פירוט

האם את/ה עוקבת אחרי ההוצאות שלך? תמיד / מדי פעם / לא ממש
תאר באיזה אופן

האם יש לך חובות כלכליים משמעותיים? כן לא

*יש להבהיר את הקשר בין קיום חובות ליכולת המימון של הדירה
אם כן, מה גובה הסכום והאם יש לך תוכנית כיצד לסיים אותם?

באיזו מידה ההכנסות שלך מספיקות להוצאות הקבועות שלך? (האם הכסף שיש לך מספיק לך)?

רבה מאוד רבה בינונית מועטה מועטה מאוד

רצף תעסוקתי ויכולת השתכרות

בחלק הבא על המראיין להעריך את יכולת ההשתכרות ברצף של המועמד.

אם המועמד/ת עובד/ת

היכן את/ה עובד/ת? _____

כמה זמן את/ה עובד/ת במקום זה? (בחודשים) _____

אילו משימות אתה מבצע במסגרת תפקידך?
_____
_____
_____

האם את/ה מצליח/ה להתמיד בהגעה סדירה למקום העבודה? כן / לרוב / לא ממש / בכלל לא

(אם מדווח/ת על קשיים בהגעה סדירה): מה מקשה עליך להגיע לעבודה בקביעות / באופן סדיר?

האם את/ה רוצה להמשיך בעבודה הזו (כן / לא / לא בטוח).

מה יכול לגרום לך להפסיק את העבודה הזו? _____

איפה עבדת לפני כן, ולכמה זמן? (יש לבדוק עד שנתיים אחורה, גם אם האדם אינו עובד כעת)

מקום עבודה: _____ משך: _____ סיבת העזיבה: _____

מקום עבודה: _____ משך: _____ סיבת העזיבה: _____

מקום עבודה: _____ משך: _____ סיבת העזיבה: _____

מקום עבודה: _____ תפקיד: _____ סיבת העזיבה: _____

שכר חודשי ממוצע (מעבודה נוכחית בלבד):

עד 500 ש"ח 500-1,000 ש"ח 1,000-2,500 ש"ח 2,500-5,000 ש"ח

5,000-7,500 ש"ח מעל 7,500 ש"ח

אם המועמד/ת לא עובד/ת בשלב הריאיון

האם בכוונתך לעבוד במהלך השנה הקרובה? כן לא

האם חשבת על כיוון מקצועי, סוג של תפקיד או מקום עבודה שיתאים לך?

_____

האם עשית פעולות לחיפוש עבודה בשלושת החודשים האחרונים?

פרטי (אילו פעולות ותוצאותיהן)

_____

מה את/ה מתכוונת לעשות כדי להתקדם בנושא זה?

_____

תמיכה חברתית

הסבר למועמד/ת: המעבר למגורים עצמאיים הוא שינוי רציני בחיים. האם יש אנשים שאת/ה סומכת/ת עליהם שיעזרו לך ויתמכו בך כשתצטרך/י? (חברים/ משפחה/ איש טיפול/ מכרים).

עזרה יכולה להיות מעשית: למשל, לעזור לך לבחור ריהוט לדירה, ללמד אותך לבשל, לטפל בך כשאתה חולה.

עזרה יכולה להיות רגשית: למשל, להתקשר אליך כדי לשאול מה נשמע, להקשיב ולייעץ לך כשאתה מתלבט או מרגיש עצוב או מתוח.

נסה/י לחשוב על אנשים שאת/ה סומכ/ת עליהם, רשום/רשמי מי הם עבורך ובמה הם יכולים לסייע לך:

- _____ (1)
- _____ (2)
- _____ (3)
- _____ (4)

על מי את/ה סומכ/ת במיוחד?

_____

כיצד האדם הזה סייע לך בעבר? נסה לתת דוגמה:

_____

כיצד הוא יכול לדעתך לסייע לך בתהליך הזה?

_____

מי מהאנשים שנמצאים בסביבה שלך עלול להפריע לך לעשות את המעבר למגורים עצמאיים?

_____

מה יכול לעזור לך להתגבר או להתמודד עם האדם הזה טוב יותר?

_____

האם המשפחה הקרובה יודעת על הרצון שלך לעבור למגורים עצמאיים? כן/לא

האם לדעתך תקבל/י תמיכה לשינוי הזה מהמשפחה הקרובה? כן/לא

פרט _____

גורמי ליווי/אנשי טיפול

האם יש אנשי טיפול שמלווים אותך? (פסיכולוג, פסיכיאטר, מטפל רגשי)

_____

מה עמדתם בנוגע להצטרפותך לתוכנית? _____

האם ניתן לקבל מהם חוות דעת בנושא? _____

סיכום חלק 3: מקורות תמיכה כלכליים וחברתיים

התרשמות מיכולת המועמד לממן את המהלך בשנה וחצי הקרובות

טובה מאוד טובה סבירה מצומצמת מצומצמת מאוד

פירוט ההתרשמות, כולל היבטים שיצטרכו להילקח בחשבון אם יכנס לתוכנית:

התרשמות מהתמיכה החברתית והמשפחתית

טובה מאוד טובה סבירה מצומצמת מצומצמת מאוד

פירוט:

סיכום כללי והמלצות

לאור ההתרשמות משלושת ממדי הערכה ציין את מידת ההתאמת לתוכנית 'דיוור נתמך' לאדם

טובה מאוד טובה סבירה מצומצמת מצומצמת מאוד

פירוט והמלצות להמשך:

אם המועמד/ת מתאימ/ה יש לתאם ועדת התאמה.

"הצדק היחידה להתאוצז עם שינוי היא
לצלו אתוכו, לנוס אתו, ולחצול לריקוז"

אלן ווטס

ברוך הבא/ברוכה הבאה

לתוכנית "דיוור נתמך"

תאריך: _____

הסכם הצטרפות לתוכנית

פרטי המשתתף/ת בתוכנית:	
שם המשתתף/ת: _____	מין: ז / נ
תאריך לידה: _____	כתובת: _____
דואר אלקטרוני: _____	טלפון: _____
ת.ז.: _____	קופת חולים: _____
פרטים של איש קשר/אפוטרופוס:	
שם: _____	כתובת: _____
סוג קרבה: _____	טלפון: _____
פרטים של עו"ס ברווחה:	
שם העו"ס: _____	טלפון: _____
שם המחלקה לשירותים חברתיים: _____	_____

השתתפות בתוכנית

1. תהליך ההשתתפות בתוכנית כולל עבודה משותפת עם מתאמת הטיפול ומדריכה כדי לכתוב תוכנית אישית ולממש אותה לטובת קידום המטרה של מגורים עצמאיים בקהילה.
2. היקף השירות של התוכנית האישית והתמיכה ייקבעו בהתאם למצבו, לצרכיו, להתקדמותו ולשיתוף הפעולה של האדם.
3. התוכנית עובדת בשיתוף המחלקה לשירותים חברתיים בעיר המגורים.

5. הצטרפות לתוכנית מחייבת חתימה של המשתתף על הסכמה לויתור סודיות (להלן), לצורך העברת וקבלת מידע אודותיו בין הארגון המפעיל לבין כלל הגורמים המעורבים בתוכנית האישית של המשתתף.
6. עלות ההשתתפות בתוכנית: _____ ₪ בחודש

סל שירותים נוסף בתוכנית

- במסגרת התוכנית האדם זכאי לחיבור למוקד מצוקה, לשירות של תיקונים קלים בבית ולפעילות פנאי שמארגן הארגון המפעיל אחת לחודש.
1. שירותי מוקד מצוקה ושירותים רפואיים בבית: חבר התוכנית יקבל את השירותים הרפואיים בקהילה בהתאם לסל השירותים הקיים בקופת החולים שבה הוא מבוטח. לכל חבר יש חיבור למוקד מצוקה אשר נותן מענה אנושי 24 שעות ביממה. שירותי המוקד כוללים: הזמנת שירותים רפואיים לבית הלקוח (בהשתתפות עצמית סמלית), הזנקת גורמי סיוע: משטרה, מכבי אש, מגן דוד אדום; איתור ועדכון בני משפחה ואנשי קשר של החבר. חיבור למוקד המצוקה ייעשה באמצעות מערכת מצוקה המותקנת בביתו של החבר או באמצעות חיוג ישיר מהטלפון הנייד.
  2. מטפל אישי: צוות התכנית יסייע בתיווך ובקשר עם המטפל האישי לפי הצרכים שיעלו. כמו כן, יינתן סיוע מטעם צוות התוכנית (עד שעתיים) בעת חירום אישי, שבו באופן פתאומי המטפל האישי הקבוע אינו נמצא. השירות ניתן ללא תשלום נוסף. מעבר לשעתיים בחודש השירות ימומן על ידי חבר התוכנית.
  3. חילוץ במקרה של בעיה בכיסא הגלגלים או הרמה מנפילה: כאשר יש תקלה טכנית בכיסא הגלגלים והחבר אינו יכול להגיע ליעדו או במקרה של צורך בהרמה מנפילה יינתנו ייעוץ, סיוע וחילוץ במידת הצורך.

הפסקת ההשתתפות בתוכנית

- אנו מקווים שלאחר תקופה משמעותית בליווי בתוכנית, תחוש/י ביטחון כדי לסיים את השתתפותך בתוכנית. במצב כזה, אנו נהיה שם כדי לעזור לך לחשוב מי יהיו גורמי התמיכה שלך בהמשך הדרך.
  - הינך רשאי/ית להפסיק את חברותך בתוכנית, מכל סיבה שהיא ולפי שיקול דעתך. עליך להודיע על כך למתאמת/ת הטיפול של התוכנית.
  - בסמכות ועדת ההפעלה להחליט על סיום השתתפותך בתוכנית במקרה שאתה מנתק קשר עם צוות התוכנית או שצרכיך אינם תואמים את מטרות התוכנית.
  - במקרה של הפסקת החברות בתוכנית, תסתיים הזכויות לשירותי מוקד המצוקה.
- מרכיבי התוכנית ודרישותיה, המופיעים במסמך זה, מקובלים עלי ואני מעוניינת/ת להצטרף לתוכנית.

על החתום (שם המשתתפת/ת): _____

חתימת האפוטרופוס (אם יש): _____

שם מתאמת/ת הטיפול (נציג הארגון המפעיל): _____

שם הארגון המפעיל: _____

חתימה: _____

שם המסמך	מצורף כן/לא	הערות
1. צילום תעודת זהות	כן / לא	
2. פרוטוקול נכות מהביטוח לאומי	כן / לא	
3. דוח סוציאלי מעודכן	כן / לא	
4. דוח רופא משפחה (כולל אבחנות וטיפול תרופתי) מעודכן	כן / לא	
5. דוח רופא פסיכיאטרי (כולל אבחנות וטיפול תרופתי) מעודכן	כן / לא	
6. טופס אפוטרופוס	כן / לא	
7. טופס ויתור סודיות	כן / לא	

בהצלחה!

אנחנו איתך

טופס היערכות לשעת חירום: תוכנית 'דיור נתמך'

שם החבר/ה בתוכנית: _____

ת.ז.: _____

סוג המגבלה: _____

סוג הניידות: עצמאי / כיסא גלגלים / עזרי ניידות

מגורים: הורים / עצמאי / עצמאי בשותפות חבר בתוכנית / עצמאי בשותפות

כתובת מגורים: _____

בניין/בית פרטי; מדרגות/מעלית

מס' טלפון: _____

האם יש לחצן חירום? _____

מס' טלפון של בני משפחה / אפוטרופוס / קרובים (ציין את השם והקרבה):

_____ (1)

_____ (2)

_____ (3)

עו"ס במחלקה לשירותים חברתיים: שם: _____ טלפון: _____

טלפון של הכוננות בעיר: _____

קופ"ח: _____

רופא מטפל: _____ טלפון: _____

האם נוטלת/תרופות קבועות לא / כן – פרט: _____

_____

מטפל אישי, אין / יש: שם: _____ מס' טלפון: _____

מהו סוג המיגון העומד לרשות החבר בשעת חירום?

- מרחב מוגן דירתי
- מרחב מוגן קומתי
- מקלט בבניין
- מקלט סמוך

תוך כמה זמן יכול/ה להגיע למרחב המוגן?

- עד חצי דקה
- עד 2 דקות
- עד 5 דקות
- זמן אחר, פרט: _____

אם המרחב לא נגיש, פרט מדוע: _____

מה הגדרת פיקוד העורף לזמן הגעה למרחב המוגן? _____

הערות נוספות: _____

_____

_____

שאלון "יציאה לדרך": 'דיור נתמך'

שם המשתתפת/ה החדש/ה: _____

שם מתאמת הטיפול: _____ תאריך: _____

ברוכה הבאה לתוכנית 'דיור נתמך' ובהצלחה!

שלב ההיכרות

עד עכשיו הקשר בינינו עסק בבירור להתאמה של התוכנית לציפיות שלך, עכשיו יש לנו הזדמנות להיכרות שלך מזווית אחרת.

אשמח שתספרי לי על עצמך (תחביבים, איך אנשים אחרים היו מתארים אותך, דברים שאתה טוב בהם וכו').

סיכום כללי, כולל היבטים שיש לקחת בחשבון בבניית התוכנית האישית

סדר יום

נותן תמונת מצב של החיים בהווה ויכול למקד לתחומי התערבות עתידיים.

אשמח שתספרי לי איך בדרך כלל נראה היום שלך?

שאלות מנחות: איך נראה היום שלך אתמול? מתי את/ה קמ/ה? מי מעיר אותך? מה את/ה עושה במשך היום?

איך את/ה מגיע/ה למקום העבודה? מה את/ה עושה בשעות אחה"צ והערב? מה התחביבים שלך? האם

נפגש/ת עם חברים? מתי הולכת/ת לישון? האם את/ה מרוצה מסדר היום שלך?

האם יש משהו בסדר היום שלך שהיית רוצה לשנות?

סיכום כללי, כולל היבטים שיש לקחת בחשבון בבניית התוכנית האישית

משפחה

אשמח שתספרי לי על המשפחה שלך

(כולל קשרים, מחלות מיוחדות, משפחה מורחבת אם היא משמעותית).

סיכום כללי, כולל היבטים שיש לקחת בחשבון בבניית התוכנית האישית

ציפיות והעדפות לגבי מגורים עתידיים

מניסיון בתוכנית יש מספר דברים שיש לקחת בחשבון:

- 1) מציאת שותפים היא משימה מאתגרת ויכולה לערוך זמן רב (ואולי להיכשל). כמו כן, בשותפות יש מחויבות של כלל השותפים להצלחת השותפות.
- 2) אם יש דירה שרשומה על שם האדם, אין לו זכויות לסיוע בשכר דירה.
- 3) אם האדם מעוניין להתגורר קרוב להוריו, כדאי לנסות להבין מה הציפייה שלו מהקרבה להורים.

(שאלות מכוונות)

- האם את/ה רוצה לגור לבד או עם שותפים? עם אילו שותפים?
- באיזו עיר היית רוצה לגור?
- האם חשוב לך לגור קרוב למשפחה שלך?
- האם יש דירה שרשומה על שמך?
- האם צריך הנגשה מיוחדת לבית החדש? מהן ההנגשות?
- מה הציפיות מהדירה?
- איך את/ה מדמינת את סלון הדירה? איזו תמונה תבחרי/ לתלות על הקיר?
- איך את/ה מדמינת את השבת הראשונה שלך בדירה החדשה?

סיכום כללי, כולל היבטים שיש לקחת בחשבון בבניית התוכנית האישית

מטפל אישי

ידע בנושא מטפל אישי:

- 1) צוות התוכנית מסייע לאדם בניהול הקשר עם העובד הזר.
- 2) באחריות האדם ומשפחתו לטפל בחוזה אל מול חברת כוח האדם.
- 3) למטפל אישי יש זכות ליום חופש פעם בשבוע. בהחלטה משותפת ניתן להמיר זאת לתשלום נוסף. עם זאת, רצוי שמדי פעם המטפל ייקח יום חופש לטובת צבירת כוחות מחודשים.
- 4) קיים פער בין עלות המטפל (הכולל עלות מחיה של המטפל וזכויותיו) לקצבת השר"מ שניתנת על ידי המוסד לביטוח לאומי. יש לחשוב עם האדם כיצד ניתן לגשר על הפער.

(שאלות מכוונות)

- האם יש לך מטפל אישי? האם את/ה מרגישה צורך במטפל אישי? מדוע?
- אם יש לך מטפל, כמה זמן הוא עובד אצלך?
- האם היו לך עוד מטפלים בעבר? ספרי לי עליהם.
- מי עזר לך למצוא את המטפל הנוכחי?
- האם מישוהו עוזר לך בתשלומים למטפל?
- האם המטפלת/ יוצאת לימי חופש? איך את/ה מסתדרת כשהוא בחופש?
- האם יש לך קושי אתו?

סיכום כללי, כולל היבטים שיש לקחת בחשבון בבניית התוכנית האישית

מצב בריאותי

בואנו לשוחח עם האדם על הנושא הבריאותי יש לקחת בחשבון:

- 1) מעקב רפואי ומעקב פסיכיאטרי.
- 2) רמת עצמאות בקביעת תורים למעקבים ובחידוש מרשמים.
- 3) רמת עצמאות בלקיחת תרופות.

יש משהו שחשוב שנדע לגבי המצב הבריאותי שלך? (תרופות, מרשמים, מעקבים).

סיכום כללי, כולל היבטים שיש לקחת בחשבון בבניית התוכנית האישית

התמודדות עם שינויים

(בחינת אינדיקציה להתנהגויות חריגות שיש לקחת בחשבון. מומלץ לבדוק עם העו"ס במחלקה לשירותים חברתיים בנוגע לעבר).

המטרה של התכנית היא לעזור לך לחולל שינויים בתחומים מסוימים בחיים.

האם את/ה יכול להיזכר בשינויים שעשית בעבר? האם תוכל/י לספר לי על השינוי? איך הרגשת כשעשית שינוי?

האם היה קשה? מה נתן לך כוח להתמודד? מי האנשים שעזרו לך? מה עוד יכול לעזור לך?

מה את/ה עושה כשאת/ה בלחץ? מה עוזר לך להירגע?

סיכום כללי, כולל היבטים שיש לקחת בחשבון בבניית התוכנית האישית

אנחנו מגיעים לסוף המפגש, ואני רוצה לשאול אותך כמה שאלות לסיום

כשאת/ה חושבת/ת על העתיד (הקרוב והרחוק) מה התקוות שלך?

מה החששות שלך?

האם יש לך חלום שהיית רוצה להגשים?

האם יש משהו שלא דיברנו עליו ואת/ה רוצה להגיד לי? האם יש משהו נוסף שאת/ה רוצה לספר לי על עצמך?

סיכום הנקודות שיש לשים-לב אליהן בבניית התוכנית האישית

- _____ (1)
- _____ (2)
- _____ (3)
- _____ (4)
- _____ (5)
- _____ (6)

יש לתת הסבר קצר על מה צפוי בפגישה הבאה

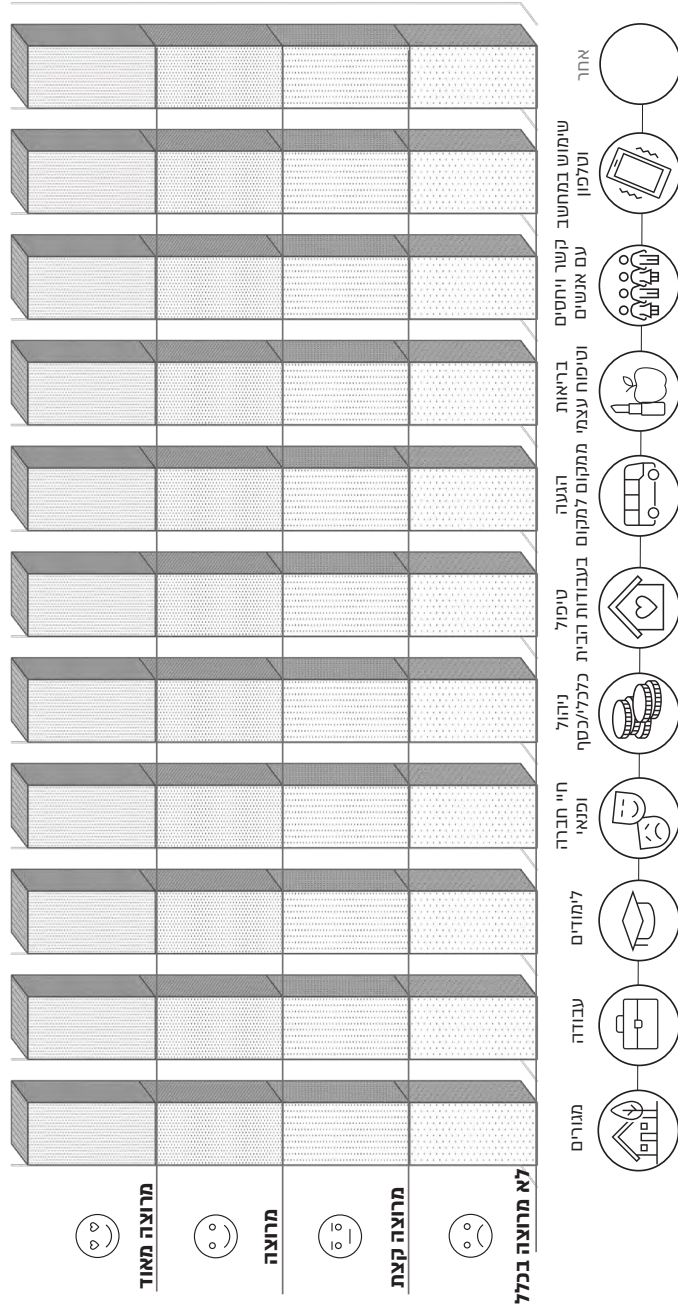
בפגישה הבאה נתחיל לבנות את התוכנית האישית שלך. נסתכל על תחומים שונים בחיים ואת/ה תבחר/י באילו תחומים תרצה/י להתמקד במסגרת התוכנית.

גרף הרווחה האישית

עד כמה את/ה מרוצה מכל אחד מהתחומים הללו

פיתוח הפלג אילת אונגר

פירוט הגדרות התחומים בגרף הרווחה האישית וסיכום השיחה בהקשר לגרף

◆ מגורים

הגדרה: חיפוש ומציאת מקום מגורים בהתאם להעדפות האדם וכן שיפור המגורים הנוכחיים.

◆ עבודה

הגדרה:

ברמת התהליך: היכולת להשיג עבודה, לשמור עליה ולסיים אותה, כולל בחירת מקצוע, עמידה בדרישות ההכשרה, חיפוש וקבלה למקום עבודה, שמירה על מקום העבודה והתפתחות מקצועית לאורך הזמן.

ברמת הביצוע התעסוקתי: היכולת לקחת חלק פעיל ומעורב בכל הקשור לביצוע משימות ומחויבויות במסגרת התפקיד במקום העבודה (משרה מלאה/חלקית/עצמאי).

◆ לימודים

הגדרה: היכולת לקחת חלק פעיל ומעורב בכל הקשור לביצוע משימות ופעילויות במסגרת החובות והזכויות של תלמיד בבית ספר/סטודנט במסגרת לימודים על-תיכונית/אקדמית.

◆ חיי חברה ופנאי (פנאי, השתתפות בחברה ומימוש זכויות)

הגדרה: **פנאי וחברה**: מעורבות והשתתפות בלתי פורמלית בכל צורה שהיא של פעילויות משחק, יצירה ונופש לבד או עם אחרים.

מימוש זכויות ואוטונומיה: מעורבות בכל ההיבטים של חיים כאזרח וכחבר בקהילה, כולל מימוש זכויות אדם, כמו הזכות להכונה עצמית ולאוטונומיה.

◆ ניהול כלכלי/כסף (ביטחון והתנהלות כלכלית)

הגדרה: היכולת לבצע את כל המשימות הנדרשות כדי לספק את צורכי המחיה ולבסס ביטחון כלכלי בהווה ובעתיד באמצעות כסף או שווה כסף.

◆ טיפול בעבודות הבית (ניהול משק בית)

הגדרה: היכולת לבצע את כל המשימות הנדרשות לניהול, לאחזקה ולניקיון הבית (כולל בישול) וטיפול באחרים המתגוררים בו.

◆ הגעה ממקום למקום (תנועה וניידות)

הגדרה: היכולת להניע את הגוף (תנועה) ולנוע ממקום למקום על פי הצורך (ניידות), לרבות שימוש באמצעי ניידות ותחבורה (והיכולת להגיע ממקום למקום מחוץ לבית).

◆ בריאות וטיפוח עצמי

הגדרה: היכולת לדאוג ולטפל בצורכי הגוף (אכילה, שתייה, שירותים, רחצה, לבוש), תוך ביצוע פעולות לשמירה על היגיינה אישית ובריאות.

◆ קשר ויחסים עם אנשים (מיומנויות תקשורת ויחסים בין-אישיים)

הגדרה: היכולת ליזום, להגיב, לייצר, לפתח ולנהל סוגים שונים של אינטראקציות וקשרים (עם זרים, חברים, משפחה ובני זוג) בהתאם לסיטואציה ולנורמות החברתיות.

◆ שימוש במחשב ובטלפון (אוריינות דיגיטלית)

הגדרה: היכולת להתנהל בעילות בסביבה דיגיטלית (מחשב, אינטרנט, רשתות חברתיות) לצורך ביצוע משימות בשגרת החיים.

נקודות נוספות שעלו בשיח

---

* שאלון העמקה בגרף הרווחה האישית בהתאמה לסיווג ה-ICF *

(השאלון נכתב בלשון זכר אך פונה לכל המינים)

1. תחום: מגורים

(מתוך: מגורים וניהול משק בית בסיווג ICF)

הגדרה: חיפוש ומציאת מקום מגורים בהתאם להעדפות האדם וכן שיפור המגורים הנוכחיים.

כולל

- ניסיון במגורים עצמאיים בעבר.
- מוטיבציה לארגון ולסידור מקום מגורים חדש.
- העדפות למגורים בעתיד.

(מבחינת ליווי התוכנית, חלק זה כולל מיצוי זכויות לסיוע בשכר דירה).

שאלות לדוגמה

- האם גרת בעבר מחוץ לבית ההורים? לבד? עם שותפים?
- תאר חוויות חיוביות/שליליות שהיו לך בהקשר זה? מה מצא חן בעיניך ומה פחות?
- מה למדת על עצמך בהקשר זה, מה יכול לסייע/להכשיל את המהלך?
- באיזו עיר היית רוצה לגור? האם יש שכונה מסוימת? האם חשוב לך לגור קרוב למשפחה שלך?
- האם ניסית בעבר לחפש דירה בכוחות עצמך? האם תרצה עזרה בחיפוש הדירה?
- כמה כסף עומד לרשותך לטובת שכירות?
- האם אתה רוצה לגור לבד או עם שותפים? עם מי?
- האם יש דירה שרשומה על שמך?
- האם צריך הנגשה מיוחדת לבית החדש? מהן ההנגשות?
- מהן הציפיות שלך מהדירה? האם יש לך העדפות מיוחדות לגביה?
- האם יש בעיות בדירה הנוכחית? במצב הדירה? ביחסים עם השכנים או עם בעל הבית?
- מה אתה אוהב בדירה הנוכחית ומה לא?
- איך אתה מדמיין את סלון הדירה? איזו תמונה תבחר לתלות על הקיר?
- איך אתה מדמיין את השבת הראשונה שלך בדירה החדשה?

סיכום המצב הנוכחי ומה היה רוצה ללמוד בתחום**

---

* הכלי נערך ונכתב על ידי די"ר מינה רז

** (שימו-לב שכאשר סעיף זה נכנס לתוכנית האישית, יש לסייע במיצוי זכויות לסיוע בשכר דירה).

2. תחום: טיפול בעבודות הבית

(מתוך: מגורים וניהול משק בית בסיווג ICF)

הגדרה: היכולת לבצע את כל המשימות הנדרשות לניהול, לאחזקה ולניקיון הבית (כולל בישול) וטיפול באחרים המתגוררים בו.

הנגשה: הבית שלנו הוא מקום חשוב. אני אשאל אותך עכשיו שאלות על הבית שלך ואיך אתה מסתדר עם דברים שצריך לעשות בבית. למשל, לקנות אוכל, לבשל ולנקות.

כולל

- קניות ורכישה של מזון ומוצרים מתכלים.
- קניית ציוד אישי וציוד לבית (ביגוד, מכשירי חשמל, ריהוט).
- הכנת שתייה וארוחה קלה (קפה/תה/ סלט/כריך).
- בישול ארוחה חמה (למשל, פסטה, אורז).
- ניקיון הבית: ריקון זבל, שטיפת כלים, רצפות, כביסה, החלפת מצעים.
- שמירה על בטיחות בעת בשימוש במכשירים, בכלים ובציוד ביתי.
- תחזוקת הבית: טיפול בתקלות (פקק קופץ, סתימה, נורה שנשרפה, בעיה בכבלים).
- סיוע וטיפול באחרים המתגוררים בבית/מסגרת דיור (בני משפחה, דיירים אחרים, בעלי חיים, צמחייה).

שאלות לדוגמה

- עם מי אתה מתגורר כיום? איך אתם מסתדרים? האם יש חלוקת תפקידים ביניכם בטיפול בבית?
- כיצד הבית/החדר שלך נראה? נסה לתאר לי מה יש בו.
- מה אתה אוהב במקום המגורים שלך? מה אתה לא אוהב ומה מפריע לך במקום המגורים שלך היום?
- מה היית משנה במקום המגורים שלך היום כדי להרגיש בו יותר טוב ונוח?
- האם אתה מסוגל לדאוג לבית/חדר שלך שיהיה נקי ומסודר? מה אתה עושה כדי שזה יקרה?
- האם אתה מכין לעצמך שתייה ואוכל? מה אתה מכין בדרך כלל? אילו דברים נוספים אתה יודע להכין/לבשל?
- האם אתה עושה קניות לבד? מה אתה בדרך כלל קונה לבדך? האם יש דברים שקשה לך לקנות לבד? מה למשל? מי בדרך כלל מחליט מה צריך לקנות?
- אילו מטלות אתה עושה בבית באופן קבוע? האם יש מטלות בבית שאתה לא אוהב ו/או מתקשה לעשות? מה קורה עם אותן משימות שאתה לא עושה?
- איך אתה מתמודד עם תקלות בבית, למשל, כשיש הפסקת חשמל, כשהדוד לא עובד או כשנשרפת מנורה?
- האם יש עוד אנשים/חיות שגרים יחד איתך? האם אתה דואג להם או עוזר להם כשצריך? במה למשל?

סיכום המצב הנוכחי ומה היה רוצה ללמוד בתחום

---

3. ניהול כלכלי/כסף

(מתוך: ביטחון והתנהלות כלכלית בסיווג ICF)

הגדרה: היכולת לבצע את כל המשימות הנדרשות כדי לספק את צורכי המחיה ולבסס ביטחון כלכלי בהווה ובעתיד באמצעות כסף או שווה כסף.

הנגשה: בחיים שלנו כמעט כל דבר עולה כסף. אני אשאל אותך עכשיו שאלות על דברים שאתה עושה עם הכסף שלך, ומה אתה עושה כדי שיהיה לך מספיק כסף לדברים חשובים.

כולל

- התמצאות בסכומי כסף קטנים/גדולים.
- מעורבות ושליטה על מקורות ההכנסה.
- מעורבות ושליטה על ההוצאות.
- תכנון כלכלי לטווח ארוך (חיסכון לתוכניות עתידיות).

שאלות לדוגמה

- האם יש לך מקורות הכנסה קבועים? מה הם? האם אתה מצליח להסתדר עם הסכום החודשי לצרכים היום-יומיים שלך? האם יש דברים חשובים שאתה צריך ולא יכול לרכוש?
- האם יש לך חשבון בנק על שמך? מי מנהל אותו? האם אתה מצליח לנהל באופן עצמאי את הכסף שלך? מה אתה עושה לשם כך? יש אנשים שעוזרים לך לנהל את הכסף/תקציב שלך? איך הם עוזרים לך? האם אתה סומך עליהם?
- על מה אתה מוציא את הכסף שלך? האם אתה משלם חשבוניות באופן קבוע? על מה? איך אתה משלם? למשל, איך אתה משלם את חשבון הטלפון האישי?
- האם יש לך ארנק? האם אתה מכיר ויודע איך משלמים במזומן/צ'ק/כרטיס אשראי כשצריך? איך אתה מסתדר עם חישוב עודף?

סיכום המצב הנוכחי ומה היה רוצה ללמוד בתחום

---

4. תחום: שימוש במחשב וטלפון (אוריינות דיגיטלית)

(מתוך: למידה וביצוע משימות בסיווג ICF)

הגדרה: היכולת להתנהל ביעילות בסביבה דיגיטלית (מחשב, אינטרנט, רשתות חברתיות) לצורך ביצוע משימות בשגרת החיים.

הנגשה: המחשב והטלפון הנייד עוזרים לנו להסתדר בחיים. אני אשאל אותך עכשיו שאלות על דברים שאתה יודע לעשות עם מחשב ועם טלפון נייד.

כולל

- היכרות עם אפליקציות רלוונטיות לביצוע משימות בחיי היום-יום ושימוש בהן בהתאם לצורך (שעון מעורר, מצלמה, יומן, תזכורות, הוספת אנשי קשר, שליחת הודעות בכתב/קוליות, מחשבון, תחבורה ציבורית, ועוד).
- נכונות ללמוד ולהשתמש באפליקציות חדשות או בהתאמות טכנולוגיות לצורך שיפור הנגישות ו/או ביצוע משימות ביום-יום.
- מעורבות מושכלת ברשתות חברתיות.
- היכרות ושימוש באינטרנט לצורכי ביצוע משימות בחיי היום-יום (תיבת דואר, שליחת מיילים, חיפוש מידע).
- היכרות ושימוש בתוכנות בסיסיות במחשב לצורך ביצוע משימות בחיי היום-יום (למשל, כתיבת מכתב בוורד).
- שימוש ברשת תוך שמירה על מוגנות ופרטיות.

שאלות לדוגמה

- האם יש לך מחשב/טלפון נייד? מתי אתה משתמש במחשב ומתי בטלפון?
- האם יש עוד דברים שאתה עושה עם הטלפון/מחשב? האם אתה משתמש בווטסאפ?
- האם אתה יודע איך לחפש כתובת/טלפון/שעות קבלה של מרפאה?
- האם השתתפת בשיחות מרחוק? (זום וכד'). האם אתה יכול לספר לי איך התחברת?
- האם אתה פעיל ברשתות חברתיות? באיזה תוכן אתה אוהב לשתף?
- מוגנות: איך אתה שומר על עצמך ברשת (שמירה על פרטיות, חשיפה לתכנים פוגעניים, ניצול)?
- האם יש לך מייל? למי כתבת לאחרונה?
- האם אתה משתמש באפליקציות של קופת חולים לקביעת תורים/לחידוש מרשמים?
- האם אתה משתמש באפליקציות לניהול העניינים שלך (למשל, בנק, תחבורה ציבורית)?

סיכום המצב הנוכחי ומה היה רוצה ללמוד בתחום

---

5. תחום: קשר ויחסים עם אנשים

(מתוך: מיומנויות תקשורת ויחסים בין-אישיים בסיווג ICF)

הגדרה: היכולת ליזום, להגיב, לייצר, לפתח ולנהל סוגים שונים של אינטראקציות וקשרים (עם זרים, חברים, משפחה ובני זוג) בהתאם לסיטואציה ולנורמות החברתיות.

הנגשה: בחיים שלנו אנחנו צריכים לדבר ולהסתדר עם כל מיני אנשים. למשל, אנשים מהמשפחה שלנו, חברים, אנשים שעובדים איתנו, מדריכים ואנשי מקצוע. **אני אשאל אותך עכשיו שאלות על דברים שאתה עושה כדי להסתדר עם אנשים בחיים שלך.**

מיומנויות תקשורת

כולל

- העברה וקבלה (הבנה) של מסר מילולי ובלתי מילולי.
- יוזמה לשיחה, ניהול שיחה, סיום שיחה.

שאלות לדוגמה

- האם אתה מצליח להסביר את עצמך לאחרים באופן שהם מבינים אותך?
- האם אתה מצליח להבין מה אנשים אחרים אומרים או מסבירים לך?

יחסים בין-אישיים

כולל

- מאפייני היחסים והאינטראקציות עם בני זוג, בני משפחה (הורים/אחים) חברים זרים ואנשי צוות במידה ומקבל שירותי רווחה כלשהם.
- היכולת ליזום, להגיב, לשמור ו/או לסיים את הקשר או את האינטראקציה תוך כדי ויסות רגשי ושמירה על מרחק פיזי התואם את סוג האינטראקציה.
- היכולת להתייחס לאחרים בכבוד, ברגישות ובסבלנות, לסרב, לשים גבול, להודות, להתנצל.
- היכולת לשים גבול לאחר במקרים של פגיעה/ניצול.

שאלות לדוגמה

- איך אתה מסתדר/מתאר את הקשר/יחסים שלך עם:
- **בני משפחה (הורים/אחים), בן/ת זוג, חברים, אנשי טיפול/מדריכים, שכנים, שותפים לדירה/חדר, זרים.**
- האם אתה משתף אותם בחוויות שעוברות עליך? האם אתה נעזר בהם כדי לפתור בעיות, לקבל החלטות חשובות? האם אתם עושים דברים ביחד? האם אתה מרוצה מהקשר שיש לך איתם?
- האם יש לך חברים? מה זה בשבילך חבר? כיצד אתה שומר על קשר איתם? האם אתם נפגשים? מדברים בטלפון? באיזו תדירות? מה אתם אוהבים לעשות ביחד? איך אתה מסתדר איתם כשנפגשים? האם אתה משתף אותם במה שאתה מרגיש או חושב?

- לפעמים אנשים לא מסתדרים. למשל, אתה או מישהו אחר כועס או נעלב. מה אתה עושה כשאתה כועס על מישהו? איך אתה מתמודד או מגיב כשמישהו אחר כועס או נעלב ממך?
- איך אתה מסתדר עם אנשי הצוות במסגרת? האם אתה פונה אליהם לעזרה כשצריך? משתף בחוויות ובבעיות?
- האם אתה מצליח לפנות לזרים כשאתה צריך? למשל, לשאול איפה נמצא משהו בסופר או איך להגיע לרחוב מסוים?

סיכום המצב הנוכחי ומה היה רוצה ללמוד בתחום

---

6. תחום: בריאות וטיפול עצמי

(מתוך טיפול בעצמי בסיווג ICF)

הגדרה: היכולת לדאוג ולטפל בצורכי הגוף (אכילה, שתייה, שירותים, רחצה, לבוש) תוך ביצוע פעולות לשמירה על היגיינה אישית ובריאות.

הנגשה: כדי להיות בריאים אנחנו צריכים לדעת לטפל בעצמנו. אני אשאל אותך עכשיו שאלות על דברים שאתה עושה כדי לדאוג לעצמך וכדי לשמור על הבריאות שלך.

כולל

- עצמאות הטיפול אישי: אכילה, שתייה, נוחיות בבית ומחוצה לה.
  - יכולת לשמור על טיפוח וניקיון אישיים (מקלחת, צחצוח שיניים, גילוח, היגיינה וטיפול אישי).
  - מעקב רפואי וטיפול תרופתי.
  - ניהול אורח חיים התומך בבריאות: תזונה מאוזנת, פעילות גופנית.
- *הערה: יש לבחור שאלות רלוונטיות ולשאל אותן ברגישות.

שאלות לדוגמה

- האם אתה יכול להישאר לבד בבית? לכמה ימים? מה תוכל לעשות לבד? מה יכול להיות קשה עבורך במצב כזה?
- האם מישהו עוזר לך לאכול, להתלבש, להתרחץ/להתגלח/להשתמש בשירותים בבית או מחוץ לבית?
- במה הוא עוזר ואיך הוא עוזר לך?
- האם אתה לוקח תרופות? יש מישהו שעוזר לך בעניין התרופות? (נטילה/חידוש מרשמים). האם אתה מקפיד לקחת את התרופות שלך לפי הוראות הרופא?
- האם אתה יודע כיצד לטפל בעצמך או למי עליך לפנות כשאתה חש ברע/מרגיש לא טוב?
- האם אתה יודע לקבוע לעצמך תור לרופא (כשמרגיש לא טוב, למעקב)?
- מה אתה עושה כדי לשמור על הבריאות שלך?
- האם אתה אוכל בריא? שומר על כושר גופני?

סיכום המצב הנוכחי ומה היה רוצה ללמוד בתחום

---

7. תחום: הגעה ממקום למקום (תנועה וניידות)

הגדרה: היכולת להניע את הגוף (תנועה) ולנוע ממקום למקום על פי הצורך (ניידות), לרבות שימוש באמצעי ניידות ותחבורה.

הנגשה: אנחנו צריכים להזיז את הגוף שלנו כדי לעשות דברים. למשל, להתכופף כדי להרים משהו שנפל, ללכת ברגל או לנסוע באוטובוס לפגישה. אני אשאל אותך עכשיו שאלות על הפעולות שאתה יכול/ה לעשות עם הגוף שלך, ואיך אתה מגיע ממקום למקום.

כולל

- מוטוריקה גסה ועדינה.
- הליכה/התניידות במרחב הבית, כולל שימוש בעזרים כמו הליכון או כיסא גלגלים.
- הליכה/התניידות בסביבת המגורים, כולל שימוש בעזרים כמו הליכון או כיסא גלגלים.
- שימוש באמצעי תחבורה (אוטובוס, מונית, רכבת, רכב).
- יכולת לשמור על ביטחון ובטיחות תוך כדי תנועה והתניידות.

שאלות לדוגמה

תנועה

- איך אתה מסתדר במשימות שדורשות עבודה עדינה ומדויקת עם כפות הידיים? כמו לסגור כפתור, להרים חלק קטן שנפל, להקליד בטלפון ובמחשב?
- איך אתה מסתדר עם הרמה של דברים קצת כבדים, כמו כיסא או סל קניות?
- איך אתה מסתדר עם עמידה לאורך זמן במקום (למשל לעמוד כשאתה מבשל במטבח או לעמוד בתור כשאין כיסא)?
- איך אתה מסתדר עם הליכה במשך חצי שעה?
- האם יש משימות בבית שקשה לך לעשות מבחינה פיזית?

ניידות והתמצאות

- האם אתה יודע להגיע לבד לכל מיני מקומות בסביבת המגורים שלך כמו קופת חולים? דואר? סופר?
- איך בדרך כלל אתה מגיע למקומות שאינם במרחק הליכה מביתך? איך אתה מסתדר עם נסיעה באוטובוס כשצריך?
- האם אתה מכיר וזוכר את חוקי התנועה/זהירות בדרכים? אתה יכול לתת לי דוגמה? האם אתה מקפיד על חוקי התנועה/זהירות בדרכים?

סיכום המצב הנוכחי ומה היה רוצה ללמוד בתחום

---

8. תחום חיי חברה ופנאי (פנאי, השתתפות בחברה ומימוש זכויות)

(פנאי והשתתפות בחיי הקהילה על פי סיווג ICF)

הגדרה

פנאי וחברה: מעורבות והשתתפות בלתי פורמלית, בכל צורה שהיא של פעילויות משחק, יצירה ונופש לבד או עם אחרים.

הנגשה: שעות פנאי הן שעות שבהן אנשים לא עובדים ועושים דברים אחרים. למשל, רואים סדרות בטלוויזיה, נפגשים עם חברים או הולכים לים. אני אשאל אותך עכשיו שאלות על דברים שאתה עושה בשעות הפנאי שלך.

כולל

- השתתפות בפעילויות פנאי שונות לבד או עם אחרים.
- השתתפות באירועים/מפגשים משפחתיים.
- השתתפות באירועים חברתיים/קהילתיים.

שאלות לדוגמה

- מה אתה עושה בזמנך הפנוי? אילו פעילויות אתה אוהב במיוחד? האם יש לך אפשרות לעסוק בפעילויות שחשובות לך/שאתה אוהב, כפי שאתה רוצה?
- האם אתה מוזמן למפגשים משפחתיים? האם אתה הולך לסרטים? בתי קפה? קניון? האם אתה יוצא לטיולים בטבע? עם מי בדרך כלל אתה מבלה? האם אתה מזמין אנשים אליך הביתה? מתי בפעם האחרונה יצאת לבלות? ספר לי על כך.
- באילו מעגלים חברתיים אתה משתתף? משפחה, חברים, מקום עבודה, מסגרת לימודים, קבוצות חברתיות, חוגים, קהילות בפייסבוק, מקום מגורים וכן הלאה?
- עם מי אתה נמצא בקשר (חברים, משפחה, שכנים וכו')?
- באיזו מידה קשרים אלו משמעותיים עבורך?

מימוש זכויות ואוטונומיה: מעורבות בכל ההיבטים של חיים כאזרח וכחבר בקהילה, כולל מימוש זכויות אדם כמו הזכות להכונה עצמית ולאוטונומיה.

הנגשה: בחיים, אנשים מקבלים החלטות. למשל, מתי לקום, מה לאכול או ללבוש ומה לעשות בכסף שלהם. אני אשאל אותך עכשיו שאלות על ההחלטות שאתה עושה בחיים שלך.

כולל

- מעורבות והשתתפות בקבלת החלטות לגבי סדר היום האישי.
- מעורבות והשתתפות בקבלת החלטות הנוגעות לחיי האדם בטווח הקצר והארוך.
- יכולת להתריע/לסנגר במקרים של הפרת זכויות.

שאלות לדוגמה

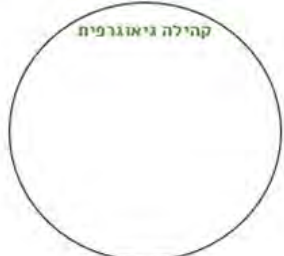
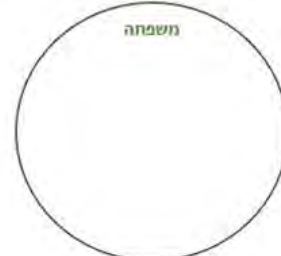

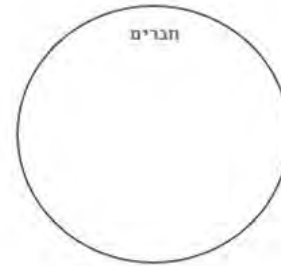
- האם אתה מקבל החלטות בנושאים הקשורים לחיי היום-יום שלך? למשל, מה ללבוש/לאכול/איפה ועם מי לבלות/על מה להוציא את הכסף.
- האם אתה מקבל החלטות לגבי העתיד שלך? למשל, במה לעבוד? איפה ועם מי לגור?
- האם מישו מחליט עבורך מה לעשות בזמן הפנוי? מה קורה כשמציעים לך לעשות משהו בזמן הפנוי שאתה לא אוהב לעשות? למשל, להשתתף בחוג שאתה לא אוהב?
- קרה פעם שמישהו התייחס אליך בחוסר כבוד? למשל צחק על איך שאתה מדבר, או איך שאתה נראה? מה עשית?

היכרות עם תמונת מצב – מיפוי קשרים ומעגלים

דף זה משמש להתבוננות עם האדם על הקשרים השונים שלו והמעגלים סביבו. בכל מעגל האדם יכתוב את גורמי התמיכה / הקשרים שיש לו או היה רוצה לחזק או לחדש.

<p>קהילת מאפיין משותף</p> 	<p>קהילה גיאוגרפית</p> 	<p>משפחה</p>
<p>מעגל אחד</p> <hr style="width: 20%; margin: 0 auto;"/> 	<p>פעילות פנאי</p> 	<p>חברים</p>

13

סיכום המצב הנוכחי ומה היה רוצה ללמוד בתחום

---

9. תחום: עבודה

הגדרה

ברמת התהליך: היכולת להשיג עבודה, לשמור עליה ולסיים אותה. כולל בחירת מקצוע, עמידה בדרישות ההכשרה, חיפוש וקבלה למקום עבודה, שמירה על מקום העבודה והתפתחות מקצועית לאורך הזמן.

ברמת הביצוע התעסוקתי: היכולת לקחת חלק פעיל ומעורב בכל הקשור לביצוע משימות ומחויבויות במסגרת התפקיד במקום העבודה (משרה מלאה/חלקית/עצמאי).

הנגשה: בשביל לעבוד, צריך למצוא עבודה ואחר כך צריך לדעת איך לשמור עליה. אני אשאל אותך עכשיו שאלות על דברים שאתה עושה כדי למצוא עבודה ודברים שאתה עושה כדי לשמור על עבודה שיש לך.

כולל

- בחירת תחום עיסוק, חיפוש וקבלה למקום עבודה.
- נוכחות סדירה במקום העבודה.
- עמידה בזמני מקום העבודה.
- ביצוע עצמאי ואיכותי של משימות במסגרת התפקיד.
- יחסים עם צוות העובדים, הלקוחות, דמויות סמכות.
- התמודדות עם לחץ ודרישות להספק בעבודה.

שאלות לדוגמה

- האם אתה עובד? אם לא, כמה זמן אינך עובד? מה גרם לך? מה היה מקום העבודה האחרון שלך? ספר לי על מקומות נוספים שעבדת בהם? מה גרם לך לסיים את העבודה?
- אם לא עובד, האם אתה מחפש עבודה? איזה פעולות עשית כדי למצוא עבודה? למי פנית? האם נעזרת במישהו? האם היית בריאיון עבודה? מדוע לדעתך לא התקבלת בסוף?
- אם עובד (וגם אם לא - לגבי מקום עבודה אחרון):
  - ספר לי היכן אתה עובד, מה תפקידך? אילו משימות אתה מבצע במסגרת תפקיד זה?
  - איך אתה מסתדר עם המנהל? צוות העובדים? הלקוחות?
  - האם המנהל/ת לדעתך מרוצה מעבודתך? ממה לדעתך הוא/היא מרוצה וממה פחות?
  - האם אתה מקפיד להגיע לכל ימי העבודה? האם אתה מצליח להגיע בזמן בכל יום?
  - לפעמים יש ימים לחוצים בעבודה. מה יכול להלחיץ אותך עבודה? איך אתה מתמודד עם זה?

סיכום המצב הנוכחי ומה היה רוצה ללמוד בתחום

---

10. תחום: לימודים

הגדרה: היכולת לקחת חלק פעיל ומעורב בכל הקשור לביצוע משימות ופעילויות במסגרת החובות והזכויות של תלמיד בבית ספר/סטודנט במסגרת לימודים על-תיכונית/אקדמית.

הנגשה: אני אשאל אותך עכשיו שאלות על דברים שאתה עושה כדי להצליח בלימודים שלך.

כולל

- נוכחות סדירה.
- עבודה בשיתוף פעולה עם אחרים.
- נכונות לקבל הכוונה ממורים.
- ארגון של חומרי הלמידה.
- השלמת המשימות והפרויקטים הנדרשים, באופן שיבטיח קבלת תעודה/הסמכה נדרשת.

שאלות לדוגמה

- האם אתה לומד במסגרת כלשהי? מה אתה לומד? איך הגעת לזה?
- איך אתה מסתדר עם חברים/סטודנטים לכיתה?
- איך אתה מסתדר עם צוות חינוכי/הוראה?
- האם אתה מצליח להקפיד על נוכחות סדירה?
- איך אתה מסתדר במהלך השיעורים? האם אתה מצליח לעקוב ולהבין? מה אתה עושה כדי לארגן ולשמור את התכנים המועברים בשיעורים? (סיכום/צילום/הקלטה/אחר), מה קורה כשאתה לא כל כך מבין או לא מצליח לעקוב אחר הנאמר? מה אתה עושה?
- האם אתה מצליח לעמוד בזמני השיעורים וההפסקות?
- כיצד אתה מתמודד עם מבחנים ו/או הגשת עבודות?

סיכום המצב הנוכחי ומה היה רוצה ללמוד בתחום

תוכנית אישית לחודשים:

הנחיות למילוי הטבלה: (1) את הטבלה ממלא המשתתף עצמו
 (2) יש להכין שלושה העתקים: למשתתף בתוכנית, למתאם הטיפול ולמדריך

מטרת על:

מקב ותמונת מצב נוכחית	משך הזמן לעבודה	מה התפקיד של כל אחד האדם/מדריך/מתאם טיפול/קרוב משפחה	פעולות לקידום התחום	תוצאות מצופה/ מטרות	תחום	
						1
						2
						3
						4

דגשים לתוכנית האישית:

חתימת המשתתף/פת: _____ חתימת מתאם/מת הטיפול: _____

10

נספחים

מה בפרק?

נספח 1: דוח סיכום אירוע חריג

נספח 2: היערכות לשעת חירום

נספח 3: מסמך להתאמת דירה

נספח 4: מסמך הדרכה בנושא חוזה שכירות

נספח 5: דוח תכנון רבעוני

נספח 6: דוגמה לחוזה שכירות סטנדרטי

נספח 1: דוח סיכום אירוע חריג

תאריך: _____

דוח סיכום אירוע חריג

ארגון מפעיל: _____ רשות מקומית: _____

שם מלא: _____

תאריך האירוע: _____

מקור הידיעה על האירוע: _____

סוג האירוע: _____

מקום וזמן התרחשות: _____

תיאור האירוע: _____

דרכי התערבות (מה נעשה): _____

אנשי הצוות מעורבים ומדווחים: _____

רקע מקדים לאירוע: _____

שלבים נוספים למעקב: _____

כותב הדיווח: _____

נספח 2: היערכות לשעת חירום

טבלה מרכזת של חברים בתכנית "דור נתמך" (שם הרשות): _____ - שעת חירום

איש צוות אחראי	תמיכה מובנית/ דחופה (*)	שם	ת.ז.	סוג מגבלה	כתובת	טלפון של האדם+ של איש קשר קרוב	טלפון של עו"ס המחלקה+ טלפון של כוננות בעיר	צורך מיוחד בסיוע

נספח 3: מסמך להתאמת דירה

מה חשוב לבדוק בדירה?

ערכו לכם רשימה מסודרת של פרטים כלליים שחשוב לברר לפני החתימה על החוזה:

- מהו סכום התשלום לדירה, לוועד הבית ולארנונה.
- מה כולל שכר הדירה והאם הוא כולל ריהוט.
- נגישות פיזית במידת הצורך:
- **ברמת הרחוב:** רוחב מדרכות, איכות המדרכות מבחינת סוג ריצוף, מדרכה שבורה וכו'. האם יש מצוקת חנייה שמובילה לחסימת המדרכות על ידי רכבים חונים.
- **ברמת הבניין:** הגישה אל הכניסה לבניין (האם יש מדרגות, מעקות, רמפה – שיפוע, אופן פתיחת דלת הבניין, רוחב הכניסה לבניין), מעלית לבניין (רוחב, עומק, אופן פתיחת הדלת, גישה שטוחה אליה), מעקות בחדר מדרגות לאדם שזקוק לכך.
- **בדירה:** רוחב דלת הכניסה, רוחב דלתות ומעברים בדירה, מדרגות/הגבהות, תמרון בין חדרים עם כיסא גלגלים, נגישות לחדר האמבטיה (מקלחון, גישה לכיור ללא ארון מתחת, מרחב לתמרון), מטבח (מרחב תמרון, גישה לשיש, לכיור, לכיריים, למקרר, לארונות), גישה לחדר שירות - מכונת כביסה וכו'.
- גישה למרחב מוגן.
- צרכים מיוחדים של חבר התוכנית בהתאם ללקות: כלב נחייה, לא הרבה מדרגות.
- איכות סביבת המגורים: נגישות מבחינת תחבורה ציבורית לעבודה, מרכז קניות ואפשרויות פנאי.
- תחושת ביטחון בסביבת המגורים: מומלץ לבדוק בשעות יום ובשעות הערב/הלילה.
- האם קיימת חנייה בבניין והאם יש חנייה באזור, אם יש צורך.
- האם ועד הבית מתכוון לערוך שיפוץ בבניין או האם אחד הדיירים מתכנן שיפוץ ארוך.
- האם מדובר בסביבה רועשת בשעות שונות של היום, בגלל, למשל, קרבה לכביש ראשי או לבית ספר.
- האם יש קו טלפון (לטובת לחצן מצוקה) חיבור לגז, לכבלים, מקום למכונת כביסה.
- אם קיימים פגמים בדירה יש לבקש תיעוד על כך ולצרף נספח ליקויים לחוזה הדירה.
- לבדוק זרימת מים תקינה.
- שכנים: קשה לדעת מראש, אבל זה יכול להוות גורם משמעותי בשביעות הרצון מהדירה. מומלץ להגיע לאזור הדירה יותר מפעם אחת ולנסות לראות אם יש אינטראקציות / התנהגויות חריגות של השכנים, ניתן ליוזם קשר עם שכן אחד או שניים ולשאול על טיב הקשר עם השכנים האחרים בבניין, לנסות לשאול את בעל הדירה ואת הדיירים העוזבים על כך.

נספח 4: מסמך הדרכה בנושא חוזה שכירות

מה חשוב לבדוק בחוזה לשכירת דירה?

זיהוי בעל הנכס: יש לוודא כי החתום על הסכם השכירות הוא בעל הנכס או מורשה מטעמו. זהו עניין פשוט וקל לאימות: כל שעל השוכר לבקש הוא נסח טאבו או אישור זכויות עדכני שיעיד על כך. כבר קרו מקרים ששוכרים גילו שחתמו על הסכם שכירות שלא עם בעל הנכס ומצאו עצמם ללא דירה וללא כספם, וזהו בדיוק המצב אותו אתם מעוניינים למנוע.

במקרה של דירה בבעלות של מספר אנשים (בני זוג, אחים וכדומה), חשוב לוודא שכל בעלי הדירה חתומים על החוזה או לחילופין יש לאחד מבעלי הדירה ייפוי כוח נטריוני מיתר הבעלים. בלי אחד מהדברים האלו עלולה להיווצר בעיה במיציא זכויות, כגון הנחה בארנונה או קבלת סיוע בשכר דירה.

אופציה (אפשרות לתקופת שכירות נוספת): רצוי שלשוכר תהיה הזכות להאריך את תקופת השכירות לתקופה נוספת בתנאים זהים, כשעלייה של 5 אחוזים בדמי השכירות בתקופת האופציה היא סבירה.

מיסים ותשלומים: נהוג שהשוכר משלם מיסי ארנונה. יש לבדוק האם השוכר זכאי להנחה. תשלומים נוספים שנמצאים באחריות השוכר הם: מים, חשמל וועד בית. יש לוודא כי בהסכם נקבע שהשוכר משלם רק את המיסים האמורים החלים על הדייר ולא נושא בתשלומים החלים על הבעלים, כמו היטלי השבחה או תשלומים לוועד הבית אשר אינם בגדר הוצאות שוטפות, אלא השקעות, כגון שיפוץ מעלית, צביעת חדר מדרגות, זיפות גג וכדומה.

אחריות לתיקונים ובלאי: לפני חתימת ההסכם יש לבדוק את תקינות המבנה והמערכות השונות: חשמל, אינסטלציה, גז. לעיתים כדאי להביא איש מקצוע שייתן חוות דעתו בעניין. "צריך לשים לב שבחוזה יצוין כי בעל הדירה הוא האחראי הבלעדי לכל תיקון הנוגע למערכות אלו שהן חלק מבלאי סביר וטבעי", אומרת עו"ד שמואלי. "יש לציין בנוסף, כי בעל הנכס חייב לתקן כל קלקול שכזה באופן דחוף ועד 24 שעות. במקרה שבו השוכר נדרש להצהיר בהסכם כי בדק את הבית ומצא אותו מתאים לדרישותיו – יש לסייג זאת בכך, שהבית נבדק על ידי שוכר סביר וכי כל האמור הוא למעט 'בלאי סביר' ו'מום נסתר'".

אם קיימים פגמים בדירה יש לבקש תיעוד על כך ולצרף נספח ליקויים לחוזה הדירה.

אופציה לסיום חוזה באמצע התקופה: החיים הם דינמיים ולא תמיד נוכל לצפות מראש שינויים כאלה ואחרים. מומלץ מאוד לבקש להוסיף סעיף לחוזה המאפשר לדייר לסיים את החוזה באמצע התקופה, בתנאי שמצא דייר חלופי באותם תנאים ולשביעות רצונו של בעל הדירה, לדוגמה:

" מוסכם כי בכפוף להסכמתו של בעל הדירה מראש ובכתב יהיה השוכר רשאי להעביר את זכות השכירות לאחר, וזאת בכפוף למציאת שוכר חלופי (להלן: "השוכר החלופי"). השוכר החלופי יכנס לנעליו של השוכר בחוזה זה ויקבל על עצמו את כל התחייבויותיו למשך תקופת השכירות הנותרת ויפקיד בטחונות חלופיים זהים לאלה שהפקיד השוכר. מוסכם על הצדדים כי בעל הדירה יהיה רשאי לסרב להעברת הזכויות לידי השוכר החלופי וזאת מנימוקים סבירים".

ערבויות

מקובל שבעל הדירה יבקש להבטיח את רכושו ואת ההסכם בצורה של בטוחות וערבויות. ישנן מספר בטוחות שכיחות.

ערבות בנקאית: הבטוחה הפחות עדיפה לשוכר. מדובר במסמך שהבנק של הלקוח מנפיק לפי בקשת הלקוח. אופציה זו מחייבת כי סכום הערבות יהיה נגיש וזמין בחשבון הבנק של השוכר. בעת הנפקת הערבות, הבנק למעשה "שם בצד" מתוך חשבונו של הלקוח את סכום הכסף הנקוב במסמך וכל עוד הערבות בתוקף, סכום הכסף לא יהיה זמין ללקוח.

בסוג ערבות שכזו **לא נדרשת** הודעה מוקדמת למימוש הערבות. אם בעל הבית מתעקש על ערבות בנקאית, יש להגביל אותה בסכום ולרשום בה שהיא תקפה אך ורק לגבי סעיפים יסודיים בחוזה, כמו אי-תשלום דמי השכירות, אי-פינוי המושכר וגרימת נזק ממשי למושכר, כמו גם לנסות להתנות את מימושה בהודעה מוקדמת.

ערבות מסוג זה תוגבל עד לסכום של שלושה חודשי שכירות או שליש מסכום דמי השכירות בתקופת השכירות - **הסכום הנמוך מבניהם**.

בנוסף, חשוב לדעת כי הנפקת ערבות בנקאית כרוכה בתשלום **עמלה שנתית על ידי השוכר** בין כ-4% לכ-6% מסכום הערבות המבוקש ובכל מקרה עמלה מינימלית בסכום שנע בין כ-300 ש"ח לכ-600 ש"ח (משתנה בין הבנקים וכפוף לתנאי ההתקשרות של הלקוח עם הבנק).

שיק (צ'ק) בנקאי: אופציה דומה מאד לערבות בנקאית, אך עם שני הבדלים עיקריים:

1. מימוש השיק והפקדתו אפשרי רק לאחר שמשכיר הדירה הודיע לשוכר הדירה, זמן סביר מראש, על כוונתו להפקיד את השיק ולאפשר לשוכר לתקן את הדרוש תיקון בתוך זמן סביר.
2. עמלת הנפקת הצ'ק היא נמוכה משמעותית לעומת עמלת ערבות בנקאית, סביב 12 ש"ח עד 26 ש"ח ומשתנה בהתאם לבנק.

הגובה המקסימלי לשיק בנקאי הוא כמו ערבות בנקאית וגם כאן נדרש כי סכום הערבות יהיה נגיש וזמין בחשבון הבנק של השוכר.

אם בעל דירה מתעקש דווקא על ערבות בנקאית ולא מוכן לערבויות אחרות, ניתן לנסות לשכנע אותו לעבור לשיק בנקאי וכך להרוויח לפחות את שני היתרונות הנ"ל. חשוב לבקש שעל גבי השיק יהיה כתוב "למוטב בלבד" או "לא סחיר".

ערבות צד שלישי: בטוחה נוחה וטובה לשוכר כי היא מעמידה אותו בסיכון נמוך מאחר שהוא מחויב להסכם יחד עם ערבים נוספים. יכול להיות מצב של אי-נעימות מהערבים אם מחליטים לתבוע אותם.

שטר חוב: מדובר במסמך שנמצא בידי בעל הדירה.

על שטר חוב לכלול, בין היתר, את הפרטים והמידע הבאים:
 ערך השטר - סכום הכסף שיידרש לשלם מי שחתום על השטר.
 תאריך ומקום מסירת שטר החוב.
 פרטיו של מי שנותן את שטר החוב (המכונה "עושה השטר") ושל העֶרְבִים מטעמו, אם ישנם.
 פרטיו של מקבל השטר - מי שהשטר נרשם לפקודתו (הנושה/המוטב).

חתימתם של נותן השטר, העֶרְבִים מטעמו (אם ישנם) ומקבל השטר.

מקום התשלום ככלל, פרטי חשבון הבנק של עושה השטר.

מועד פירעון: סעיף זה יישאר ריק וימולא רק כאשר עולה הצורך לממש את שטר החוב.

בטוחה נוחה לשוכר מאחר שהיא מאפשרת לו להתגונן מפניה. בטוחה זו במידה וממומשת על ידי המשכיר מוגשת ישירות להוצאה לפועל, כאשר לשוכר יש אפשרות להתגונן בעניין. ההמלצה היא שהשטרות יהיו **בלתי סחירים** ובלתי ניתנים להעברה, כמו גם להגבילים בסכום מדויק. יש גם להגביל בהסכם השכירות את האפשרויות למימושו של השטר אך ורק לתנאים ולהפרות מסוימות.

שיק (צ'ק) ביטחון: שיק ביטחון הוא למעשה שיק "רגיל" שרושמים בחלקו העליון "לביטחון" או "לביטחון בלבד" או "שיק ביטחון".

השיק ניתן לבעל הדירה בעת החתימה על החוזה. בעל הדירה ראשי להפקיד אותו בחשבון הבנק שלו במקרה שבו הופר הסכם או לא קוימה התחייבות מסוימת בגינם ניתן השיק מלכתחילה.

חשוב לרשום על גבי הצ'ק "למוטב בלבד" או "אינו סחיר" כדי שלא יוכל להיות מופקד על ידי אף אדם למעט בעל הדירה. זמן הפירעון של שיק-ביטחון, ככל שיק, הוא חצי שנה מהתאריך הנקוב בו וניתן שלא למלא תאריך כדי להימנע ממגבלת התוקף.

אם הבנק לא יכבד את השיק (מסיבה שאין מספיק כסף בחשבון של השוכר) או אם חלף מועד פירעון השיק, בעל הדירה יכול לפנות להוצאה לפועל לצורך גביית סכום השיק.

במקרה שבו הופקד שיק ביטחון בניגוד או בשונה מהתנאים שנקבעו בהסכם או בחוק, יוכל נותן השיק (השוכר) להגיש תביעה לבית משפט כדי לקבל את סכום הכסף חזרה. בערובה מסוג שיק-ביטחון אין הגבלת סכום או תנאים והגבלות מיוחדים לפני המימוש (מקובל לבקש סכום של שלושה חודשי שכירות).

ביטוחים

1. **ביטוח מבנה**: יש לשאול את בעל הדירה האם קיים כיום ביטוח מבנה על הדירה. על פי חוק שכירות הוגנת מיולי 2017 בעל הדירה אמור לשלם עבור פוליסה כזו! אם קיים: **לבקש מבעל הדירה להוסיף את השוכר כבעלים נוספים לפוליסה או לחילופין להוסיף סעיף של "אי שיבוב כנגד השוכר"**.
הסבר: בהנחה שקיים כבר ביטוח דירה, מדובר בתוספות שהן **ללא עלות** לבעל הדירה. הסעיף מגן על השוכר מפני תביעה במקרה שקרו נזקים לדירה בעקבות טעות של השוכר (הצפה כי שכחנו ברז פתוח, שריפה כי שכחנו את הכיריים דולקים...). במצב כזה, בעל הדירה תובע את הביטוח שלו וחברת הביטוח מפצה אותו בלי יכולת לתבוע את השוכר עצמו.

אם לא קיים לבעל הדירה ביטוח (למרות שאמור להיות), מומלץ לבחון עלויות של הוספת ביטוח עם סעיף מסוג זה באופן עצמאי משום שההגנה של כיסוי ביטוחי זה היא חשובה ומשמעותית.
2. **ביטוח תכולה + צד ג'**: ביטוח המכסה נזק לרכוש של השוכר במקרה של הצפה, שריפה וכדומה וכן מכסה נזקי גוף או רכוש למבקרים בדירה (מי שלא גר או עובד בדירה) או לשכנים שעלולים להיפגע בעקבות נזק שקשור אליכם (למשל שריפה בדירה שלכם שהתפשטה לדירות הסמוכות, נזילה מהדירה שלך שפוגעת בדירה של השכן ועוד).
ביטוח זה הינו באחריות השוכר בלבד, מומלץ מאוד לעשות אותו ומרבית החוזים גם יציינו כי על השוכר לעשות ביטוח כזה.

נספח 5: דוח רבעוני

לוגו של הארגון המפעיל

תוכנית 'דיוור נתמך' – שם הרשות

דוח תכני לחודשים: _____ שנה: _____

צוות התוכנית באזור ההפעלה:

מתאמ/ת טיפול:

מדריכים לחיים עצמאיים:

רושמ/ת הדוח:

טבלת מיפוי חברים

שם + גיל	סוג מוגבלות	היכן מתגורר (בית ההורים/ בקהילה/ מערך דיוור) + עיר מגורים	עו"ס המטפל + איזו רשות	מועד הצטרפות	תעריך ברבעון זה	התוכנית האישית ויישומה
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

בוגרים שסיימו את ליווי התוכנית ברבעון זה

שם החבר	סוג מוגבלות	ע"ס המספל+ איזו רשות	מועד כניסה לתוכנית	מועד סיום	תיאור סיום התהליך

משתתפים שעזבו בשל חוסר התאמה

שם החבר	סוג מוגבלות	ע"ס המספל+ איזו רשות	מועד כניסה לתוכנית	מועד סיום	סיבת העזיבה

מועמדים לתוכנית

שם המועמד	סוג המוגבלות	גורם מפנה	בתהליך אינטייק	תיאור קצר

אתגרים והצלחות עיקריות

בעבודה עם החברים:

ברמה הארגונית בהפעלת התוכנית:

ברמת הרשות העירונית:

מענה חברתי, העשרה ופנאי

באחריות הגוף המפעיל לחבר את החברים בתוכנית לפעילות פנאי לפי העניין שאותו מביע החבר. הפעילות יכולה להינתן במסגרת הארגון המפעיל או בשירותים הניתנים בקהילה.

חודש	בארגון הגוף המפעיל	חיבור לפעילות בקהילה

תיאום טיפול לשירותי טיפול בקהילה (תעסוקה, פנאי, טיפול מיני חברתי, טיפול רגשי, טיפול פרא רפואי וכ"ב)

במסגרת ליווי החבר בתוכנית עולים מגוון צרכים אשר לעיתים דורשים טיפול או מענה אינטנסיבי. מתאם הטיפול מפנה לנותני שירות בקהילה.

שם השירות	תחום השירות	כמה אנשים הופנו

שיווק התוכנית:

תיאום והשתתפות בוועדות הפעלה/היגוי/הדרכות (כולל הדרכות למדריכים)

שימוש בשירותי חירום ובשירותים נוספים

מספר החברים שהתחברו ברבעון זה ללחצן חירום: _____

תיקון אביזרי עזר			
------------------	--	--	--

הערות והארות נוספות:

נספח 6: דוגמה לחוזה שכירות סטנדרטי

חוזה שכירות

שנערך ונחתם ב _____ ביום _____ בחודש _____ בשנת _____

בין (שמות בעלי הדירה): _____ מספר תעודת זהות _____

מרחוב (כתובת נוספת מלבד המושכר) _____ בעיר _____ טל _____.

להלן "בעל הדירה" מצד אחד

לבין (שמות השוכרים): _____ מספר תעודת זהות _____

מרחוב (כתובת נוספת מלבד המושכר) _____ בעיר _____ טל _____.

להלן "השוכר" מצד שני

1. מבוא

- 1.1 בעל הדירה הינו בעל הזכויות הרשום של דירה בת _____ חדרים על הצמודתיה, ברחוב _____ בעיר _____ (להלן: "הדירה");
- 1.2 בעל הדירה מעוניין להשכיר את הדירה לשוכר, והשוכר מעוניין לשכור את הדירה מבעל הדירה בשכירות בלתי מוגנת, בכפוף לתנאים ולהתחייבויות המפורטים בחוזה זה להלן;

לפיכך מוסכם ומותנה בין הצדדים כי:

2. הצהרות הצדדים

- 2.1 בעל הדירה מצהיר כדלקמן:
  - 2.1.1 כי לא העניק לצד שלישי זכות חזקה נוגדת על הדירה, כי אין כל מניעה חוקית לשימוש בדירה לצרכי מגורים ולהתקשרותו של בעל הדירה בחוזה זה.
  - 2.1.2 כי הדירה ראויה למגורים וכי הדירה נמסרת לשוכר כשהיא ריקה מכל אדם וחפץ, מלבד הפריטים המפורטים ברשימת התכולה המצורפת **בנספח א'** לחוזה זה (להלן: "רשימת תכולה") וכי התכולה היא חלק בלתי נפרד מן הדירה.
  - 2.1.3 כי לא ידוע לו על כוונה לפתוח בעבודות חיזוק לפי תמ"א 38 או בעבודות שיפוצים בבניין בו נמצאת הדירה במהלך תקופת השכירות וכי יודיע לשוכר על כל כוונה כזו, אם תהיה, במהלך תקופה השכירות מיד עם היוודע לו על כך.
- 2.2 השוכר מצהיר כדלקמן:
  - 2.2.1 כי קרא והבין את הוראות חוזה זה וכי ראה ובדק את מצבה הפיזי של הדירה ומצא אותה במצבה כפי שהיא מתאימה למטרותיו ובמצב תקין וראוי לשימוש, בכפוף לפגמים המפורטים בפרוטוקול המצורף **בנספח ב'** לחוזה זה (להלן: "פרוטוקול מצב הדירה") והוא מוותר על כל טענה בקשר לכך.

3. מטרת השכירות

השוכר מתחייב כי בכל תקופת השכירות, השימוש אשר יעשה בדירה (על כל חלקיה) יהיה למטרת מגורים בלבד.

4. תקופת השכירות

4.1. מוסכם על הצדדים כי תקופת השכירות בדירה תהיה בת 12 (שנים עשר) חודשים ותחל ביום _____ ותסתיים ביום _____ (להלן: "תקופת השכירות").

5. דמי השכירות

5.1. עבור שכירת הדירה במהלך תקופת השכירות ישלם השוכר לבעל הדירה דמי שכירות בסך _____ (ובמילים: _____ שקלים חדשים) לחודש (להלן: "דמי השכירות"). דמי השכירות ישולמו כל _____ לחודש.

5.2 יש לבחור ולסמן אחת מהאופציות:

השוכר יפקיד בידי בעל הדירה במעמד חתימת חוזה זה 12 (שנים עשרה) המחאות עבור כל אחד מ-12 (שנים עשר) חודשי השכירות. מוסכם על הצדדים כי רק פירעון בפועל של כל המחאה והמחאה, ייחשב כתשלום דמי השכירות (אלא אם לא תיפרע המחאה מחמת סיבה הקשורה בבעל הדירה). (ניתן להשתמש בשירות "שיקים למשמרת" על מנת להבטיח הפקדה במועד מדי חודש).

דמי השכירות ישולמו בהעברה בנקאית שתבוצע לחשבון בבנק _____ מספר חשבון _____ סניף _____, בכל _____ לחודש בתקופת השכירות.
5.3 השוכר ישלם את דמי השכירות עבור תקופת השכירות אף אם לא השתמש בדירה.

6. תקופת האופציה

6.1. ניתנת בזאת לשוכר זכות ברירה (אופציה) להאריך את תקופת השכירות לתקופה נוספת אחת בלבד בת 12 (שנים עשר) חודשים שתחל מיד עם תום תקופת השכירות (לעיל ולהלן: "תקופת האופציה").

6.2. דמי השכירות בתקופת האופציה יהיו כמפורט בסעיף 5.1, אולם בעל הדירה רשאי להודיע לשוכר על התייקרות של עד 3% (שלושה אחוזים) בשיעור דמי השכירות החודשיים בתקופת האופציה. בעל הדירה ישלח לשוכר הודעה בכתב המפרטת את גובה דמי השכירות בתקופת האופציה לא יאוחר מ-60 ימים לפני תום תקופת השכירות. אי שליחת הודעה על ידי בעל הדירה במועד, כמותה כהסכמת הצדדים כי גובה דמי השכירות בתקופת האופציה יהיה כמפורט בסעיף 5.1.

6.3. מימוש תקופת האופציה כפוף למילוי כל התנאים המצטברים להלן על ידי השוכר:
6.3.1. השוכר שלח לבעל הדירה הודעה בכתב על רצונו לממש את תקופת האופציה וזאת לא יאוחר מ-45 ימים לפני תום תקופת השכירות.
6.3.2. השוכר הפקיד בידי בעל הדירה, לא יאוחר מ-30 ימים לפני תום תקופת השכירות 12 (שנים עשרה) המחאות בגין דמי השכירות בתקופת האופציה.
מובהר כי חובת הפקדת המחאות לא תחול אם הסכימו הצדדים בכתב על תשלום דמי השכירות באמצעות העברה בנקאית.
6.3.3. השוכר דאג לכך שהביטחונות המוגדרים בסעיף 15 יארכו כך שיהיו בתוקף במשך כל תקופת האופציה.
6.3.4. השוכר לא ביצע הפרה יסודית של חוזה זה ושעליה קיבל הודעה בכתב ומראש על ידי בעל הדירה.

6.4. מימש השוכר את תקופת האופציה, יחולו כל הוראות חוזה זה כלשונן ובהתאמות המתחייבות גם בתקופת האופציה ובכל מקום בו נכתב תקופת השכירות בחוזה זה, הכוונה תהיה גם לתקופת האופציה. מובהר בזאת שבכל מקרה תקופת השכירות לפי חוזה זה, לרבות תקופת האופציה, לא תעלה על 24 [עשרים וארבעה] חודשים.

6.5. מוסכם על הצדדים כי במידה שהשוכר לא מסר הודעה על מימוש תקופת האופציה במועד כאמור בסעיף 6.3.1, תסתיים תקופת השכירות במועד שנקבע בסעיף 4.1 ויחולו כל הוראות החוזה לגבי סיום חוזה זה, לרבות פינוי הדירה והחזרת החזקה לידי בעלי הדירה.

7. יידוע לקראת סוף תקופת האופציה

- 7.1 בעל הדירה יודיע לשוכר בכתב 60 (שישים) ימים לפני תום תקופת האופציה, אם מומשה, האם בכוונתו להציע לשוכר את הדירה לתקופת שכירות נוספת ובאיזה תנאים.
- 7.2 השוכר יודיע לבעל הדירה בכתב לא יאוחר מ-45 (ארבעים וחמישה) ימים לפני תום תקופת האופציה, אם מומשה, האם בכוונתו לקבל את הצעת בעל הדירה כאמור בסעיף 7.1.

8. מיסים ותשלומים שוטפים

- 8.1 בנוסף על דמי השכירות השוכר מתחייב:
- 8.1.1 לשאת בכל התשלומים השוטפים הנובעים משימוש שוטף בדירה, הכוללים בין היתר: חשמל, מים, ארנונה, גז וועד-בית (להלן: "התשלומים השוטפים").
- 8.1.2 כי בתוך 30 ימים ממועד חתימת חוזה זה, יעביר על שמו את החשבונות של התשלומים השוטפים החלים על הדירה, יעביר אסמכתא על כך לבעל הדירה וישאיר את רישום חשבונות אלו על שמו למשך כל תקופת השכירות.
- 8.1.3 לשלם את כל התשלומים השוטפים במועד. בעל הדירה רשאי, אחרי שנתן לשוכר התראה בכתב לפחות 14 (ארבעה עשר) ימים מראש, לשלם במקום השוכר כל תשלום שוטף שלא שולם במועד. השוכר מתחייב להחזיר לבעל הדירה כל סכום ששולם לפי סעיף זה תוך זמן סביר ממועד דרישה ראשונה בכתב.
- 8.2 בעל הדירה מתחייב:
- 8.2.1 לשאת בתשלום כל המיסים, האגרות וההיטלים והתשלומים אשר חלים על פי דין או מטבעם על בעל דירה.
- 8.2.2 למען הסר ספק, תשלומים החורגים מתשלומי ועד בית השוטפים, והנדרשים ע"י ועד הבית לשם תחזוקת הבניין בו נמצאת הדירה יחולו על בעל הדירה.

9. תיקונים ושמירה על הדירה

- 9.1 השוכר מתחייב לשמור על הדירה במשך כל תקופת השכירות במצבה כפי שהצהיר בסעיף 2.2 וכפי שמפורט בפרוטוקול מצב הדירה, זאת בכפוף לבלאי הנובע משימוש סביר.
- 9.2 בעל הדירה מתחייב לתקן כל קלקול, תקלה או פגם בדירה ובמחובר אליה חיבור של קבע על חשבונו ואשר נגרמו כתוצאה מבלאי סביר, לרבות ומבלי לגרוע מכך, במערכות החשמל, האינסטלציה והמים, בדוד המים, במזגנים, בקירות הבית, בחלונות ובדלתות. התיקון יבוצע לא יאוחר מ-30 (שלושים) ימים ממועד הודעת השוכר על כך.
- 9.3 על אף האמור בסעיף 9.2, אם מדובר בקלקול, תקלה או פגם שתיקונם דחוף (אינם מאפשרים מגורים בדירה באופן סביר), מתחייב בעל הדירה לתקנם באופן מיידי ובכל מקרה לא יאוחר מ-3 (שלושה) ימים ממועד הודעת השוכר על כך.
- 9.4 מבלי להוריד מאחריות בעל הדירה, השוכר מתחייב לתקן כל תקלה או פגם שנגרמו לדירה ולמחובר אליה חיבור של קבע שנגרמו כתוצאה משימוש לא סביר או רשלני של השוכר.
- 9.5 מוסכם על הצדדים כי, במידה שלא נכתב אחרת ברשימת התכולה המצורפת כנספח א' תחול האחריות לתיקון התכולה על בעל הדירה.

10. שינויים בדירה

- 10.1 השוכר מתחייב שלא לבצע כל שינוי פנימי או חיצוני בדירה, שלא להוסיף עליה כל תוספת, שלא להרוס כל חלק מהדירה או ממתקניה ושלא להרשות ולהתיר כל שינוי, תוספת או הריסה, אלא באישור מראש ובכתב של בעל הדירה.
- 10.2 במקרה בו השוכר יבצע שינויים בדירה למרות האמור בסעיף 10.1, ומבלי לגרוע מיתר זכויות בעל הדירה, יוכל בעל הדירה לבחור, לפי שיקול דעתו הבלעדי, אם לדרוש מהשוכר להחזיר את המצב בדירה לקדמותו על חשבון השוכר או להותיר את השינויים או התוספות בדירה והם יהפכו לרכושו של בעל הדירה מבלי שיהיה עליו לשלם תמורה על כך.

11. ביטוח דירה

11.1. בעל הדירה יערוך, יקיים ויישא בעלויות של פוליסת ביטוח לדירה אשר תכלול כיסוי למבנה הבניין וכל מערכותיו וזאת למשך כל תקופת השכירות. פוליסת הביטוח תכלול סעיף ויתור על זכות תחלוף (שיבוב) כלפי השוכר וכל הבא מטעמו. האחריות לעריכת ביטוח תכולה וצד ג' תחול על השוכר בלבד ולשיקול דעתו.

12. העברת זכות השכירות בדירה לאחר

12.1. ידוע לשוכר כי זכות השכירות שלו הינה אישית והוא מתחייב לא להעביר, לשעבד או למסור לאחר את זכויותיו לפי חוזה זה.

12.2. על אף האמור בסעיף 12.1, מוסכם כי בכפוף להסכמתו של בעל הדירה מראש ובכתב יהיה השוכר רשאי להעביר את זכות השכירות לאחר, וזאת בכפוף למציאת שוכר חלופי (להלן: "השוכר החלופי"). השוכר החלופי יכנס לנעליו של השוכר בחוזה זה ויקבל על עצמו את כל התחייבויותיו למשך תקופת השכירות הנוותרת ויפקיד בטחונות חלופיים זהים לאלה שהפקיד השוכר. מוסכם על הצדדים כי בעל הדירה יהיה רשאי לסרב להעברת הזכויות לידי השוכר החלופי וזאת מנימוקים סבירים.

13. החזרת הדירה

13.1. בתום תקופת השכירות, יהיה השוכר חייב למסור לבעל הדירה את הדירה כשהיא פנויה מכל אדם ומכל חפץ שאינו חלק מן התכולה, כשהיא במצבה כפי שהצהיר בסעיף 2.2, וזאת בכפוף לבלאי הנובע משימוש סביר.

13.2. מבלי לפגוע בהוראות סעיף 13.1 ו/או בזכויותיו של בעל הדירה עפ"י דין או הסכם, מוסכם כי במידה שהשוכר לא יפנה את הדירה כאמור בסעיף 13.1 לעיל, יהיה השוכר חייב לשלם לבעל הדירה עבור כל יום בו לא יפנה את הדירה, פיצוי מוסכם בסך השווה לפי-שלושה מדמי השכירות היומיים בהתאם לחוזה זה. הצדדים אומדים שכום זה כפיצוי סביר ביחס לנזק שניתן לראותו מראש כתוצאה מסתברת מאי קיום הוראות סעיף 13.1 ע"י השוכר.

14. הפרת החוזה

14.1. מוסכם על הצדדים כי הוראות חוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א-1970 יחולו בכל הנוגע לחוזה זה.

14.2. מבלי לגרוע מן האמור לעיל, מוסכם על הצדדים כי ההפרות שלהלן יהוו הפרה יסודית של חוזה זה:

14.2.1. עיכוב של מעל ל-7 (שבעה) ימים בתשלום דמי השכירות במלואם.

14.2.2. אי פינוי הדירה בתום תקופת השכירות או האופציה אם מומשה בהתאם להוראות חוזה זה.

14.3. מוסכם בין הצדדים כי במקרה שהשוכר יפר הפרה יסודית של חוזה זה ולא יתקן את ההפרה תוך 7 (שבעה) ימים מהיום שנדרש לעשות כן בכתב, תהיה לבעל הדירה זכות לבטל את החוזה ולדרוש מהשוכר לפנות מיד את הדירה ולהחזיר את החזקה בה לבעל הדירה כשהיא פנויה מכל אדם וחפץ שאינו שייך לבעל הדירה ובמצב כפי שהצהיר השוכר בסעיף 2.2.

15. ביטחונות

15.1. השוכר מפקיד במעמד חתימת חוזה זה בידי בעל הדירה שיק בטחון חתום על ידו לטובת בעל הדירה על סך של ..... (שקלים חדשים) (בגובה עד 6 חודשי שכירות).

15.2. מוסכם על הצדדים כי בעל הדירה יהיה רשאי לעשות שימוש בביטחונות המפורטים בסעיף זה בכל מקרה של הפרה יסודית מצד השוכר וזאת בכפוף להתראה של 14 (ארבע-עשרה) ימים בכתב בה יודיע בעל הדירה על כוונתו ויאפשר לשוכר לתקן את ההפרה הנטענת.

15.3. בעל הדירה ישיב את הביטחונות שהפקיד בידיו לפי סעיף 15.1 לא יאוחר מ-30 (שלושים) ימים מתום תקופת השכירות, בכפוף להצגת אישורים על היעדר חובות בגין תשלומים שוטפים עבור תקופת השכירות.

16. אי-תחולת דיני הגנת הדייר

- 16.1** השוכר מצהיר בזאת כי ידוע לו שהדירה הינה בגדר דירה פנויה מכל דייר הזכאי להחזיק בה לאחר תאריך כ"ו באב תשכ"ח 20 באוגוסט 1968 ולכן לא יחולו על שכירות זו הוראות חוק הגנת הדייר (נוסח משולב) תשל"ב - 1972 (להלן: "חוק הגנת הדייר") ו/או כל דין אחר אשר יבוא במקומו.
- 16.2** השוכר מצהיר ומסכים כי פרט לדמי השכירות לא שילם השוכר לבעל הדירה או לכל אדם אחר דמי מפתח או כל תמורה אחרת בגין השכירות וכי השוכר לא יהיה זכאי לדמי מפתח לצורך פינוי הדירה וכי אין לראות בכל תמורה שתשולם לפי חוזה זה כדמי מפתח.
- 16.3** השוכר מצהיר ומתחייב, כי כל השקעה שישקיע בדירה, ככל שישקיע ו/או כל שיפוץ שיערוך בדירה, אם יערוך, לא יקנו לו כל זכוה כלשהי על פי חוק הגנת הדייר.

17. כללי

- 17.1** בעל הדירה יהיה רשאי למכור את זכויותיו בדירה, להעבירן לאחר, לשעבדן ולעשות בהן כל פעולה שימצא לנכון ללא צורך בהסכמת השוכר וזאת בתנאי שתישמרנה כל זכויות השוכר על פי חוזה זה, ובכללן זכות השכירות של השוכר בדירה. במקרה של מכירת או העברת זכויותיו של בעל הדירה לאחר, יודיע בעל הדירה על כך בכתב לשוכר לפני המועד שבו עליו למסור את הדירה, ובהודעה יפרט את פרטי הרוכש ודרכי ההתקשרות עימו.
- 17.2** מוסכם בזאת כי על אף האמור בכל דין, חובות שהצדדים לחוזה חבים זה לזה בגין חוזה זה אינם ניתנים לקיזוז, אלא בהסכמה של הצדדים מראש ובכתב.
- 17.3** השוכר יאפשר לבעל הדירה ו/או לבא-כוחו, בתיאום מראש ובתדירות ושעות סבירים, להיכנס אל הדירה על מנה לוודא קיום הוראות חוזה זה, לבצע תיקונים ולהראותה לשוכרים או רוכשים פוטנציאליים.
- 17.4** מוסכם על הצדדים כי תנאי חוזה זה משקפים במלואם את ההסכמות בין הצדדים ומבטלים כל התקשרות, התחייבות, הבטחה וחוזה שנעשו, בכתב או בעל-פה, קודם לחתימת חוזה זה. עוד מוסכם ומותנה בין הצדדים כי כל שינוי ו/או תוספת לחוזה זה לא יהיה בר תוקף אלא אם נעשה בכתב ונחתם על ידי שני הצדדים.
- 17.5** כל ויתור, ארכה או הימנעות ממימוש זכות של צד לחוזה זה, לא ייחשב כויתור של אותו צד על זכות ולא ימנעו ממנו תביעה עתידית לקיום התחייבות כלשהי של הצד האחר כלפיו.
- 17.6** כותרות סעיפי חוזה זה הוספו למען הנוחות בלבד ואין לתת להם משמעות פרשנית החורגת ממטרה זו.

ולראיה באו הצדדים על החתום:

השוכר

בעל הדירה

נספח א' - רשימת תכולה (פריטים שנותרים בדירה)

* הרשימה תמולא על ידי שני הצדדים

** מספר מפתחות הדירה שנמסרו לשובר: _____

הערות	הפריט

נספח ב' - פרוטוקול מצב הדירה

דירה ברחוב _____ בעיר _____ בתאריך _____

להלן רשימת פגמים וליקויים שנמצאו בדירה בעת מסירתה:

- **קירות**, האם הדירה מסוידת – כן / לא.
חורים, סדקים, לכלוך (כולל מיקום):

- **רטיבות**, מיקום ותיאור הפגם:

- **חלונות (כולל ויטרינות, זכוכיות, תריסים, רשתות וכו')**, מיקום ותיאור הפגם:

- **דלתות (דלת כניסה, חדרים, מרפסות וכו')**, מיקום ותיאור הפגם:

- **מטבח (כולל ארונות מטבח, כיורים, ברזים, שיש)**, תיאור הפגם:

• מקלחת ושירותים (כולל אסלות, קרמיקות, מקלחון, ברזים, כיורים וכו'), תיאור הפגם:

• דוד שמש / חשמל / מחמם גז / ציוד חשמלי אחר, תיאור הפגם:

• פירוט נוסף:

נספח ג' - קריאת מונים (למילוי בעת העברת החזקה)

מונה חשמל - _____ מספר שעון _____

מונה מים - _____ מספר שעון _____

מונה גז (במידה וקיים) - _____ מספר שעון _____

ועל כל הנ"ל באנו על החתום:

_____ המשכיר
_____ השוכר

11

שאלות ותשובות

האם התוכנית מוגבלת בזמן?

לא (אם היא עונה על הצורך לשמה נועדה).

יש אנשים שלאחר ליווי של פרק זמן ירגישו שהם יציבים ואינם מעוניינים בהמשך הליווי; יש כאלה שירגישו שהם זקוקים לליווי ארוך-טווח כדי לבסס ולשמר את המיומנויות שלמדו. כמו כן, יש אנשים שיזדקקו להמשך ליווי מסיבות שונות, כגון: חוסר בעורף משפחתי, קושי בהטמעת מיומנויות, צורך בהנעה וכדומה.

במקומות שבהם יש שירות המשך של 'קהילה תומכת', יש לבחון התאמה לשירות זה.

האם התוכנית מיועדת לכל סוגי המוגבלויות?

כן. כל מי שמוכר במינהל מוגבלויות במשרד הרווחה והביטחון החברתי זכאי לקחת חלק בתוכנית.

האם יש קריטריונים נוספים לכניסה לתוכנית?

בנוסף להכרה במינהל מוגבלויות, יש קריטריונים כגון גיל המועמד (21-55) והבנה של משמעות המגורים העצמאיים.

הקריטריון העיקרי הוא המוטיבציה למעבר למגורים עצמאיים והנכונות לקבלת השירות. העבודה בתוכנית היא עם משתתף פעיל, לומד ומקבל החלטות ולכן המוטיבציה שלו היא מנבא ההצלחה העיקרי בתהליך.

איפה יש דירות של התוכנית?

לתוכנית אין דירות. האדם שוכר דירה בקהילה היכן שהוא בוחר להתגורר.

האם יש לתוכנית מימון לדירות?

לא. התוכנית מסייעת במימון זכויות כדי לסייע במימון עלויות המגורים. לדוגמה: הכוונה בהגשת בקשה למשרד השיכון לסייע בשכר דירה, הכוונה להגשת בקשה לרשות המקומית להנחה בארנונה.

האם אפשר לגור עם שותפים? האם גם השותף צריך להשתתף בתוכנית?

אפשר בהחלט לגור עם שותפים. השותף אינו חייב לצרוך את שירותי התוכנית ולא חייב להיות מוכר במינהל מוגבלויות.

האם אפשר לקבל את השירות כשהאדם מתגורר עם ההורים?

ניתן לקבל את השירות בבית ההורים כחלק מתהליך המעבר וההכנה למגורים עצמאיים. זאת בתנאי שהאדם מתוכנן לעבור למגורים עצמאיים בזמן הקרוב (עד כחצי שנה-שנה). אם אין כוונה לעבור למגורים עצמאיים, לא ניתן לקבל את השירות בבית ההורים.

האם צריך להיות מוכר בביטוח לאומי / לקבל קצבה מביטוח לאומי?

ההכרה צריכה להיות במינהל מוגבלויות של משרד הרווחה (בדרך כלל ישנה גם הכרה בביטוח לאומי).

האם צוות התוכנית זמין 24/7? איזה מענים יש לתוכנית במצבי חירום?

השירות בתוכנית כולל גם חיבור למוקד חירום. המוקד זמין 24/7 לכל בעיה שמתעוררת. כמו כן, המשתתפת יכולה להתקשר לצוות התוכנית בכל מקרה שנזקקים לעזרה.

במקרה חירום, צוות התוכנית יידע את הרשות המקומית ויחלט במשותף כיצד לסייע.

הצוות ינחה את המשתתפת/ת למי עליו לפנות במצב חירום ויציד אותה/אותה במספרי טלפונים לחירום.

באופן שוטף, גם ללא מצב חירום, המשתתפת/ת יכולה לפנות לצוות התוכנית בכל התלבטות או שאלה. צוות התוכנית ימצא את הדרך לתווך את הפניות אם יהיה צורך.

האם אדם יכול לקבל את השירות אם הוא כבר גר במגורים עצמאיים?

בבחינת התאמה לתוכנית עבור אדם שכבר מתגורר בקהילה יש לערב את הפיקוח המחוזי. לעיתים שירותים אחרים הניתנים בקהילה יספקו את התמיכה המתאימה עבור הפונה.

אם המעבר התבצע בזמן האחרון (מס' חודשים עד שנה), ניתן לקבל את השירות.

כמו כן, אנשים שמתגוררים באופן עצמאי, אך מתקשים לנהל את משק הבית, התנהלותם תלויה בעזרה של אנשים אחרים והם מעוניינים בשינוי, ניתן יהיה לבחון את השתתפותם בתוכנית.

האם במסגרת התוכנית יש מענה חברתי?

כן. הארגון המפעיל נדרש לארגן פעילות חברתית אחת לחודש. בנוסף לכך, צוות התוכנית בודק עם האדם מהן השאיפות שלו בנושא החברתי וחושב יחד אתו על אפשרויות קידום תחום זה.

היכן מתקיימים המפגשים ובאיזו תדירות?

המפגשים מתקיימים בבית המשתתף או במקום מוסכם אחר, בתדירות של פעם עד פעמיים בשבוע או פעם בחודש. הכול בהתאם לצורך ועל פי החלטת ועדת ההפעלה המלווה.

מי מחליט על הפסקת ההשתתפות בתוכנית?

המשתתף/ת בתוכנית רשאי/ת לבקש להפסיק את קבלת השירות.

גם הארגון המפעיל והרשות רשאים לבקש את הפסקת מתן השירות אם התוכנית אינה תואמת את הצורך של האדם או את מטרות התוכנית. הפסקת השירות תתואם עם המחלקה לשירותים חברתיים במקום המגורים של המשתתף/ת.

